

311404

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, ఆమాఘమాస బహుళ స్రధాపక్షము

No. ౨౩
సంచిక ౨౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోహముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపుష్పోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెనుట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు లేక, 109 వేరి రోడ్డు భార్గవ బొంబాయి.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

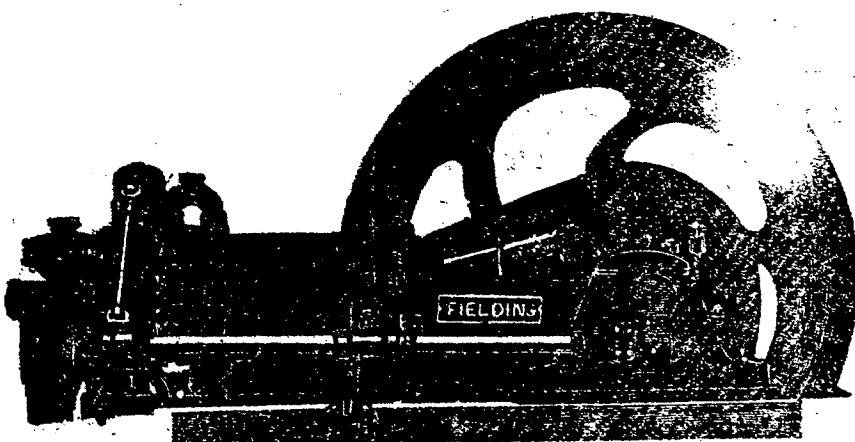
by the late Rehtala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగు" వేటెంటు శమిడిశల్
క్విక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

ఈ ఇంజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండుగనే స్టార్టు కాగలదు. ఎటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. ఈ ఇంజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

టెలిఫోన్
నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో.,
12, తంబు శెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం-203 రు.

వెల్లింగ్ టన్ సిసిమా

4-7-25 శనివారమునుండి 10-7-25 శుక్రవారమువరకు
సాంధ్యము 6-15 ప్రతినిమిషము 2 ఆంబు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8 గం-15 నిలి వూడ
ప్రవర్తనము గలదు.
పాతీక్ క్రొత్త శీరియల్

రూత్ రోలండు ఇన్
రూత్ ఆఫ్ రేంజి (2 వ భాగము)
అత్యద్భుతము, తప్పక చూడతగినది.

ఇది యింజనునకు వచ్చిన సామగ్రి కావలసియుండును!
జాతకరత్న II భాగము

ఇది సుమారు 281 అంబులకు యధుత్వగ్రంథము. లగ్గు
స్పృహ, భావస్ఫూటము, గ్రహస్ఫూటము, ఆప్తుకవర్ణము, పోడికేం
స్ట, ద్వాదశభావభేదములు, దశాంశార్ధభావభేదములు, మున్న
ల పెక్కుపాతములతో శ్లో తాస్విర్యరూపమున కీగ్రంథము
మూలబడి యున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి
వ్యాసభాషానులు చచ్చు పబడివి. జ్యోతిషాశాస్త్రములన్నియు
విశిష్టగా వివరించబడివి. ఇది యింతిశ్యోధిమృతము.
వెల 200. మొదటిభాగము రు 100. వాస్తవీ ప్రతిభాము.
క్రేట్ యండియల్ జ్యోతిషాలయము,
కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

నస్తుగుణదీపిక

అయ్యలపాపయ్య - మూలము. 21-లంబిద్వి ముద్రితము.
ఈగ్రంథము యొక్క యుపయోగము ఎల్ల కులకు చెల్లినయే
యైనది. ఇందు పంచ సమస్తపుణ్య, మూలకలు, అహోరథవార్ధ
ములు, ఫలములు మొదలగు వానియొక్క మగుదాదగ్ధములను
జక్కగ వివరింపబడివి. 1100 పేజీగ్రంథము వెల 50-0.
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
యర్రా సంగారావు బ్రదర్సు,
రాజమండ్రి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

చనియూలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు		
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 18 0 0	15 0 0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0	17 0 0	
డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0	18 0 0	
రాగలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0	9 0 0	
సుప్ర్యులు ,, ,, 20 0 0	24 0 0	

2. చెన్నపురి ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,, 12 8 0	18 8 0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 12 0 0	12 8 0	
పెనెలు ,, డిటా ,, 14 8 0	15 0 0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18 0 0	160 0	
ఉలకలు ,, ర 164 ,, 8 8 0	9 0 0	

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0	155 0 0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0	25 0 0	
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా 1-కి ,, 55 0 0	60 0 0	
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 50 0 0	58 0 0	
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 186 మిషన్ నూనె 182 0 0		
ఆముచము బా 1-కి ,, 188 0 0	184 0 0	

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 185 0 0		
కూరపసుపు ,, ,, 55 0 0	60 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి ,, 100 0 0	110 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఘను 1-కి రు 50,55		
కాళహస్తిపాయకట్టు ,, ,, 70,75		
తెల్లము బా 1-కి రు 85 0 0	45 8 0	
చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0	60 8 0	

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,, 82 0 0	88 0 0	
చనరం ,, ,, 88 0 0	88 0 0	
రవుండు ,, ,, 85 0 0	86 0 0	

6. లోహములు

వెండి 100 కులంకి ,, 71 0 0	74 8 0	
బంగారము, కులము 1-కి ,, 21 10 0	21 12 0	
సవరము 1-కి ,, 18 7 6		
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 258 0 0	256 0 0	
రాగి డిటా ,, 285 0 0	288 0 0	
అస్కానక్సెర 226 పౌండ్ గలవి 80 8 0	80 12 0	

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,, 72 0 0		
లోట్టకృష్ణము డిటా ,, ,,		
సింహం డిటా ,, ,,		
గుర్రం డిటా ,, 70 0 0		

8. దూది

బోండావెస్తుబారువ 1-కి రు 800 0 0		
పల్నాడు దూది ,, ,, 240 0 0		

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0		
పుష్పూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
నూకయేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0		
జపాన్ నెం 20 ,, 9 8 0		
,, నెం 40 ఏ లేబిలు అయినను ,, 12 0 0		
వర్షాక్ నెం 24½ ,, 10 0 0		
14½ క్వింట్ పక్షి ,, 7 6 0		
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె ,, 10 8 0		
నెం 22 ,, ,, 10 12 0		
నెం 12½ తెన్ని పర్కాదు ,, 8 8 0		
నెం 14½ ,, ,, 8 12 0		
నెం 12½ అలెన్సు ,, 7 6 0		
నెం 12½ క్వింట్ పక్షి ,, 7 8 0		
నెం 22½ రంగవిలాసి ,, 9 14 0		

తమాషాలు

(ఆంధ్రసత్రిక ప్రత్యేకము)

కార్యాలు

ఎల్లయ్య — పనర కావలసినవి, కార్యాలూగాని, మాటలుగావు.

పుల్లయ్య — అట్లాఅనకండి, నన్ను ఎంతటివా పడతానుగాని, దెబ్బలుకొడితే పడలేను.

* * *

పండ్ల నొప్పి

ఒకడు: — అబ్బబ్బ! పన్ను నొప్పిలో చచ్చిపోతున్నాను. పండ్లులేకుండా పుట్టితే, ఎంతో బాగుండేది.

మరొకడు: — మీరు పుట్టినప్పుడు పండ్లులేవండి.

* * *

సరిక్ష

తండ్రి: — పరీక్షలో ఎన్ని లెఖలు చేసావు? ఎన్ని తప్పులు?

కొడుకు: — ఒక్కటి మాత్రమే తప్పుయింది.

తండ్రి: — ఘరవారేదు. ఇచ్చిందెన్ని?

కొడుకు: — పది.

తండ్రి: — బాగుంది. లోమిద్ది రైలున్నమాట.

కొడుకు: — కాదు. కాదు. వాటిని నేను అసలేచెయ్యలేదు.

* * *

కోపం

భార్య: — తేలుకుట్టింది. ఏమీ రాచినా, మంట పోలేదు.

భర్త: — నీవు ఎప్పుడూ ఇంటే. నెలపుదినంలో నీవు ఏదో ఒకటి తెచ్చిపెట్టుకుని వేధిస్తావు. వెనుకటి వారంలో,

కాలుబారి పడ్డావు. ఈమారు తేలు కుట్టించుకున్నావు. ఇక నాకు విశ్రాంతి ఎప్పుడు?

* * *

దొంగ

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు: — మీరు ఇసుక బస్తాలను ఎత్తుకుని పోయినాడని కదా నీవు తెలిసింది. ఇసుకదొరికిందా?

కాన్ స్టేబిలు — దొంగలేదు

ఇన్ స్పెక్టరు — అయితే, వాడిని సర్పించెయ్యి.

* * *

నంగీతం

గరువు — మీ అమ్మాయికి నంగీతం చేర్చడానికి, ఎప్పుడు వస్తే వీలండి?

తండ్రి: — నేను ఇంట్లోలేనపుడు

* * *

బొమ్మ

తండ్రి: — నీవు గీసిన బొమ్మ ఏమిటి?

బాలుడు — నీ బొమ్మను గీతానుని మొదలుపెట్టాను

కాని బాగాలేక పొయ్యెటప్పటికి, దానికొకతోకపెట్టి, కొలి అనిపేరు పెట్టాను

* * *

భేదం

భార్య — కొత్తకాపానికీవచ్చినపుడు, వేపుడునిన్ను పంపించాడని, మీరు హాగిడేవారు ఇప్పుడు కోపతడురా

తండ్రి: —

భర్త — ఆ మాటలు ఇప్పుడూ చెప్పతాను

భార్య — ఎట్లా?

భర్త — నన్ను క్షించడానికి వేపుడు నిన్ను పంపాడు

* * *

సముద్రప్రయాణం

వైద్యుడు — నీవు చాలా అలసిపోయావు. కొంతకాలం సముద్రమీద ప్రయాణంచేస్తే మంచిది నీకు వీలవుతుందా?

రోగి: — నాకు స్నేహితులోనే పని.

* * *

మార్గం

ప్రశ్న: — నీవు విమానం నడపడం ఎట్లా నేర్చుకున్నావు?

జవాబు: — క్రిందమొగ్గులపెట్టి పైకిపోయాను.

నిశ్శబ్దం

భర్త: — పిల్లలు అట్లా అల్లరిచేస్తుంటే, నేను పనితేలు కోవడం ఎట్లా? వాండ్లను అల్లరిచేయనీయకు.

భార్య: — పిల్లలమీద మీకు ప్రేమ లేదేమి? చిన్నపిల్లలు అల్లరిచెయ్యకుండా ఉండగలరా? ఏడుస్తున్న కొద్దీవాండ్లకు బలం.

భర్త: — నీవు పిల్లలను సమదాయిస్తే, నీవు కావలసినవన్న నగలు పంపించమని చెప్పవట్టుం ఉత్తరం వ్రాస్తాను.

భార్య: — (సంతోషంతో) అబ్బాయిలు, మీరంతా మేడిమిదికిపోయి పడుకోండి, మీరు అల్లరిచేవారంటే, దెబ్బలు తగులుతవి.

* * *

ముద్దు

పొరుగువాడు: — మీ పిల్లవాడు మేడమీదనుంచి రాయివేస్తే నామీద పడ్డది. ఇట్లా చేస్తే ఊరుకోను.

తండ్రి: — మా పిల్లవాడు వేసిన రాయిని మాకిస్తారా? ఇవన్నీ పొగుడేసి, వేరే పెడుతున్నాము. పెద్దవాడయితేరువార వాడు చూచుకొని సంతోషిస్తాడు.

* * *

పారిపోవుట

ఇన్ స్పెక్టరు: — ఖయ్యీ ఎందుచేత పారిపోయాడని?

పోలీసువాడు: — వాడు పారిపోయిన ద్వారంమీద

“అపోలికి ఎవరూ రాగూడదు” అని వ్రాసివున్నది. అందుచేత, నేను వెంట పరిగెత్తుటకు వీలుగకపోయింది.

* * *

నేరం

మేజిస్ట్రేటు: — నీవు నేరంచేశావా లేదా?

ముద్దయ: — నాకేం తెలుసునండి? నాక్ష్యం వింటేనే గాని చెప్పలేనండి.

* * *

ఏడ్పు

పిల్లవాడు (ఏడుస్తూ): — రాముడు నాలెత్తం విరగ గొట్టాడు.

తల్లి: — అట్లాగయితే వాడిని కొడతాగాని, ఎట్లావిరిగి

దో చెప్ప.

పిల్లవాడు: — లెత్తంలేకుకొని రాముడిపిల్లమీద కొట్టాను అది రెండు కునకలయింది

* * *

ప్రమాదం

మోటారుబండి రిలీండయ్యెను డ్రైవరు బండికిందబడి

లేవలేకుండెను. దగ్గరనున్న పోలీసు కాన్ స్టేబిలు వచ్చి

చూచి యిల్లనెను

కాన్ స్టేబిలు — నీవు బండికింద దాక్కుని లాభంలేదు.

నీపేరు, అడ్డెను వెంటనే చెప్పు.

* * *

చికిత్స

బండి బోల్తాపడి రామయ్య చెయ్యివిరిగెను. డాక్టరు

కట్టుకట్టి చికిత్సచేసెను

రామయ్య: — ఏమండీ, చెయ్యి బాగుయితరువారే,

ఫీజీలు వాయింపడానికి వీలవుతుందా అండీ?

డాక్టరు: — తప్పకుండా

రామయ్య: — మీరుచేసిన ఉపకారం ఎన్నడూ మరచి

పోను ఇదివరకెన్నడూ ఫీజీలు వాయింపలేదు మీమూలంగా

నయినా వాయింపకలిగితే, నాకెంతో లాభముంటుంది.

* * *

ఉపన్యాసం

పెద్దమనిషి దీర్ఘంగా ఉపన్యాసంచేసెను ఉపన్యాసం

అంతావిని, ప్రేక్షకుడు లేచి యిల్లనెను.

ప్రేక్షకుడు — మీరుచెప్పిన ప్రతిమాటా, నేను ఇంకో

పుస్తకంలో చూసానండి.

* * *

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసం: — అభివృద్ధి. నేను స్వంతంగా ఆలోచించి

చూట్టాడు. అయితే, ఇప్పుడుకం రీసుకురా, మాతాం.

ప్రేక్షకుడు: — నేను భరించనూ లేండి. అది ఒకడికనరీ

* * *

ఉపాధ్యం

ట్రాంబండి కంటెనర్లో పోటుండెను. చాటసారి ఒకడు

డ్రైవరుతో యిల్లనెను

చాటసారి(భయంతో): — ట్రాంబండి వెనక్కుబారి

మీరేంచేస్తారు?

డ్రైవరు: — భోరుమార్పిడివచ్చినచారితే మళ్లి నడిపిస్తాను.

శ్రీ శే దేశబంధుదాసుగారు

ప్రశంసక వ్యాసములు

సి. ఎస్. ఆంధ్రదాసుగారు- లండను వైద్యము పత్రిక- హాల్బర్ట్ నైటుగారు- సర్ వేర్నెల వేటుగారు

సి. ఎస్. ఆంధ్రదాసుగారు

ప్రసిద్ధిపాలు రుద్రగారి వ్యాధి

"స్థితిలో నెయిం" పై పేరు కథాకాల ప్రసిద్ధిపాలు సుశీలకుమార రుద్రగారికి మిక్కిలి బుచ్చగానున్నది. ఆ వ్యాధి కుదురునదిగాదు. ఆయన క్రవక్రిమముగ సత్యహిను డెనుచున్నాడు. బాధ ఒకప్పుడు దుర్గరవగుచుండును. అపుడాయనపడు శ్రమను చూచుటగూడ చాల కష్టపరమండును. కాని ఆయన ఆత్మశక్తి యింకను సుస్థిరముగానే యున్నది. బాధ సహింప దగినదిగా నున్నపుడు ఆయన భగవంతునియందు నిశ్చలభక్తిని దేశముపై గాఢాభిమానమును వెల్లడించుచుండును. ఆయన శత్యుప్రక్రమ గూర్చుండి యపభర్త్యచేయుచునే దేశభాగ్య దాసుగారిని గూర్చి యీ విషయములను వ్రాయుకొనితిని

దాసుగారి వరదావార్త యితరలకు అశనివాతమునలె కనబడినను మృత్యువుతో పోలుచు శరీరమును కారాగృహము నుండి విడుదలచేయు కడపటి యుద్ధము సలుపుచున్న నా మిత్రుని మరణశయ్య ప్రక్కనే నిరంతరమును నేను వెనించుచుండుటచే నా కది అశనివాతమునలె కనబడలేదు ఇంకెవల మృత్యువు నాకు సంభవించునో యెనది. రుద్రగారిలో పాటు నేనుగూడ ఆయన ఆత్మ ముక్తి కొరకు ప్రార్థన మొనరించుచునే యున్నాను.

(ఈ వ్యాసము వ్రాయబడిన పిమ్మట రుద్రగారు గూడ చనిపోయిరి)

దాసుగారివిషయమున భగవంతుడుబయటలచెనియే నేను సంశయించుచున్నాను గాని ఆయన మృతివందని విచారించుటలేదు. అనాయాసవరము లభింపవలెనని భక్తులందరును భగవంతుని కోరుచుండురు దాసుగారుగూడ నలులె అధికము గాగూడ కోరియుండురు భగవంతుడెనుగ్రహించెను. దీర్ఘకాలము దుర్గరవృద్ధకు వాలుగాకుండ దాసుగారిని తనసన్నిధికి కొని తోయెను. బంధుమిత్రుల కాయన మరయు ఆకస్మికముగా కనబడును గాని దాసుగారికిది ఆకస్మికముకాదు. తాను చేయుదులచిన దేశసేవ పూర్తికాకపోయెనను విచారముమత్రమే చరమదశలో దాసుగారికి కలిగియుండును

మరణము కడపటికి తమ సమరముని వ్రాసినందు ఒక గేయమునందు వ్రాసెను! దాసుగారు యీసమరమునందు గూడ నిర్భయముగా శత్రువు నెదుర్కొని విజయాలైరి. విజయము శ్రీరాముగగూడ కలిగినది. ఆత్మ స్వేచ్ఛనుబడపడిది. ఇట్లెవల తరుచుగా నేను దాసుగారిని కలుసుకొనుచుంటిని. ఆత్మముక్తియే దాసుగారి ముఖ్యవాంఛయనిగూడ నేను చెప్పగలను. దాసుగారు మహాన్నతదశలో కీర్తివంధులు దిగంతమల వెల్లివిరియుచుండి జీవయాత్రను నాటింపిరి. ఆట్లభాగ్యము ఎందరికి లభింపవలెను?

విహికసంబంధములకు సకలభోగములను స్వాతంత్ర్యములను బంధములను గూడ దాసుగారు రదివరకే విడిచివేలిరి. దేశముక్తియే ఆయన ప్రధానాశయము అందులను చేయగలసిపటి త్యాగమును (ప్రాణత్యాగము)గూడ ఆయనచేసిరి. దేశముకొరకు ప్రాణమునుగూడ త్యజింపగలవాడే నిక్రమరదేశాభిమాని యని క్రైస్తవమతగ్రంథములలో వైద్యముడని భావింపబడిన మహాపురుషుడొకడు వివరించెను అది దాసుగారికి బాగుగా నన్వయించుచున్నది. దేశభక్తులలో కొందరు రణరంగములందును, కొందరు ఉరింబడులందును, కొందరు కారాగృహములందును యుక్తువారినిరి. దాసుగారు దేశసేవ యందే ప్రాణములను త్యజించిరి.

ఈ సమర్థరములోనే వసుక దాసుగారు వ్యాధిగ్రస్తులై కలకత్తాలో నున్నప్పుడు నేను వారిని కడపటిచారి మంచితిని. ఆయనప్రాణములను పడలుచున్నాడే అని నాకప్పుడోచిచారము కలిగినది. అటుక్కిప్పుడు నేటినున్నట్లుకు ఆయనను మోసి శాసనాధ్యక్షునిగొనిపోయిరి. అపుడాయనను మోచినవారి కందిరికిని ఆయనకు అవసానదశ సమాపించినదిని పొడకట్టకమానధు. భరింపరాని భారము నాతడు తలదాల్చెను ఆయనకుగల నిరుపమానమును ఆత్మబలమునలనే ఆయన అటుల చేయుగలిగెను. శక్తితేకున్నను విధిలేక ప్రయాణముల నొనరించెను. విశ్రాంతి విశ్రాంతియని

శరీరము ఘోషించుచున్నను లక్ష్యపెట్టక కఠినముగా పనిచేయించిన దాయన ఆత్మబలమే. దేశసేవ కై రాహస్యనించిననుగూడ ఆయన సహాయని ప్రత్యుత్తరమాయలేదు. విశ్రాంతిగోరుచున్నపుడైన ఆయన మిన్నకుండగొనగా? కడపటినుంచును పని చేయుదునే యుండెను. గార్జిలింగలోగూడ ఆలోచనలను మాన నేలేదు.

దాసుగారి విషయమును కలపగా గోపాలకృష్ణ గోశ్వే గారిచరిత్రను జ్ఞాపికవచ్చుచున్నది తక్కిన విషయములలో వారికిద్దరికీ పోలిక లేకున్నను దేశముకొరకు ప్రాణములర్పించుటలో మాత్రముచాలాపాల్గియున్నది. 1.14లోదక్షిణ దాస్రకానుండి లండనునగరమువీడుగా రావలెనని గోశ్వేగారు నాట వ్రాసెను నేనునచ్చునప్పటికే గోశ్వేగారికి వ్యాధి ప్రారంభమైనది. తన వ్యాధి ప్రబలవాడియని ఆయన యెరుగునగాని ఆరోగ్యస్థావముల కేగి కాలమును వృధాచేయట కాయన అంగీకరింపలేదు నేను తెలుసుగా ఆయనను మామచియేటిని. విశ్రాంతిని ఆరోగ్యస్థావమునందు విశ్రాంతి గొనుటని నేను తెలుపగా నే నటులచేయును నాకు మరణము నిశ్చయముగాన భక్తియున్నంతకాలము దేశసేవనే చెనెదనని ఆదేశమెను. అటులేఅతికాలముననే ఆయన మృతివందెను. ఆయన త్యాగమును తేనెయంటెరును యెరిగియేయున్నాను.

భారత నాయకుల విధి

భారతనాయకు లందరును ఆత్మధిక్యమున వెల్లడించిరి. భారత సైరవని స్పష్టపరచిరి. సంపూర్ణ త్యాగము గావించిరి గాంధీమహాత్ముడును ఆయన ఆలంబితులను నిరంతరమును శిష్టముల ననుభవించుచునేయున్నాడు

ఆదిసాధరులకు అపడలే కాపుగాయుచున్నది.

ఎందరికో ఆరోగ్యమును కలిగించిన హాకీం అబ్దులుఖాను గారి వైద్యశాస్త్ర పాండిత్యము స్వవిషయమునం ఎక్కువకు రాలేదు.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, పండిత మదనమోహన వాల్యా, లాలా లజపతిరాయగార్ల శరీరములందు వ్యాధులు కాపురమే చెయుచున్నవి

రై|| ప|| శ్రీనివాసశాస్త్రి, తేజబహదూర ప్రభాకర్రావు విదేశములలో గూడ వ్యాధి చాచి తప్పలేదు.

సి. రాజగోపాలాచారిగారికి వ్యాధియే పరిచారికి.

రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు పెన్సిలవ్యాని ప్రబల వ్యాధికి వశులైరి

జీరందరును నిలులు వ్యాధిపడితలకు మంజీవ వారికారి చివ్వుపలననుసరించి చిరత్వముగ దేశసేవచేయుచునే యున్నాడు

దేశీయనాయకుల అమూల్య త్యాగస్నేహమువలననే రాజ్యాధిపత్యితి అప్పుడెమే నెలగుచున్నది నాయకులత్యాగ సేవాగ దేశీయుల త్యాగముగూడ అవధిమిప్పేయి యెరుంగుదురుగాక. సర్వకాభాగలో నిష్కలు చేసెను సహత్యాగమును వారి వైరాగ్యమును నేను మూలమాచితిని

ఈయాహుతి పరమపుత్రమునలననే ప్రకాశముగూడ ప్రబలుచున్నది జనసాహస్యము నిరత త్యాగము వారు గ్రంథములను పత్రికలను చదువవలయుగాని వారికి గ్రహణశక్తి అపారముగాన నాయకులత్యాగమును తత్కారమును వారు సులభముగా గ్రహింపగలుగుదురు. అందువలన వేలకొలదిగా దేశీయులుగూడ త్యాగమొనరించుచుండురు. త్యాగమువలన విజయము లభించునను సమ్యక్ము వారి కిత్వధికముగానున్నది.

ఈ కారణముననే దాసుగారి మహాప్రస్థానసమయమున లక్షలకొలది ప్రజలు కలకత్తా నగరమున శేవము సమకరించిరి దేవమునంభంతులను ప్రతిగామునునను వేలకొలది ప్రజలు సమావేశమై దుఃఖమును వెల్లడించిరి.

ఇట్లు చేయగల జాతి మిక్కిలి కొప్పజాతి. అట్టివారి కిట్టి మహానాయకుల మరములే విజ్ఞాన కారణములను. స్వరాజ్యము లభించువరకును సంరంభమును పడలగూడెను దీక్ష యీ విజ్ఞానమువలన జనింపవలెను. వికమత్యము లేనిచో స్వరాజ్యము లభింపదు నిశ్చలభావముగూడ కలగవలెను" అని ఆంధ్రసముదాయ వ్రాసిరి. బోంబే క్రాంతియు

దాసుగారి జీవితసంగ్రహము

"పైరంబుదాసుగారు" సంగ్రహమును స్వరాజ్య పక్షనాయకులు సంకలనము చేయమహాజనభక్తు అగ్ర్యకులవహించెను. తాళంబించిన ఫలప్రతి అసామ్యమైనదని స్పష్టమైనట్టియు. తానే ఆశయమును గ్రహించి దొరతనమునకు సమాధాన భావమును వెల్లడించినట్టియు తిరుణమునంద దాసుగారు గాడ్డి రింగులో ఆర్పికనుగ మృతివొందిరి.

దాసుగారి ప్రవృత్తి ద్వితీయ ఆయన పరిచయించిన నెలల జరిగియుండునో తెలియదు. యువకు శాల తూర్పు చాంద్రదాయులం దాదరణ పెంచెగాని దానసంధిలో నవీనపద్ధతుల నెలబడించుటలో వాస్తావ్యుల జీవితీర్ణుల కెవ్వరి కిది ఆయన తీసికెను.

ఈ స్వభావ మాయావకేగాక ఆయనశేవ మవారి కిందరికిని గూడ సమాజమైయున్నది వాస్తావ్యులపద్ధతులపై పరిపాలన జరుగగూడదని దాసుగారు బాదింపచుండినను శాసనసభలో ద్వంద్వపరిపాలనమును నిర్మాతలందుటకు వాస్తావ్యులపద్ధతులనే ఆత డవలంబించెను.

ఆయన 5-11-1870 వ తేదీన కలకత్తా నగరమున సంపన్నుని గౌరవనీయుడుగా వైద్యకుటుంబమున జన్మించిరి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున బి. ఏ. పట్టమును బడసిరి ఆంగ్లదేశ మనకువచ్చి బొంబేకుపట్టమును బడసిరి ఆయన సాదరుడు వాట్నా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తిగా నున్నాడు. ఆయన పినచిల్డ్రీ రమారాడు ఎస్. ఆర్. దాసుగారు సంగ్రహమున అన్వేషణజనరలుగా నున్నాడు. ఎస్ ఆర్ దాసుగారు ప్రభుత్వమునకు మఖ్యాభిమాని చిత్తరంజనబాబు న్యాయవాదిగా పనిచేసె చాల కొన్ను నార్జించెను 1919 లో నరదు అసహాయోద్యమమున చేతెను అంతవరకును అతడు రాజకీయములలో ప్రవేశింపలేదు. 1919 మొలలు దాసుగారు న్యాయవాదివృత్తిని గూడ వదిలివేసిరి. శిద్ధరును నిరంపసాగిరి మహావైరాగ్యసంపన్నుడు గాంధీమహాత్ముడు బడయగలిగినంత గౌరవమును దాసుగారు తన్నుదును బడయజాలక పోయినను విగవయవకుల మన్నన నధికముగా బడయగలిగెను.

యువరాజు భారతదేశమునకేగిన రోజులలో ఆనగా1921 డిశంబరులో అహమదాబాదులో జరిగిన దేశీయమహాజన సభకు దాసుగారిని అగ్ర్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి అపుడు వలంబేరు పుద్యమము చాలప్రబలుగానుండెను. చాలవంది మధ్యతరగతి యువకులును శనాశనలన చేరిన మహిళాశ్రుతు అసహాయోద్యమముకొరకు ప్రచారముచేయించిరి అపుడువారతనమునాగు వలంబేరుసంఘములు అక్రమసంఘములై ప్రకటించిరి. డిశంబరు 23వ తేదీ దాసుగారు వలంబేరుల కొకప్రకటనను చేసినందున ఆయనను అరెస్టుచేసిరి. అంతట శ్రీమగూడ పురుషులలో పాలు కలకత్తానగరమున ఉరేంపులనుజరుపవారంభించిరి. ఆసందర్భమున దాసుగారి భార్యయూ వసంజేవిగానిగూడ అరెస్టుచేసిరి కాని గవర్నరు రోనాల్డుషేగారు ప్రమేను వెంటనే విడుదలయింపచేరి దాసుగారు అరుణెలు చెరసాలలోనుండిరి గాన 1921లో కాలక్రమ మహాసభ కి గృహతీరపాంపజాలక పోయిరి 1922లో గయలోజరిగిన దేశీయమహాసభకు దాసుగార్యక్షులంపించిరి 1924లో కలకత్తాకార్యోద్యమము వారు దాసుగారిని మేయరుగా ఎన్నుకొనిరి

దాసుగారికి విప్లవకారులపై ఎల్లప్పుడును సానుభూతికలదుగాని ఆయన చిట్టమునకు మరుదుకాకుండనేయుండెను. కావున దొరతనమునారు దాసుగారి నేమియును చేయవలెకే పోయింది. దాసుగారుపు శ్యపురుషుడని నిరూప ఆసెరు ప్రభువును శివపురు చాలమందికి హత్యేర్పముకలుగుట కిదియే కారణము. క్రిందటి శాసనసభల పన్నికలలో వంగరాష్ట్రశాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన స్వరాజ్యపక్షమువారిసంఖ్య కొద్దిగానేయుండెను. కాని దాసుగారి అన్యుతకీకరలన స్వతంత్రపక్షమువారు మూమ్యుదీయులును గూడ ఆయనకు లొంగిపోవుచుండిరి అందుచలన మంత్రుల జీతిమల తీర్మానము శాసనసభలో ప్రతిపాదించి. మరల దానినే ఉపపాదించుటలెనని గవర్నరు లిట్టుప్రభువు ప్రకారగా స్వరాజ్యపక్షమువారు కలకత్తా హైకోర్టులో పటిమనుపెట్టిరి. న్యాయమూర్తి ఘోషాగారు వారి కనుకూలముగా తీర్పుచెప్పిరి. అందువలన చిట్టమునందే మార్పుచేయవలసి పచ్చినది లిట్టుప్రభువు యుక్తిపరుడుగాను మంత్రిత్వమును వహింపవలెనని దాసుగారి నే కోరెను. దాసుగారు నిరాకరించినందున ఆయన బలము తగ్గిపోయినది. క్రమక్రమముగ దాసుగారు స్వరాజ్యపక్షము నిబంధనలను సమరింపజేసెను. కొన్ని పద్ధతులపై సహాయము చేసెనుగూడ చివరకు సూరించెను.

దాసుగారిని యిండియానుండి ఆహ్వానింపవలెనని ఆయనకు ఆధారము కలిగినది. దాసుగారికి వంగరాష్ట్రమునందే గాని దేశమునందలిను అధికముగ పలుకుబడిలేని యిండియానుండి గ్రహించెను.

గయలో దేశీయవాహనసభకు అధ్యక్షుడుగానుండి తన భావములను దాసుగారు బాగుగా వెల్లడించెను. గ్రామపురస్కారము ప్రధానముగ ఆయన నుడివెను. గ్రామ స్వ పరి పాలన ముండుననిగాని పరస్పరసంబంధము తొలగరాదు. రాష్ట్ర యదేశీయ ప్రభుత్వములు గ్రామపాలన సంఘములకు సలహాను మాత్రము చెప్పవలెను. అని దాసుగారు నుడివెను.

"పార్లమెంటు పద్ధతి మాదేశమునకు పనికిరాదని స్పష్టమైనది. మాదేశమున నది స్థిరపడదు. ఆర్థికసాంఘికముల పద్ధతుల కదివలెదు" అని దాసుగారు నుడివెను.

ఈ విషయమున గాంధీగారి అభిప్రాయమును దాసుగారి అభిప్రాయమును గూడ ఒక్కరితెలియున్నది. వీరిద్దరును రాజకీయాంధోళనమున సహకారులే యైనను దాసుగారు అనసరమునుబట్టి గాంధీగారికి బ్రహ్మచర్యమును పట్టునుండినను రాజకీయములందు గాంధీగారికి ప్రజ్ఞ చాలమియే దాసుగారు తలచుచుండిరి. అందువలన నావిషయమున దాసుగారికి గాంధీగారి యందభికమున గౌరవములేదు.

"నేను మాంటుఫర్డు సంస్కరణములనుపయోగించిమాడవలెననియే కోరుచున్నానుగాని ఆపొట్టి కోమటి (గాంధీగారు) బాత్తుగా సమర్థించుటలేదు." అని వెనుక దాసుగారికి సహాన్యుదీయప్రముఖులతో చెప్పిరి. అప్పుడు విద్యాధికులు గాంధీగారినుట కడునబాటుకంటే నుండిరి.

గాంధీగారిని చెరసాలనుండివదలనవిమర్శన ప్రారంభమున నును స్వరాజ్యపక్షమునకును వివాదప్రబంధము. నిరంకుశ దాసుగారి అన్యాయబాధలలో జరిగినసభలో దాసుగారి ప్రాధాన్యము గూర్చిన గాంధీపక్షమువారికిపరాజయముకలిగినది. గాంధీగారి రాజకీయవాదకర్త ముండిరించినచో చెల్లంట్లో పూర్తిగా స్పష్టమైనది. పండిత మోతీలాలు గైహాగాకే దేశీయ (స్వరాజ్యపక్ష) నాయకుని చెప్పవలెననిగాని వంగరాష్ట్రమువారు మాత్రము దాసుగారి నాయకత్వమునే అంగీకరించుచుండిరి. ఇట్టిదే దాసుగారి పలుకుబడి యింతను చూపిపోయినది. ఇప్పుడాయన చనిపోయినందున వంగరాష్ట్రమున ఆమాత్రము పలుకుబడి గలవారుగూడ ఎవ్వరును కనబడలేదు. (అందునపైయున్న)

*** **

హల్దుర్ నెటుగారు

దాసుగారి మరణముతో వివాదముతరించవలెను. మనము నూతనవిశేషముతో పనిచేయులెను. వెనికొరకు గొడ్డేయను దాసుకు ప్రాణము లనర్పించిరి ఆనంకన్విమంచించలేదు. దాని కెప్పటికైనను విజయము కలుగకలేవదు. ఆవిజయమునకే మనముగూడ సహాయము చేయవలెను.

1920 లో నాగపూరులో దేశీయవాహనసభ జరిగినపుడు నే నదిని దాసుగారిని చూచితిని. ఆసభలోనే అసహాయావ్యతిరేకమును మామోడింపబడెను. || శే|| మాంటుగూగారి సలహాపై బ్రిటిషువారికిని భారతీయులకును సమాధానమును కలిగించుటకే నేనాసభకు వెళ్ళితిని. స్వప్రయము మారినదనుటకు నిదర్శనము కావలెనని గాంధీగారుకోరిరి. అది న్యాయమైనదే యని నేను తలచితిని. గాంధీగారు శాసనసభలను బహిష్కరింపవలెనని కోరిరి. దాసుగారు మున్నగువారు ప్రతిహేతులుగా నున్నను అందరునుగూడ చివరకు లొంగిపోయిరి.

గాంధీ దాసుగార్లను నేనును అనునిటు సచారుచేయుచు చచ్చించితిమి. గాంధీగారి రహస్యతానుతో నుడువుచుండిరి. దాసుగారు యుక్తిగా ఆక్షేపణలు చేయుచుండిరి. చివరకు వారిద్దరును నేకిభించిరి. ముందుగా ఆలోచనసభ జరుగవలెనని మాత్రము వారిద్దరును గూడ నాకరించిరి. అంతకు మేరకు సాధనము లేదని మాంటుగూగారు గూడ తలచిరి.

దాసుగారు న్యాయవాదిధర్మమును రాజకీయములందు గూడ నుపయోగింపవలెనని కోరిరి. అదియే ఆయన ముఖ్యతత్వము. మన దేశమునందలి సుప్రసిద్ధపురుషులందరూ ఆ పద్ధతిని ఆవలంబించియుండిరి. వారికృషిచలననే మన మిప్పుడు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నాము గాన యితరుల స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమునందు సానుభూతిని చూపవలసియున్నది. ప్రక్షిప్తాశ్రయమును విర్రవండులను బరిగిన చర్యలే యిండియా దేశమునందును యాజ్ఞాతదేశమునందును గూడ జరుగగలవు.

దాసుగారు దేశముకొరకు మహాత్మాగము గావించెను. స్వదేశాభివృద్ధియే అంగ్లేయులకు ప్రధానాశయముగాన ఆంగ్లేయులు దేశభిక్షులను గౌరవింపవలెను. బాతిమత్యము, అహంభావము, విరోధము, మున్నగునవియును తొలగవలెను. భారతీయులు నిక్కమైన మైత్రిని కోరుచున్నారు. గాన మనము నిర్మలభావమును చూపవలెను." అని నెటుగారు వ్రాసిరి.

(డెయిలీ న్యూస్)

అంతర్జాతీయ సహకారోద్యమ దినోత్సవము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, జూలై 5-11 ను సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఇక్కడ వైదా వెంకటచలవతి పురమందిరమున తృతీయ అంతర్జాతీయ సహకారోద్యమదినోత్సవ సభ జరుగబడెను. పి. రా. రా. దుర్గింక సూర్యప్రకాశరావు పంతులు బి. ఏ. గారధ్యక్షత వహించిరి. సభకు సహకారసంఘసభ్యులును, స్కూలప్రెజ్డెంట్లు, ఇన్స్పెక్టర్లు దయచేసిరి.

అధ్యక్షుడు చక్కని ఉపన్యాస మిచ్చిరి. అందు సహకారోద్యమ మెట్లు ప్రారంభమై దేశదేశములు వ్యాపింపబడినదియు సంగ్రహించి చెప్పిరి. జీవితముయొక్క అన్ని విషయములను అంతర్జాతీయమగుచున్నది. ఆరోగ్యము, మతము, ప్రాచ్య సారస్వతము, పరిశోధనము, మాట్, రైల్వే యిట్టి విషయములనేకముల గూర్చి అంతర్జాతీయ సభలు జరుగుచున్నవి. అంతే కాకుండ ఒక్కదేశమునకే సంబంధించిన ఉద్యమములు అనగా స్కాటింగు, యువకులసంఘము, యిట్టివి అంతర్జాతీయములగుచున్నవి. తుదకు చదరంగము మాడ అంతర్జాతీయమగుచున్నట్లు సత్రిలనలన తెలియుచున్న దని వినోదముగ అధ్యక్షుడు నడివెను. కాబట్టి సహకారోద్యమము ప్రపంచక మంతయు వ్యాపించియుండి అంతర్జాతీయము కాకుండ నుండగూడదు. కాని యీ అంతర్జాతీయ విషయములందును అంతర్జాతీయ సంఘటనలకు భారతదేశము పాల్గొనునట్టి ఫిలి కలిగెనా? దాస్యము కై కాని యీదేశమున కందుపాదమేయి యున్నది. ఇతర స్వారంభిత్రై దేశములవలె స్వారంభిత్రైయు బడయని యీదేశమున కిట్టి అంతర్జాతీయ వర్ధించినములు జరుప యర్హతయున్నదా అని దేశీయులలో చాలమందికి పరమ సందేహములు కలవు. నిజమే. అయినప్పటికిని యీసహకారోద్యమమువలన (సర్వసామాన్యకీటి సామ్రాజ్యత్వము సమానత్వము సామ్యము నొనగూడునట్టి ధర్మములుండుటన లన ఈ అంతర్జాతీయ సహకారోద్యమ దినోత్సవోద్యమము 5 సం॥ 11 ప్రాయముగగిన వైసప్పటికిని, యిట్టి వర్ధంతులు చేయుటవలన శ్రీరాము, శ్రీకృష్ణజయంతి : శ్రీకృష్ణవసుదేవనవమిసభలను లెట్లుపక్షేపించుచున్నావో అట్లు మంచి ఫలితములకై ఎదురుచూచి పొందవచ్చును. ఈయద్యమమువలన ప్రభుత్వముల నిరంకుశత్వాధికారమును ధన మంతయు నొక్కచోటనే నిమిడికృత మగుటయును పోయి లోకకళ్యాణమునకు పిలగును. నాగరికత దేశములన్నిటిలో నియుద్యమము ప్రారంభింపబడి చాలవరకు మంచిఫలముల చేపూర్చెను. కాని యీ యద్యమ ఫలితములు చిన్న స్వతంత్రదేశములైన హాలండు, డెన్మార్కులలోపూర్తిగా అనుభవింపబడుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఇందులకు కారణములు, వానియొక్క విస్తీర్ణము కొలది యనుటయు, వాని జీవితములందు వివిధభాగాములును సహకారముతో నిమిడియుండుటయు, ఆప్రభుత్వములు ఎక్కువజాగ్రత్తతో వివాదకరములను ఆయుధసానుగ్రహిదను స్వల్ప కారణములు కన్పించుకొని యట్లగులు చేయుటలను లేమధనమున వెచ్చించి పాడుచేయకయుండుటయు, సాగ్యమైనంతవరకు ఇతర దేశముల వ్యవహారములలోనికి ప్రవేశింపకుండ ఎంతయో జాగ్రత్త వ్యవహరించుకొనుటయు, ఆయుద్యమ సానుకూల్యము కన్పించుచున్నది. యూరపియన్ యుద్ధానంతరమున లీగ్ ఆఫ్ నేషన్సులో హిందూదేశము ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వముయొక్క ఒక సబ్గ్రాఫ్ మైసప్పటికిని Subordinate Branch of the Movement of England దానికి ప్రాతినిధ్యము కలుగజేసిరి. కాబట్టి ఒక ప్రతినిధిని ప్రభుత్వమువారు నియోగించియుండుటవలన హిందూదేశమునకు అంతర్జాతీయ రాజకీయములందు మర్యాదకన్పింపబడినది. కాని అంతర్జాతీయ సమ్మేళనముతో యితర స్వతంత్రతాకుల ప్రతినిధులవలె హిందూదేశ ప్రతినిధి స్వతంత్రుడై నిలబడునట్టి వచ్చుటకు కొంతకాలము వట్టుకును. హిందూదేశము విదేశీయరాజకీయముతో అంతగా సంబంధించుకొని దృష్టివిభిన్నముగా పోనిచ్చుటలేదు. అందువలన యీసహకారోద్యమములో కొంతవరకు ప్రభుత్వాధికారముతగ్గించి దానిని స్వల్పపక్షముల అప్పగింపు మాత్రముతోనేగాక యితరవిభముల వ్యాపింపజేసినయడల హిందూదేశము చక్కగ నభివృద్ధి జెంపగలదు. ప్రస్తుతములో పూర్తిగా ప్రభుత్వాధికారము లేకుండజాముట ప్రయోజనకారికాదు. క్రమముగా ప్రజలయందు అన్యోన్యవిశ్వాసము ప్రబలింపజేసిని ప్రభుత్వసంబంధములేకుండజేయవలసినదే. ఈయద్యమము ప్రజాస్వామ్యముచేయవలసినదే. ఈయద్యమము ప్రభుత్వాధికారముతో మాడియున్నదను

ప్రజాప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు తొలగించి గ్రామసభలు ములందు ప్రజలే తమంతటతాము నడుపుకొనునట్లు చేసి పోరాడుకొలొపములను సహించి దివ్యప్రయత్నింపవలెను దేశములో యీయద్యమవ్యాప్తి అతిత్వరితముగా కాకపోవుటయే సామ్యముగ ఉద్యమాభివృద్ధికావలెనంటే ప్రజలందరకు విద్యగరప నలసియున్నది వారివారి అభిరుచులనుబట్టి, ఆయాస్థితిగతులను బట్టి, ఉపయోగకరమైనవిద్య నేర్పించవలసియున్నది.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసమైనపిదప, శ్రీయుతులన శేట్రుకంట శ్రీనివాసకోనేట్రావు, వెంటురత్తిం (ఆలమారు ఇన్స్పెక్టరు) పి. శ్రీనివాసరావుపంతులు, గాశిచెర్ల సూర్యనారాయణరావు, పాలెప్ప వెంకట్రామయ్యగార్లు ఉపన్యసించిరి సభ 7-30 గంటలకు వందనార్చనలతో ముగింపబడెను

అమలాపురము

అఖిలభారత సంతాపదిన సమావేశము

మహాత్మాజీయొక్క అక్షానుసారము అఖిల భారత సంతాపదినము ఒకటవ జూలై బుధవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు దేశభంధు చిత్తరంజనదాసుగారి ఆత్మకు స్థిరశాంతి కలుగకలె యని ప్రార్థించుటకు బహిరంగసమావేశము న్యాయవాదప్రముఖులలో నొకరగు శ్రీయుత వెలువరి అమృతలింగము పంతులుగారి యాజమాన్యమున తిలకుభవనమున జరుపబడెను రాజ్ లోలాలాకానుండి శ్రీయుతులు తిక్కేశ్వర రామకృష్ణరావు, సాన్నాడ కృష్ణమూర్తి, బిక్కిన శిశుస్వామిగార్లు శ్రీశ్రీకులంగవచ్చి సభ నలంకరించిరి. ప్రథమమున శ్రీయుత సాన్నాడ కృష్ణమూర్తిగారు 'చిత్తరంజనస్మృతి' యను కీర్తిక గల పద్యములను చదివి సభ్యుల నానందాభి నొలపించిరి. శ్రీయుత దువ్వూరి వెంకేశ్వర్లుగారు దేశభంధు చిత్తరంజనదాసుగారి జీవితమునుగూర్చి విపులముగ నొక గంటకడ వర్ణనవాగ్దాటితో కర్ణరసాయనముగ నుపన్యసించి దాసుగారి యాత్మకు శాంతి కలుగవలయుననిన వారి ఆదర్శమును స్వరాజ్యస్థాపనకు నిలయు యత్నములను ద్విగీకృతపక్షతో నిర్వర్తించ వలసినదిగా ప్రబోధము కావించిరి. తరువాత శ్రీయుత కళా వెంకట్రావుగారు యాదిశవ తీర్థానమును ఉపాదించిరి.

"దేశభక్తాగ్రసరుడను, మహాత్మాగియు మహాత్ముని బహిప్రాయమును అగు కీ. శే. దేశభంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అకాలనిర్యాణమునకు యీసభవారు చింకెల్లుమ శ్రీవారి ఆత్మకు సుశిరశాంతి నొసంగుకలెయని భగవంతుని ప్రార్థించుము; శ్రీవారికుటుంబమునకు తమగాధసానుభూతిని వెల్లడించుచున్నారు.

ఈతీర్థానమును తాలాకాకాంగ్రెసు కార్యదర్శులలో నొకరగు శ్రీయుత జొన్నలగడ్డ వల్లభరాజుగారు బలవరము, తాము యిదివరలో బహిష్కారవాదిగానున్నప్పటికిని మహాత్ముడు స్వరాజ్యపక్షాభివృద్ధికై తన యత్నములను చేయుచునని ప్రకటించుటచే తాము స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరితిమని బహిరంగముగ ప్రకటించిరి. ఇచ్చట సుమారు ముప్పదిమంది సభ్యులతో స్వరాజ్యపార్టీసభ నిర్వహింపబడినది. న్యాయవాద ప్రముఖులు మాంద్యమును విడనాడి యింతటిమందియైన దేశాభిమాన ప్రేరితులై కార్యరంగమున శక్తివంచనలేక పాల్గొని స్వరాజ్య సమర సన్నాహమున ముందంజవేసి చరితార్థులగుదురు గాక!

కూచిమంచి లక్ష్మీనరసింహారావు.

బాపట్ల తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము

వైసంఘపు నూతనసమావేశము యీనెల 10 వ తేది శుక్రవారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పాలపర్రుగ్రామమున శ్రీయుత నంగి నేని రామచంద్రుడుగారి గృహమున జరుపబడును.

కార్యక్రమము:—కార్యనిర్వాహక వర్గపు ఎన్నికలు, ఇతర విషయములు.

పుష్పల వేంకటకృష్ణయ్య,

కార్యదర్శి.

రాజరాజన రేండ్లొద్ద భాషానిలయము

హనుమంత (బురుగల్లు)

ఈ మాభాషా నిలయయొక్క విశ్వాది కోత్స వ.ము. 3-4 మహారేవు స్పృ 33 క. (5-10 జూలై 1925) గురు, శుక్రవారములలో సామంతము 24-క గంటలకు హనుమంత గవర్న మెంటు హైస్కూల్ భవనముందు సుప్రసద్ద నాయకులకు శ్రీయుత వామన, రామచంద్రనాయకు జూగిరు దారుగారి యాధిపత్యమున జరుగును.

వరచూరంగారావు,

కార్యదర్శి.

చెన్నపురి సహకారసంఘములసభ

తీర్మానములు

గత ఆదివారమునాడు సౌందర్యమహాలనందు జరిగిన మదరాసుజిల్లా సహకారసంఘముల సభయందు దీక్షించి తీర్మానములు గావించబడెను

శ్రీ. శే. దేశబంధు దాసుగారు

(1) దేశబంధు చిత్రంజన దాసుగారి మరణమున కీసభ వారు గాఢముగా విచారమును దెలుపుచు, అట్టి సుప్రసిద్ధదేశ భక్తుని మరణమువలన దేశమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లినదని పరి తేలించుచున్నారు

(2) మదరాసుజిల్లా కోక జిల్లా బ్యాంకు సేర్వరుమటను గురించి విచారించుటకుగాను ఎస్. కంకరమొదలయారు సి. కె. వేదాంత దేశికాచార్య, జి. శ్రీరాంబాబునాయుడు, ఎం. ఎస్. సాంజీవఅయ్యగార్ల నొక యుపసంఘముగ నియ మించుటకు తీర్మానించుచున్నారు

(3) బీదలకు గృహసౌకర్య సేర్వరుమటను గృహముల నిర్మించుటకును, నగరమున ఒక్కొక్క భాగమున కొక్కొక్క సహకార గృహనిర్మాత సంఘము సేర్వరుపవలెననియు, ఇట్టిసం ఘములు గృహముల తాకట్టును వదలించుకొనుటకు గాను సభ్యు లగు ఋణముల నొసగుటకును, ఆగృహములను తమకు తాకట్టు పెట్టుకొనుటకును ప్రభుత్వమువారు రనుమతి నొసంగవలసినదని ఈ సభవారు గోరుచున్నారు

గృహసౌకర్యములు

రాటము మొదలగు గృహసౌకర్యముల ప్రాప్తిపొందుటకు ను, రొట్టెల జేయుట, వడ్డము, కాకిపని రిక్షావాలాలు, చాకలి, కట్టుపని మొదలగు వృత్తులవారికిని ప్రత్యేక సహకారసంఘముల సేర్వరుమటకును, ప్రతిపత్నీయు, అంతర్జాతీయ సహకారోద్య మోత్సవమునకు జూలై 1 వ తేదీని సెలవొసంగవలెననియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు

హానరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులు

స్థానికయూనియనుల ప్రతినిధులనుండిగాని, స్థానికయూని యనుల పరిపాలకవర్గములనుండిగాని నియోజనముల నొసర్చుటకు ప్రభుత్వమువారికి వీలులేని యెడల ఆనరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు లు నియోజనములను మానివేయవలసినదని ఈ సభవారు ప్రభు త్వమువారిని గోరుచున్నారు

తిరువల్లి క్షేత్రీ ఆకాశరేటిప్ర స్థార్సు

తిరువల్లి క్షేత్రీ ఆకాశరేటిప్ర స్థార్సును ఎరించి ఈక్రింద తీర్మానము లొనర్పబడెను

బీదవాటాదార్లు వారి హాల్లములను 1 కి 4 అకరాల చొప్పున ఇల్లించుటకు వాటి యేర్పరపనలను

మదరాసు కార్పొరేషనుకు తిరువల్లి క్షేత్రీ ఆకాశరే టీప్ర స్థార్సు తరఫున నొక సభ్యుని నియమించవలెనని ప్రభు త్వమువారిని సభవారు గోరుచున్నారు

లి కొ స్థార్సును, వృత్తిపన్నునుండియు లైసెన్సుగీజ నుండియు విముఖులవలసినదని కార్పొరేషనువారిని గోరు చున్నారు.

లి కొ స్థార్సువారు తమకుచిత్ర పకనాలయముల కొన గుగ్రాంటును తగ్గింపకున్నయెడల, నట్టిపకనాలయములకు కార్ పొరేషనువారు కొంట్రాంటు నొసంగుమండవలెనని ఈసభవారు కార్పొరేషనువారిని గోరుచున్నారు ఇట్టి పకనాలయములకు క్రొత్తభవముల నిర్మించునెడల బిల్డింగు గ్రాంటులను గూడ నొసంగవలెనని కార్పొరేషనువారిని గోరుచున్నారు.

లి కొ స్థార్సువారు తమసభ్యులుగాని వారికుటుంబము లోనివారు గాని వ్యాధిగ్రస్తులైనపుడు వైద్యసహాయమువర్చు టకు స్థార్సువారు అర్హుడగు నొకవైద్యుని నియమించవలసిన స మయము వచ్చెనని ఈసభవారు రెంచుచున్నారు

నగరమునందు తర్రాఫాగమున నొకటియు దక్షిణభాగ మున నొకటియు, నిమ్మజాతులకొరకు ప్రత్యేకముగ స్థార్సులను ఇరచి, పరిక్షింపవలసినదని లి కొ స్థార్సువారి నీసభవారు గోరుచున్నారు

అంతర్జాతీయసహకారోద్యమము, సహకారవారము, జిల్లా సహకారసభలు మొదలగువాని సేర్వరుచి ప్రచారమొనర్చుటకు గాను, జిల్లాలోని వివిధసంఘుల ప్రతినిధులు గల కాన్ఫెన్స్ సేర్వ రుమలనునదియు అంఘ సుసేర్వరువరకు డా|| సి. నరేశ మొదలయారు, గులాంఅహమదు సాహెబు, సి. కె. వేదాంత దేశికాచార్య, ఆర్. రాజగోపాలుగార్లు సుపసంఘముగ నియ మింపబడినయియు ఈసభవారు తీర్మాన మొనర్చుచున్నారు.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

ప్రజాసౌఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సౌఖ్యము.
ప్రజలకష్టమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

కొత్వాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏదుబావులు

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

సావుకారువేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

ఎన్.ప్లనెడ్

డా|| బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్గూరు

డా|| ప. లక్ష్మీనతిగారు

మొలపూరు

కె. భాష్యంగారు

తండియార్ వేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులునాయకర్ గారు

టి.వెలిన్ బేసిన్

ఎం. సింగరవేలుశెట్టిగారు

కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ముత్యాలవేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

* * * * *

10 వ డివిజన్

గద్దె రంగయ్యనాయుడిగారికి వోట్లుచేయుడు

ఏదుబావుల డివిజనుకు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు శ్రీ గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు నిన్నటి సాయంకాలము శ్రీమాన్ వి. చక్రయ్యశెట్టిగారి అధ్యక్షత్వక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీయుతులు యస్. శ్రీని వాసయ్యంగారు, కార్పొరేషను సభ్యులును, పెక్కండ్ర ప్రేక్షకులును సభ కరుడెంచిరి.

వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు

స్వరాజ్య మన మనదేశమును, మన దేశవిషయములను మనము సరిజానుకొనుట, మన ధనము మన యిష్టప్రకారము ఖర్చుచేసికొనుట కిట్టి ప్రజలుగల భారతదేశమునే కొలది మంది విదేశీయులు తమపలుకబడినందు నుంచుకొని నిరకుంఠ ముగ పాలించుటకు మనము సహింపజాలము మన గృహములో పరులు ప్రవేశించి మనపై నధికారము వహించుటకు మన మిచ్చ గించము. అట్టి స్వాతంత్ర్యముకొరకు 40 సం||లనుండి దేశీయమహా జనసభ కృషిసలుపుచున్నది నేడుదేశముకార్పొరేషను ఎన్నికల కొరకు స్వరాజ్యంకోసం జరుపుటలేదు అయిదారువత్సరము లగు ముం దీపట్టు గుననే డా|| అనిదిసెంటుగారు హోంరారు ఆందోళనకు సోపించుచు ప్రస్తుతము మంత్రిపదవుల నధిష్ఠించి నట్టియు, ఆశించుచున్నట్టియు జస్టిసుపక్ష ప్రముఖులు తమకు స్వరాజ్య మనవనరమని చెప్పియుండిరి పంజాబువ్యాధులు జరిగిన పిదప జస్టిసుపక్షమువారు ప్రభుత్వమునకు రోడ్డు టాసంగిరి. ధయ్యర్ దొరకు మిగుల ప్రశంసించిరి అట్టి కత్తలన దేశమున కనర్థముగాక తమకు చేకూరునా? అట్టి నీతిబాహ్యమున కక్షికి మారు వోట్లకొసంగి కార్పొరేషనుకు పంపజాతురు? బెంగాలు

రాష్ట్ర రాసనసభయందరి స్వరాజ్యపక్ష నాయకులును, కీర్తి శేఖరులును దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారిని బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు బెంగాలు అమాత్యపదవిని స్వీకరించ గోరిరి. కాని "తనదేశము బానిసత్వమునందుంచువరకు నిజమగు స్వా తంత్ర్యము లభింపవంతదనుక తా వట్టిపదవులను స్వీకరింపనని దేశబంధు పల్కినను. పినప మంత్రిల వేదనములు బెండుమారులు ప్రజాప్రతినిధులచే నిరాకరింపబడెను. అందుచే బెంగాలునందు సంస్కరణములు రద్దుచేయబడెను. ఆర్థికముగ ప్రతిరాష్ట్రమునందును స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు ప్రతిష్ఠాంధముల జగవలెను. అందుకొరకు స్థానికపురపాలక సంఘములన్నిటి యందు స్వార్థ రహితులును సేవాపరత్వములు నను స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులకే మీవోట్లు నొసంగవలెను?

హోం మహాశయ్యగు

యన్న సంహారము, కష్టనష్టములు గావించి స్వరాజ్యంకోసం జేయుటకై ప్రతియుగమునందు తా మున్నట్టిదెవని ధిగ వాన్ శ్రీకృష్ణుడు గీతలందు చెప్పియున్నాడు. అట్టి దేశాంత సంఘాతుకై గాంధీమహాత్ముడు. కిరి కొట్టి భారతీయులకు ప్రాతినిధ్యము వహించిన దేశీయమహాజనసభ యా నమూనీ యుని యా దేశ ప్రకారము జరుగుచున్నది. దేశీయ మహా సభ యందు ప్రతినిధులెల్ల ను అసమానత్వాగము గావించినవారు. వారు పట్టుకలపగాని, పదవులకగాని పాలుపడుటలేదు. జస్టిసుపక్షమువారు స్వలాభా పేక్షకులై ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశచర్యలను సమర్థించి వారికి దేదోదగనుండుటయే, వారియనుగ్రహము సంపాదించుటయేను భోగ్యదేశముగ గలవారు. త్యాగముగ్రియును దేశబంధుదాసుగా రు లంచములుదీసికొనెనని జస్టిసుపక్షప్రముఖులు వాదించిరి. అట్టివారికి మీవోట్లు నొసంగ గలరా? మీరు నిజమగు దేశభక్తు లైనచో, స్వరాజ్యమును వాంఛించుచో, మహాత్మాగాంధీని ప్రతి మించువారైనచో కాంగ్రెసుపక్షమునకే వోట్లుజేయ వేడెద ను. ప్రతిత్యాగిమందును, ప్రతిదేశభక్తుడును, ప్రతిపట్టాహందును సదుద్యమములను, సత్కరుషులను ఆశ్రేయించువారు లేకపోలేదు. నేడును అట్టిపక్షములేగలవు. కాన సత్యానత్యములను, యుక్తాయుక్తములను విచారించి ఉత్తమపక్షమునకే మీవోట్లు నొసం గుడు. ప్రతికత్తుల బూతులములను మోసపోకుడు.

విద్యాన్ మునిసామిశెట్టిగారు:—రంగయ్యనాయుడిగారి

అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

సి. భక్తవత్సలనాయుడుగారు:—తమిళమునందుకార్పొ

రేషనులో గత విదారునందత్సరములనుంచి జరుగనట్టి కార్యక్ర మమును, జస్టిసుపక్షమువారి అక్రమములను వివరించి శ్రీ|| గద్దె రంగయ్యనాయుడిగారికి వోట్లు నొసంగవలసినదిగో కోరిరి. పినపస భమునింపబడెను.

మద్రాసు హైకోర్టు

అడిమనన్ జడ్జి తొలకకాలముందురు?

ఉదకమండలము, జూలై 6:—అనేకదావాలు పరిష్కార ము కాకుండ నిలవిహాయించుటచే మదరాసు హైకోర్టు లో ఆడమన్ జడ్జి తొలకకాల ముండవలెనను ప్రశ్నను ప్రభుత్వ ము వారాలోచించుచున్నారు. రెండుమాడు కోజిలలో యేదే నొక తీర్మానమునకు వత్తురు. అప్పుడు ప్రభుత్వక్రతున యొక టి గావించబడును. (ఆ. ప్రె.)

అల్లాబాదు హైకోర్టువారు

ఒక బాధిష్టమహమ్మదు లాగుకొనుట

అల్లాబాదు, జూలై 6:—తనసాటిసామ్య సహపారించి నందులకై దేహరాధూనులో బాధిష్టరుగానున్న జె. యం. చ ట్టిగారిని ఒక సంవత్సరమువరకు బాధిష్టరువని చేయకూడదని అల్లాబాదు హైకోర్టువారు వారిపట్టును లాగుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

కావలెను

ఈ మునిసిపాలిటికి అప్పకొనబార్డి నేట్ నూనర్ వైజరువదవికి నెల 1 కి రు 80-4-120 జీతమువైన కావలెను. 15-7-1925 తేదీలోగా దరఖాస్తులు ఈదిగువ విలాసమునకు చేరునట్లు పంపుకొనవలెను. మునిసిపల్ ఆఫీసు } ఎస్. బాపనయ్య }
రాజమండ్రి } చేర్మన్.
28-6-1925

దేశబంధుని సారకసభలు

ఆంధ్రదేశము

గొడవర్రు (గన్నవరం తాలూకా)

జూలై 1 న తేదీన హుస్సేన్ గాంధీ ఆదేశానుసారముగా పువరం 7 గంటలకు జాతీయవాదకాలా విద్యార్థులను గ్రామస్థులును సాగునములును, దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి పటమును అలంకరించి పూర్వోత్సవములను జరిపిరి. విద్యార్థులు, సాయంత్రము 5 గంటలకు, జాతీయవాదకాలా కార్యక్రమము ఆధ్వర్యమున యొక బహిరంగ సభ జరిగినది. తత్సభను, సాయంత్రము శ్రీరామకృష్ణకామయ్యగారు అధిపత్యము వహించిరి ఆ సభలో యాదినవతీ తిరుమల దేవయ్యగారు.

“సుప్రసన్న దేశభక్తులను, ఆంధ్రభారత యశోవాయకులను, ఉన్నత దేశదార్య యోగ్యతాస్వభావగుణములు గల న్యక్తియు, సహసవ్యక్తియు, దేశమునకు సహజించి ఆత్మార్పణముచేసిన యోధులను, నరుకీర్తిశేషులైన శ్రీయుత దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి ఆస్తిని, అకాలమరణమునకు, గలిగిన దీరచిహ్నమును వోదామమ వారికుటుంబమునకు గొడవర్రుగ్రామ పౌరులమయిన మేము మా సానుభూతిని తెల్పుచున్నాము.”

మోరి

రాజులు తాలూకాలో చేరిన మా మోరిగ్రామమున గాంధీమహాత్ముని యజ్ఞానుసారము నిన్నటిరోజున (1-7-25) మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి పటము ప్రక్షున్నాలంకృతముగా నొనర్పబడి గ్రామమంతయు నూరేగింపబడినది. 5 గంటలకు గ్రామదేవతాలయమునంద బహిరంగసభ సమావేశమయ్యెను. సుమారు రెండువందలమంది సభ సలంకరించిరి బ్రహ్మశ్రీ వధిర వెంకటాచలకామయ్యగారు గ్రామ నాధిపతిగా వుండిరి. గోపరాజు వెంకటాచలపతిరావుగారిచే వ్రాయబడిన పన్నులను పోతుగూడ శేషయ్యగారు చదివిరి. రుద్రరాజు వెంకటరామరాజుగారు (మంకిపురము) దాసుగారి జీవితచరిత్రను విపులముగ నవ్వరించిరి. చింతా శివాచార్యులుగారు వారి త్యాగమును ప్రశంసించిరి ఫిమ్మట గోపరాజు వెంకటాచలపతిరావుగారు మారసూచకతీర్మానము నుప పాదించుచు దాసుగారి త్యాగమును గురించియు పట్టుదలను గురించియు ఉదాహరణార్థముగా నుపన్యసించిరి. వారిచే నుపపాదించబడిన తీర్మానము జాన శంకరయ్యగారు మొదలయిన వారిచే బలపరచబడిన పట్టుద ఏకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను.

తీర్మానము — “సంగదేశ నిర్మతులు చక్రవర్తియు త్యాగమూర్తియు నగు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి మరణమున కీ సభవారు రేప యుద్ధవిధి ప్రచారమును నెల్లడించుచు, పరమేశ్వరుడు వారిమాతృకు శాంతి నిమ్మగాక యని బ్రార్థించుచున్నారు” అగ్రాసనాధిపతి.

ఏలూరు (ఒక విలేఖరి)

ఏలూరులో దేశబంధు చిత్రంజన దాసుగారి స్మారక దినోత్సవ మిగల జనుప్రవచన జరుపబడెను. దుకాణములన్నియు పూర్తిగా మూసివేయబడినది. మునిసిపల్ చాకరాలు తాలూకాలో రుద్రరాజు, శ్రీరామకృష్ణకామయ్య, కాంత్ గెను కా గాలయ్యలు సహజులగు సహచరములుగా వుండిరి. ఉదయము దేవయ్యగారు ప్రార్థన జరుపబడెను. తద్దాహ్నము 4 గంటలకు జాతీయవాదకాలా పటమును అలంకరించి పూర్వోత్సవములను జరిపిరి. విద్యార్థులు, సాయంత్రము 5 గంటలకు, జాతీయవాదకాలా కార్యక్రమము ఆధ్వర్యమున యొక బహిరంగ సభ జరిగినది. తత్సభను, సాయంత్రము శ్రీరామకృష్ణకామయ్యగారు అధిపత్యము వహించిరి ఆ సభలో యాదినవతీ తిరుమల దేవయ్యగారు.

సూర్యనారాయణరావుగారు, హిందీలోను, హాకీము మహమదు హమీదుడీ సాహెబుగారు ఉర్దూలోను ఉపన్యసించిరి. రాజా భుజంగరావుగారు, గాంధీ విద్యాలయోపాధ్యాయులు ముడుంచి నరసింహాచార్యులుగారు, గలికపాటి మల్లానధాన్లుగారు చక్కని పద్యములను వ్రాసి చదివిరి. “నిరుపమాన త్యాగకారియు, దేశభక్తుడును, దయాద్రోహదయుడును అగు దేశబంధుదాసుగారి అకాలమరణమునకు దేశమునకు గలిగిన తీరని కొరతకు దుఃఖించుచు వారిమాతృకు శాంతి కలుగుగాక యని యీ సభవారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు” అను తీర్మానమును సభకులందరు లేచి నిలువబడి యామోదించిరి. దేశబంధుని చిత్రపటమును 1000 ప్రతులు ముద్రించి సభ సేర్పాటుచేసినవారు, ఉచితముగ బంచివెట్టించిరి.

నెల్లూరు శ్రీల కాంగ్రెసుసంఘము

1925 సం॥ జూలై 1 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు నెల్లూరు పురశ్రీల శ్రీలకాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమున సమావేశమయిరి. శ్రీమతి పోతా కనకమ్మగారు కీ॥ శీ॥ చిత్రంజనదాసుగారి జీవితచరిత్ర వారి త్యాగము వివరించిన మీదట సభయందు యాదినవ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను.

“భారతీయులలో గొప్ప స్వార్థత్యాగియు, రాజకీయ నాయకులును, మేధావంతులును అగు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి అకాలమరణమునకు యీసభవారు మిక్కిలి చింతించుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని నెల్లడించుచు దేశబంధుని ఆత్మకు శాంతిని కలుగజేయుటకు దైవమును బ్రార్థించుచున్నారు.”

(సం) పోతా కనకమ్మ

కార్యదర్శిని నెల్లూరు శ్రీలకాంగ్రెసు సంఘము.

కోడూరు

ది 1-7-25 సం॥ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు దింపా లూకా కోడూరుగ్రామములో కొర్రపాటి శివరామయ్యగారి ఇంటివద్ద మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారం కీర్తిశేషులయిన దేశబంధుదాసుగారి అకాలమరణమునకు విచారమును దెలుపుటకు కొర్రపాటి శివరామయ్యగారి యజ్ఞానుసారము మహారాజశ్రీ యద్దనపూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, పోతరాజు సూర్యనారాయణగారు, జమ్మలమడుక వెంకటనరసయ్యగారు, అన్నం వెంకటసుబ్బారావుగారు, మాలెపాటి నారయ్యగారు, పూలేబోయిన రామస్వామిగారు, బాలిశెట్టి శివయ్యగారు గ్రామములో ఇంకాయితర ప్రముఖులుగూడి కీ॥ శీ॥ దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి జీవితచరిత్రను కీ॥ పోతరాజు సూర్యనారాయణ గారివల్ల సమగ్రముగా పునర్వ్యసంపాదించి, శ్రీ దాసుగారి ఆత్మకు శాంతిని సంగటకు భగవత్ ప్రార్థన జరుపబడి శ్రీ వారి కుటుంబమునకు యీసభ్యులు కృతజ్ఞత పత్రికామూలకమున తెలుపుచున్నారు.

ముట్టూరి లక్ష్మీకాంతయ్య గ్రామసంఘకార్యదర్శి.

పోడూరు

ది 1-7-1925 సం॥రం॥ తేదీన సర్పాపురం తాలూకా పోడూరు గ్రామములో కీర్తిశేషులయిన దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి అకాలమరణమునకు విచార స్థూచకముగా సర్పాపురం తాలూకా బోడూరి ఆజ్ఞాప్రకారము యీగ్రామ బాలబాళా పాఠశాలలు మూయబడినవి. ఆసాయంత్రము గ్రామకాంగ్రెస్ సంఘము తరపున నొక బహిరంగసభ జరుపబడినది ఆ సభలో నీ దినవ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా సంగీకరింపబడినది.

అఖండ త్యాగమూర్తియు, మాతృదేశ సేవాపరాయణుడును, రాజకీయ దురంభరుండును, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన నాశనకరుండును, భారతమాత పుత్రత్రాగ-గణ్యుండును, సంతత స్వరాజ్య కాంక్షా తత్పరుండును, అసమాన వాక్యాతురీధురీణు. యును, అనుపమాన మేధాశక్తి సంపన్నుండును, సర్వభోగవర్జితుండును, విశ్వ బూషణుడును, అగు కీర్తిశేషులయిన దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి అకాలమరణమున భారతదేశమునకు సంభవించిన అపారనష్టముకు యీ సభవారు కడుదుఃఖించుచు వారి మాతృకు శాంతి కలుగుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థించుచు వారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నారు.

పోడూరి వేట్రరాజు సర్పాపురం తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘ కార్యదర్శి.

దేశబంధుని నిర్యాణస్తోత్ర

[తురగా వెంకటకృష్ణమూర్తిగారు]

సీ. నిరసంపదలతోడ సరళవాగాటితో
నిల నీకు సాటి నారెవరు నింక
ఆర్యకుటుంబ సావిత్రివించితి
వద్దుతప్రజ్ఞ చే నలరినావు
దాతనై నట్టి నీధనమంతయును నేడు
దేశంబు కిచ్చిన తెనువ పీవు
కురలుమెచ్చగ మహాకూరుడవై యిల
స్వారాజ్యమునకు నాధారమైతి
తే. గీ. అట్టి నీవివు మమ్ముట్టె పుట్టి ముంచి
భారతాంబును దుఃఖాధి భారవైచి
మమ్మునిర్దయాదృష్టిసంధ్రముల కేసి
చిత్రంజనా దివికి వేంచేసినావె!
* * *

[ఆర్. వి. యన్. చౌదరిగారు]

సీ. ఏమహానీయుడు యెల్లకాలములందు
భరతభూమికి నెంతో పాటుపడెనో
ఏమహానీయుడు యెల్లదేశలయందు
గాంధీకి నైదోడుగాఁ జరించె
ఏమహానీయుడు యిండుకంతయు లేక
విత్తముఁ బరులకుఁ వోసగినాడో
ఏమహానీయుడు యింపుమీరంగను
కాననసభలలో చర్చ గాంచె.
గీ. అట్టిలోకకహితుడు ననుగుణుడు
దానకర్ణుడు గాంధీర్థదాసు నేడు
యింద్రుఁ డంపిన దూత నింపులోమీఱ
దివికి నేగను మన కింక దిక్కు యెవరు?
సీ. బాల్యమందాదిగ బలువిద్యలను నేర్చి
బాల్లపదవి చేపట్టి నావు
బాల్లపదవిని బాగుగా శేషి
గురుతరసేరమల్ గూర్చినావు
బాల్లపదవియు బాగులేదని యెంచి
గాంధీత్రోవను వ్రీలి గాంచినావు
గాంధీత్రోవను ద్రొక్కి కప్ప మంచనకు
ప్రజలసేవల యందుఁ బరిగినావు
గీ. బరగి కీర్తిని యెంతయో యరిసినావు
భువిని యారసి యింకను దివినిగూడ
యశము పొందగబోవా యవలచరిత
యెద్ది మేమెట్లు సహించి యుండగలము?

ఉ. శ్రోధనవత్సరంబ మము గూలగద్రోసి మహాబిలోపలక
మాధనపూర్ణపేటికను మారు మూత్రమైన రత్నమున
మాధవనన్ని భుండయిన మారు మహావిభ్రండు వాసునిక
నీ దగుపాట్లు బెట్టుకొని నిర్దయితక గుణియించుమంటివా.
గీ. తిలకు మరణింపగా నీవు దిగులుచేత
గుండుచుండగ నప్పుడె గుట్టిలచిత్తు
డయిన మృత్యువు దాసుని దాయనచ్చి
దీసికొనిపోయె నక్కటా దివికి, నింక
నెట్లు సహించియుండువో యెఱుగమమ్ము.
* * *

[కౌత్తుకూరి రామమూర్తిగారు]

సీ. విమల లేజన్నురి వెళియ్యనిభావనం
డజ్ఞానపటలవనాలుండు
బహుళవిజ్ఞానసంపద వారిశోభ్యువుం
డుద్బుభుభోగ భాగ్యోద్భవుండు
పటుతరకాస్త్రసంపాదనబంధితుం
డురుతరదీక్షామహోన్నతుండు
నిర్మలస్వాతంత్ర్య నీరంధ్రశక్తి మహా
శక్తిసాధనత ధైర్యావరుండు
గీ. అధిజనములపాలిటి అమరభూమి
మాత్రులెల్ల మేధవు, ఆమలయకుడు
చిత్రంజనదాసు నీచిన్ని కుతుడు
పాసె దుఃఖాన్ని నినుద్రోసి భారతాంబ!
సీ. మును స్వరాజ్యంబును మూలమంత్రము దెల్పి
నాలోచి స్వర్గంబునకును జనియె
పావనండా దేశసేవకసంఘములో స్థా
పించి భూశేఖు చనియె దివికి

సాక్షాత్తుడైన నన్ను హరిహర పూర్వ
సమీపి గంగాధరలకు పోయె
మును జన్మచారి త్రోవనుబట్టి పెంపొంది
చనినాడు చి త్తరంజనము నేడు
గీ కలకటా! నిన్ను దుఃఖాగ్ని గ్రాలజేసి
దైవగతి చాట నెవ్వరితరము తల్లి!
కంట దడిచెట్టనేలే! సంకటము మాన్పు
గాంధీ యున్నాడు! దుఃఖము నొందకన్న!
గీ పద్మబాంధవు దవరాధి బడినయంత
జగము తిమిరావృతంబయి నెగడుభంగి
నీవు లేకున్న చరితచే నిశ్చయముగ
పంగదేశము కడగండ్ల లొంగునేము?
గీ విజ్ఞానదండికా విమలమహాచార్య
ఆ ప్రమోదచ జ్ఞాని య ప్రమోద
ప్రథిత సత్త్విరసంపద జాటు నర్తకి
యంతమొందె నాథు డంతమొంద
మహిమధర్మనిర్మలదీ ప్తిభంజంబు
మాయచే ధర్మంబు మాయమైన
విమలత్యాగం బను పృథుసంతానముతో
సమయచే త్యాగజీవములు నోవ
గీ జ్ఞానము నశించి కేరీ స్వప్నాన మేగ
ధర్మ మడుగంటె, త్యాగంబు దారి బట్టె
నీవుభవి పిడుటాదిగా నిరుపమాన
పంగసింగము మాపాపభయములన
గీ హైందవమస్థితి నరసి దుఃఖాగ్నిలో
క్రాగలేకను దివి కేగినావో
పంగరాష్ట్రమునకు స్వాతంత్ర్యమును గోరి
సురనాథులొ డెల్ల నరిగినావో
ద్యంధప్రభుత్వవిధానంబు తప్పింప
జేయ గంగాధరు జేరినావో
హిందూమసల్పాను లేక మైయుండంగ
వరము చే హరిహర కరిగినావో
గీ అహహ! నీచర్య లెంచ నత్యద్భుతములు
తలపగా నైన నెవ్వరితరము గాదు
వ్రాయగానైన నెవ్వరి వశముగాదు
చి త్తరంజనదాస! సుక్రివిలాస!

దేశబంధు తారావల్లి
[విష్ణుకోట వెంటకర్త గారు]

స "అన్న మోరానుచంద్రా"యందు విలసిండు
భారతీయుల కనుబాన్మధార
జ్ఞానరాశిశ్రుతి జ్ఞానమున్నచే గ్రామ
హైందవప్రజల యాక్రందనములు
తలమాత్రము స్వతంత్రతలని యాగ్ర
హారాధకల వహారావములు
పెవిలలోనివచంబు నిప్పించెప్పగ గాని
నల్లవారలదుర్గినాలగోల
గీ గాంధుదత్ వినుమన్ సహాయించలేక
కేలు మైకెత్తినావు బంగాళమందు
వభయమా స్తంబు మాపయి నంటలేదు
ఏమిమాగ్రహచారమో యింతలేన
దివికి నేనుచుంటివే! దేశబంధు!
పరమపావని గంగాభవానిలోన
తేకునిప్పిన కెందమ్మి పోక నెనగి
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
కనుల మిటుమిట్లు కొల్లమ తుణములోన
తిమిరమునలోకములు ముంచుతెరువు మోపు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
మారసాలములకొ నిగ్గుదేరి, చిన్న
వల్లక జూపునట్టి సువర్ణలేఖ
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
రాబముక గయకొ చాల్చి యారాట మణిప
చక్రధరుడు చక్రముచాల్చి సంవరించు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!

వజ్రలింగ జిక్కులేని దుర్భరముగాగ్ని
హోత్రుల జ్వలార్చి ద్రవ్యవిరోధమున
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
భానుసన్నిధి చంద్రాతపంబునట్లు
తెల్లదొరల సామంతాలు తెల్లవోవు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
గీతిలక తిప్ప విడిచె శ్రీకృష్ణమూర్తి
దాని నియించి నీవు చి త్తరువునందు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
గాంధీ క్షేరమచంద్రుని కరణి నుండే
నీవు లక్ష్మణస్వామివై యెనసియెనసి
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
పంగదేశమువారి కర్ధాంగలక్ష్మి
తోడ దాస్యమొప్పవర్చి, బుధున్ నులింప
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
ఉడుగంబలలో మహాభృతయ మెనగ
గళలక పెంపొంది యలరారు కలువకేని
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
కర్మఫలముల పేర్చి యొక్కటకు భావ
భక్తు లిచ్చుగ్రహాక్షులకొ బద్ధమిత్రు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
రామకార్యార్థమై కపిప్రవరులందు
పేరుగాంచిన ఆంజనావీరవరుని
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
త్యాగశీలరలో మహాత్మాగియైన
రమిలాంబ ధిరత్నమా రామచంద్రు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
అనుశీలుడ హింసావ్రతాపలంబి
భూలతాంబు పుష్పపుప్రాపు బద్ధదేవు
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
కఠకువాదో పూనయ పై నొప్ప నెల్ల
పాడుగా నొనరించిన వామనాఖ్య
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
ఆ రి హరియించి ఉష్ణము నవహరించు
చందురుని తేటవెన్నెలల్లదనము
లీల బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!
గాంధీకిం బోవునట్టి లెక్కర్లుగాక
అనుభవంబున విషయంబు లనుచుండి
లీల.....మందు .....దివికి .....దేశబంధు!
చైరివారంబుచే బద్ధబాసలోర్పు
కొనిన అన్యు ప్రహ్లాదుని ననుకరించి .....దేశ.
సర్వార్థము లం దనాన కైకలిగ
కర్మయోగలలో మహాసునతగాంచి .....దేశ.
రాజ్యమర్జములం దెగల్పంగలట్టి
వీరు డింకొకరుండు కాన్పించ డెన్ను...దేశ
సనముధాన్యము కాళ్ళులేతర మటంచు
విడిచిపుచ్చి వేదాంతపు వేత్తవోరె...దేశ
నీమనోవాక్కులుకొ గాతు మో మహాత్మ
విగ్రహారాధకులకయి వెచ్చపెట్టి .....దేశ
ప్రభుల కరవాలముల భయంపడనివారి
వాక్కుధాధారచేతలొ బడగకేసి .....దేశ.
ఆన శరసావహించు నర్ధాంగలక్ష్మి
నీపదంబుల నడచుటకొ దేవరవలె.....దేశ.
భానుడు సుతీక్ష్ణకరుడయి వానిగాంచె
నీవు చల్లనివాడవై యీ పృథివిని..... దేశ.

బర్మను హేడు ప్రభుని
ఇండియా విధానము

బర్మను హేడు ప్రభువు పూర్తిగా మార్పుగోరవలెనన
వాడని మేము భావింపము. ఇండియా విషయములగుర్చి ఆ
యన విధానంతరము ఉపన్యాసమునందు పలికిన పలుకులు
భోజనాయాసముచే ఊడిపడియుండును. "ఇండియా దేశములో
తగవులను బద్ధసహాయమున బావుటకు మేము కొన్ని శతాబ్దము
లక్రిందట బోయియుంటిమి. లేకుండినా యీ తగవులవలన
భారతదేశ నాగరికత యంతయు అడుగంటి యుండును."
అని ఓంటిమిద స్పృహగల ఆంగ్లేయుడెవ్వడును ప్లేటు పెక్రటరీ
గారివలె అనియుండడు. ఈమాటలు చరిత్రకు వ్యతిరేకముగా
నుండుటచే బర్మను హేడు ప్రభువువంటివా రనియుండురా
యని అనుమానము కలిగించుచున్నది. ఆంగ్లేయులు ఇండియాకు
వర్తకులుగ వచ్చిరని ప్రతి బడిపెట్టడు చెప్పగలడు. భారత సా
మ్రాజ్యమును స్థాపింప వారికి తోడ్పడినఖడ్గము భారతీయులది
గాని వారిదికాదు ఆక త్రియే యిప్పటికి వారిబలమును నిలబె
ట్టుకొన సహాయపడుచున్నది. భారతమాతయే ఆఖడ్గమును స్వయా
ముగా త్రిప్ప సుద్దేశించినచో బర్మను హేడు ప్రభువు లొంగిపో
యి ఆమె హక్కు నామె కిచ్చి యుండును. స్వరాజసాధనకై
అహింసను సాధనముగా గొన్నవారిని బర్మను హేడుగారు మంద
లించుచున్నారని భావింపవలెను. ఆరాచకము కన్న హానికరముగు
పరిస్థితు లేర్పడగలవు లండనునుండి ఆదేశంపబడు క్రొత్తక్రొత్త
రాజకీయ పరాక్రమములచే ఇండియాను పాలింపజూచుచో
నాద్దమిజువలసివచ్చును నిందాభూయివ్యములను, అనూయూ
యుతములు, నీచము నను ఈ ఉపన్యాసమునకు బర్మను
హేడు ప్రభువుగారు మాత్రమే జవాబుదారి అయినను కాకు
న్నను, అతడు భారతీయుల గౌరవమును గోల్పో
యెను. అతని విపరీతగుణములు అంతగా హానికరముగాని వేరొ
క ఉద్యోగమునందు ఉపయోగించుకొనునట్లు బాల్బీను ప్రభువు
అతని మార్పుచేసినచో భారతభూమికి ఇంగ్లాండునకు నష్టము
లేచ్చిపెట్టినవాడగును బర్మను హేడుగారు విద్యాభివృద్ధిపై ధ్వజ
మెత్తినట్లున్నది ఇండియా, చీనా, ఈజిప్టులలో విద్యాభివృద్ధి
ముఖ్యమైన శత్రువులని ఆయన నుడువు చున్నారు. ప్రాచీనాధి
క్యముగల యామాడు దేశములలోని యువజనుల ఆగ్రహమునకు
పాల్పడిన సామ్రాజ్యమునం దేదో గొప్పలోప ముండియుండును.
(సోషలు రిఫార్మిస్టు)

ట్రెజరీ మోసము

కలకత్తా, జూలై 4:—అలీపూరు కలకత్తా ట్రెజరీల
ను మోసగించినందులకై పంచానన్ సాహసైనను మరియిద్దరిపై
నను లేబడికేసు విచారణను అలీపూరు పోలీసు మేజిస్ట్రేటు
నేడు పూర్తిజేసెను బీహారు బరిస్సా అక్లాంట్లెంటు పంపిం
చినట్లుగా రెండు సార్లు ఫార్వర్దకాగితములను చూపి ముద్దాయి
అలీపూరు ట్రెజరీనుండి రు 3500 ను తీసుకొనిరి. కలకత్తా
ట్రెజరీనుండి రు 2205 తీసుకొనిరి. మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయిల
నందరిని నెవన్నకు పంపెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి అద్దెనవరణచట్టము

బొంబాయి, జూలై 4:—నివాస ప్రదేశములకు చెందు
నట్లుగా అద్దెకాననమును సవరణజేయుటకై యుద్దేశింపబడిన
చట్టమునుగుర్చి బొంబాయి కాననసభనుండి నియమింపబడిన
సెలెక్షు కమిటీవారు కాననము మరి రెండు సంవత్సరములవరకు
అనగా 1927 సంవత్సర మాఖరువరకు అమలులోనుండవలెనని
శిఫారసు చేసిరి బొంబాయిలో 55 రూపాయలును కరాచీ
50 రూపాయలును అద్దె మించకూడదని పీఠిక పరిమితికర్పర
చిరి (ఆ. ప్రె.)

దారులెటుగని యాజడదార్లకొఱకు
పవలు రాత్రియుం బడరానిపాట్లు పడియు.....దేశ.
అమ్మ లుపయోగపడవు; వాక్యము లంత
కన్న గావని, ఖద్దరకార్య మొర్చి.....దేశ.
దేశబాంధవుల తేరి మాదేశకవ్వ
ములనుజెప్పి, మనసుడిప్పి, మోదనార్థి
మమ్ముక దేలించుకొల కాత్మమమత విడిచి
దివికినిపుడేనుచుంటివే! దేశబంధు!

అస్పృశ్యతానివారణము

కొన్ని ప్రశ్నలు

(యంగిండియా)

1. ఫరీదుఖాలో అస్పృశ్య మహాశయి వొకనితో గావించిన సంభాషణా వృత్తాంతమును 1925 మే 14 న తేదీ యంగిండియాలో ప్రచురించిన దానిలో వారిని ఆస్పృశ్యులైనట్లుగా కార్యముల జేయుమని గోరినట్లుండెను ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే మీజ్జాభావమేమి? ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే బహిష్కరణములేమి? ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే మనోవాక్యాయ పారిశుధ్యమా లేక మిని లోనేదేని యొకటియ?

ఉ — ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే మనోవాక్యాయములలో దేనికి సంబంధించినట్టిగాని మానవ్యమును పోగొట్టుకొనుటయే. పాపపు అలోచనల కడమొనవలదనియు, అసత్యమాడవలదనియు, కఠిరమును చక్కగ కడుగుకొని స్నానముజేయుచు వచ్చి ఆహారమును, కుళిన్ మాంసముగాని, అపరిశుభ్రమును నాహారమును, మత్తుపదార్థములను సారాయాలను త్రాగవద్దని అస్పృశ్యులైనట్లుంటే చెప్పియుంటిని.

2 ఏతరగతివారుగాని, యేవ్వక్తిగాని ఆపరిమాణమును గానినయెడల వారుగాని, ఆతడుగాని యొకను అస్పృశ్యుడుగనే తలంపబడునా?

ఉ || ప్రమాణమును గాంచునట్లును అస్పృశ్యుడుగ దలంపనకర్తలేను. దానిని మనము చాలమందిమి ఒక్కసారి పొందలేము ఆప్రమాణమును బెట్టుకొని మనకు వర్తింపజేయునెడల మనకే మోసమువచ్చును.

3. హిందువులలో నన్ని తరగతులందు భోజనపానీయములందును, పూజనమునందును ఒకపద్ధతిలేదు. ఆ యేకత్వమును సమకూర్చుటకు మొదట యేమిచేయవలెనని తలంచెదరు?

ఉ || అట్టి యేకత్వమును బొందుటకు జేయుటకు నేనేమియును చేయుటలేదు నేను కావలెనని పట్టుపట్టినది హృదయైక్యము అయ్యెడి యాయాటంకములన్నిటిని దాటినది. వానితోనక్కర్లేకుండనే యిదియుండగలదు. ఒకేదేవుణ్ణి మనము వేర్వేరురూపముల వేర్వేరుపేర్లను గొల్పెదము.

4 అంగమును పూజజేయునట్లులను, పలహారముల కొట్టలోనికిని పరిశుభ్రముగనుండు హిందువులను రానిచ్చినయెడల ఐక్యమునకు మొదటిపెట్టిన నూచింపబడెను. దానినినిగించి మీ యభిప్రాయమేమి?

ఉ — సామాన్యముగ యుక్తాయుక్త విచక్షణగల వారందరను పూజాస్థలములకు రానియవలెనదే. దుస్తులలో పరిశుభ్రమన్న దానికి ప్రమాణమెక్కడ? ఇందులకు శాసనముగా ప్రబల యిష్టమునుబట్టి యుండును. పలహారములు జేయువాడు తాను శుభ్రముగనుండి ఆశుభ్రముగనుండువాని కమ్ముట లేవనవచ్చును. అవ్యవస్థ వర్తకముపోవును. కాని అస్పృశ్యుడనే కారణముకేత వానికి దుకాణ దారుడు అమ్మక పోయినయెడల వ్యాపారము జేయుటకు హక్కులేనివాడే యని భేదములయును.

5 అస్పృశ్యులయని మీరు చెప్పినది కష్టమైనది. అన్నతరగతి హిందువులలోగూడ నిమి అనాచారపు అసంస్కృతపు పిల్లలదేని నీటిని త్రాగరు వారిచేరి అన్నము దినరు. దీని యస్పృశ్యత యందురా?

ఉ — నేను దాని సస్పృశ్యతయనను. హిందూమతములో పంగమవర్ణమునది లేదని అనేకసార్లు జెప్పితిని. కాబట్టి చాతుర్వర్ణములతో బాటు అస్పృశ్యునకుగూడ అన్ని హక్కులు నుండవలెను

6 నీళ్లు ఒకరి వొకరు త్రాగుటనుగూర్చి యెక్కువగ జెప్పుటకన్న అన్నతరగతి హిందువుల హృదయములందు న్యూనాధిక్యభావములు లేకుండ తొలగింప ప్రయత్నము జేయుట మంచిది. ఈసలహాను మీ రంగీకరించెదరా?

ఉ — బూటకమును కప్పటకోసము కాకుండయే సలహాజేసినను నే నొప్పుకొందును. పండునుబట్టి చెట్టు నాణెము జెప్పెదరు. భోజన పానీయములనుగూర్చి నేను యెక్కువగ చెప్పెదను జెప్పింపజాలదు. కాని యెవ్వరైనను అస్పృశ్యుడనే కారణముకా ఆతనిచేరి నీళ్లుత్రాగవచ్చు యెడల మాత్రము నేను ఒడిదొక్కదను. అట్లు వద్దనుమందుల అధికగ్రహమును వికేదము జేయుచున్నా

7 క్రితవల వాడియు సమాజములుగ నేర్పడి మల్యోత్సవములను జాతీయమత విచక్షణ

లేకుండ జరిపియున్న పనిని జేయుట సులభమును స్వల్పమునైన మార్గము ఈ మార్గము నాలుగు కథాబ్రములపైగా నుండియుండెను ఈసలహాగూర్చి మీ అభిప్రాయమేమి?

ఉ — ఈ క్రితవలవల ఫరీదుఖలను నేనుగమనింపలేదు కాని అస్పృశ్యునను గోడను పడగొట్టుటకు వీరైన మంచిమార్గమున్నయెడల దాని నొప్పుకొందును

8 తెంగాలు హిందూజాతి నాశనముచేయుది అందరును ఒప్పుకొనుచున్నారు ఇటుల వెన్నదిగ నాశనమునకు ముఖ్య కారణములేని దలంచెదరు? హిందువులలో యెత్తు, బలము, శౌర్యములందు త్రోవముగలిగె ననుచున్నారు వానిని మరల పునరుద్ధరింపజెట్లు?

ఉ — ఈలాంటి వాక్యములు మాచిలిగాని హిందువుల త్రోవమునకు నిదర్శనము లేమియును గాన్పించుటలేదు. అయితే మనము శారీరకముగ దుర్బలములగుచున్నామని మాత్రమెప్పుకొనవలయును ఇందులకు కారణములేమో గాన్పించుచునే యున్నవి దారిద్ర్య మెక్కువగుటయు, బాల్యవివాహములు యీ నాశనమునకు ముఖ్యకారణములు దారిద్ర్యమును రాటుము పోగొట్టుగలదు రెండవదానికి మగవాళ్లయినను, ఆడవాళ్లయినను పిల్లలకు 16, 20 యేండ్లు వచ్చువరకును పెండ్లిచేయరాదు. ఇంకా యితరకన్న ఆలస్యముగజేసినను మంచిదే. మగపిల్లవాడైనను ఆడపిల్లయైనను జ్ఞానమునం దభివృద్ధి గాంచి భారమును వహింపగల్గి బాగా ఆరోగ్యముగ నుండువరకును వివాహములమాట తలపెట్టక ఆపియుంచెదను దీని నాచరణలో బెట్టుటకు మార్గము యీ సంస్కారమును తాము స్వయముగ ప్రవేశపెట్టి యితరులు ప్రక్కపారుగూడ నట్లు చేయుటయు జేయుటయే ఇట్టి సంస్కారము జేయగోరువారు కష్టములలో బడకుండ నుండుటకై ముందే బాగ్రత్తగ తమ పిల్లలను మంచి పరిస్థితులలో నుంచి పెంచుమంది వలెను.

మొ|| క|| గాంధీ

నా చేత గానితనము

(మొ|| క|| గాంధీ)

ఎవరైన నేదైన నన్ను కోరినపుడు వారికి తృప్తికరముగ నుండునట్లుల సహాయముజేయగల్గితి నేని నావట్టుకు నాకు సం తోషముగ నుండెడిది. కాని నాచేతగానితనమునకును అనానుభవమునకును ఒక నిదర్శనమును జెల్పెదను.

“మహామృదీయులను వద్దనిఅని గోహత్యను మాన్పలేకున్న యెడల మీ నాయకత్వముగాని మహాత్ముని నామముగాని యేమి సార్థకము? ఆగ్వాదులో మహాహోరములు భరిగెను. మాట్లాడకుండిరి పండిట్లని నైజాముకు రాకుండజేస్తే మాట్లాడకుండిరి. ఆయన భ్రాతృసమానుడనియు గౌరవము గలదనియు, మహామృదీయుల కాయనపై నేమియును ద్వేషము లేదనియు జెప్పుమందురుగదా! ఏమట్లుచకుంటిరి?”

ఈవిధముగ నన్నొక్కరుగాడు చాలమంది యడిగిరి. మొదటజెప్పిన తప్పుభరింపరానిది దానితో క్రుంగిపోవలసినదే. బక్రీదులో మహామృదీయులు ఆవులను చంపనియకుండ జేయుమని కోరవలసినదిగ నాకు తంలివారైవచ్చినది. నేను యీవిషయములందు మానముదాల్చి యేలయూరకుంటిని వివరింపవలసిన తరుణము వచ్చినదనుకొనెదను పండిట్లవయమై నావైచారిని నేరమును లక్ష్యపెట్టవలెదను. ఒకమిత్రుడే నాపై నీనేరము మోపెను నాప్రతిష్ఠ కెక్కడ భంగముకల్గునో యని ఆయన భయము మహామృదీయులన్న నాకు భయమని యితరులు భావించెదరెమో యని ఆయన తలంచెను. కాని పండిట్లని నిషేధించిన విషయమునుగూర్చి బహిరంగముగ ప్రచారము జేయ నక్కరలేదని నిశ్చయించుకొంటిని. ఆయన నా విషయమున అపోహలగాంచునని భయములేదు. ఆయనకు నా రక్షణమక్కర్లే లేదనిగూడ నాకు తెలియును. ఈ ప్రశంసయు నాయనను యెవ్వరెమి నిషేధించినను తాళగలదు. ఆయన తత్వజ్ఞానమే ఆయన కభయమియగలదు అనేకకష్టస్థితులలో ఆయనను బాగ్రత్తగ యెట్లుండునో యని నేనెట్టి చూచియుంటిని. ఆయన నిశ్చలముగ నుండెను ఆయనకు తాను చేయవలసినదని యేమియో తెలియును. కాల సునుకూలముగ నున్నను ప్రతికూలముగనున్నను అనుకొన్నదనిని యేమాత్రము గర్వముగాని తొందరగాని లేకుండజేయును. కాబట్టి ఆయనను నిషేధించిరి వివగానే నేను మానసార నవృత్తికొంటిని. స్వదేశ సంస్థానములు జేయుపనులు చిత్రములుగ నుండును. నేను యంగిండియాలో

యేమివాసినను నైజాముప్రభువు తనయుత్తరువు నుపసంహరించుకొనుట కేమియు పనిజేయనని నాకు తెలియును. నైజాము ప్రభువుతో నాకు స్వయముగ పరిచయమేమైన యున్నయెడల నేను వెంటనే వారికివాసి పండిట్లని నిషేధించుటవలెన సంస్థానమునకుగాని ఇస్లాముకుగాని యేవిధమైన లాభమును లేనిది తెల్పియుండెడివాడను పండిట్ల హైదరాబాదుకు నిచ్చిన యెడల ఆయనకు తగినసత్కారము జేయవలసినదిగ గోరుచు యిందుకు నిదర్శనముగ మహామృదుయొక్కయు ఆయన యనుసరలయొక్కయు జీవితముల నుండి కొన్ని యంశములను స్ఫూరించి జెప్పి యుండెడి వాడను కాని నాకామాత్రము గౌరవము దక్కుటకు వీలులేదు ఇకను బహిరంగముగ నేమైన చెప్పినను వ్రాసినను వారికావిషయములు చెవిజడవిని నాకు తెలియును. కాబట్టి యిందువలన అదివరకున్న ద్వేషము నెక్కువజేయుట దప్ప మరేయేమియును ప్రయోజనముండెడిదిగాదు. అట్టి ద్వేషమును తగ్గించుట చేతగాక పోగా యెక్కువజేయుట యిష్టములేక మానముగ నుండుటయే యుక్తమని దలంచియుంటిని ఇప్పుడా విషయము వచ్చినది గావున తిద్వారా హిందువులు అగ్రహమును జెందరాదనియు, ఇస్లాముపైగాని మహామృదీయులపైగాని యేవిధమైన అగ్రహమును జెందరాదని మాత్రము సలహా నీయగోరెదను. ఈ నిశ్చయపు టుత్తరువుజేయుటకు నైజాములోని ముసల్మాను కారణముగాదు హిందువుడైనను మహామృదీయుడైనను నిరంకుశభావము నిరంకుశప్రవర్తనకుండు లక్షణమేయగును ఇట్టి నిరంకుశచర్యల నాపుటలో భారతసంస్థానములనే నాశముజేయుకండ పనిజేయవలయును. ప్రజలలో మంచిప్రబోధము గలుగజేసి జ్ఞానము గలుగునట్లుజేసి పనిజేసినయెడల నే యిందులకు తరణోపాయము గల్గును. ఈ పని ముందు బ్రిటిషు ఇండియాలోనే ప్రారంభముగావలయును ఎందుకనగా స్వదేశసంస్థానములందు పరిపాలనము పామంతరాజులదాదారా జరుగును బ్రిటిషు ఇండియాలో ప్రత్యక్షముగ చక్రవర్తి పరిపాలనమే జరుగును. స్వదేశసంస్థానములందు బ్రిటిషు విధానములో నున్నదోషములన్నియును గల్గుచుండును కాని బ్రిటిషు పరిపాలనమేయున్నచోటులందున్నరక్షణలు కొన్నియుండవు భారత సంస్థానములందు సక్రమముగ ప్రభుత్వము నడువవలెనన్న ప్రభుత్వనిర్మాణమును బట్టిగాక యేకాలమున కేఆధిపతియుండునో ఆయన గుణశీలములబట్టి నడుచుచుండును కాబట్టి బ్రిటిషుఇండియాలో ప్రజలు శిక్షణముగల్గియుండి స్వాతంత్ర్యమును గల్గి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికారము కొంచెము తగ్గుదలలోనుండి సామ్యముగ నుండునెడలనే స్వదేశసంస్థానములందు నిజమైనసంస్కారము ప్రారంభము గాగలదు అందుకని పత్రికలన్నియును మానముదాల్చి యుండుటలేనిగాదు. స్వదేశసంస్థానములందు జరుగుచుండు అన్యాయములనుగూర్చి పత్రికలలో వ్రాయుచుండుట యవసరమేయై యున్నది అవిధముగ ప్రభాభిప్రాయమును ప్రబోధము గావించవచ్చును. నేనాపనిభోముటకు నాదంతయు క్షుప్తముగ నుండును నేను పత్రికనుజెట్టుకొని నడుపుచున్నది నాజీవిత సంజీవము అందరకును తెలియజేయుట సాయకారిగ నుండుటకుగాని, అజీవితోసముగాదు. పత్రికాహింసల నూత్రముగ అనుపమాన పత్రికాసాధనమును యెంతటి నిరోధముగల్గినను బోధించియు ఆదర్శముగ నుండి జూపియు పనిజేయుటయే నాజీవితపరమార్థముగ దలంచెదను శీవితమునం దనేకదోషములకు అహింసదప్ప మరేయొక నివారణోపాయములేదని తెల్పుటకే నేను ఆకురపడుచున్నాను. ఇయ్యది పోహణాహృదయమునైనను కరగింపగల సాధనము. నావిశ్వాసమునకు ప్రతికూలముగ బోవుట యిష్టములేదు. అందుచేత రాగద్వేషములతో నేమియు వ్రాయను ఏమియుపనిలేక వ్రాయునదేమియు లేదు. అట్లునేను వ్రాయను. రాగోద్రేకమును గలుగజేయుటకేమియును వ్రాయను. ప్రతివారమును నేనువ్రాయు విషయనిర్ణయమునందును పదప్రయోగమునందును యెంతటినిరోధముతో పనిచేయుదునో పారకునకు తెలియదు. నా కదియే శిక్షణ నొసంగును. అందువలన నా కంత ద్వేషము గలదు గల్గి నాలోపములు నేను తెలిసికొనుటకు వీలుగలుగుచున్నది. తరుచుగా లోపలనున్న గర్వముచేత మరుక్షణములకు నప్పుచుండును. కోపముచేత తరుక్షణ విషయాలు వచ్చుచుండును ఇది కఠినమైన శిక్షయేగాని కుడ్డనంక్షయే పోగొట్టుకొనుటకు మాత్రము మంచి సాధనయేయగును. పాతకునకు యంగిండియా యాచునప్పటికి అంతయు చక్కగ గాన్పించి రోమెయినుకోలండన్నటుల యాయన వృద్ధుడైనను యెంత చక్కగ వ్రాయును అనవచ్చును. ఈ మేర్పదము వ్రాయుటలో బాగ్రత్తగ భక్తితో సాధనజేయవలసి యున్నదని ప్రపంచము తెలిసికొన

వలయును. ఇందుండి కొందరుకు యిష్టముగ నుండువెడల, యిం
రటి మేల్తందనము స్వాభావికముగ నచ్చినపుడు, నామన
స్సులో నేనిగమైన దోషమును లేక పాదువ్యము గర్వము
అనువాని కేమియును తావులేకపోయినపుడు, అప్పుడే నా
అహింసవలన ప్రపంచములో నందర హృదయములను పరి
వరనము గాంచగలవని పాఠకుడు దెలిసికొనగలడు. నేను
దెలిసిన ఆదర్శముగాని సాధనగాని పాఠకునకైనను నాకైనను
దుస్సాధ్యమైనది గాదు. అది మావస్తువుల జన్మస్వభావము.
అది యాతని సొమ్ము. మనము స్వర్గమును పోగొట్టుకొంటిమి.
దానిని మరల సంపాదించుకొనవలయును. అందులకు యెక్కువ
కాలము ట్టుండల కాలక్రమములో నది ఏమాత్రము లేక
భాగమునను. ఘనోహ లెన్నిలక్షలలో జేరినగాని బ్రహ్మకొక
కోజుగాదని గీత బోధించిన కృష్ణభగవానుడు జెప్పినది
సత్యమే. కాబట్టి మనము సహనమువీడి దుష్టులలమై అహింస
మేల్తందనమును గుర్తించింపరాదు. అట్లెన్నటికిని గాదు.

ఇకను చివరవిన యము జెప్పవలయున్నది. ఆగ్నేయ
భూరములగుర్చి నేనెల మాట్లాడుకుంటినో పాఠకునకు దెలి
యదు. నేను యేమివ్రాసినట్లును యేమియు లేకపోయెను.
నే నేమి చెప్పినను వ్రాసినను నై జాము
చలనే ఆగ్నేయగుడ తిరస్కార భావముతో
నవ్వవేయవచ్చును. ఈ ప్రయోచించిన గతు లన్నియును నిజమే
యైనయెడల కద్దముగా రెండుపార్లు నడగట్టిన దయదననాని
తనవని దీని నవలయును. ప్రస్తుతము నివారణోపాయ మేమి
యును లేదని నాకు దెలియును. ఈపయమై బహిరంగపచా
రా జేయునట్లు పత్రికలు వ్రాయుచు ప్రోద్బలము జేయు
నేమోయని చూచుచున్నాడు. పండితోదయిక్కు తలెత్తెను
నెమ్మదిగ పనిజేయుటకు కనుగొనుచున్నాడు. నాకీ బాధర యెం
దుకు? నివారణోపాయము దెలుపువని నన్నందరును కోరెదరు
గాని నానడ్డ కవితాజనద్దకరే మధ్యలసంచి ఏమియు ప్రతి
రోగమును కట్టునట్లు యిచ్చుటలేదు. నా చిన్నజేబులో
రెండేరెండు చిన్న చూడకలు గలవు. వానిలో యేదో కొంచెము
నైపుణ్యమును సంపాదించితిని. ఈ ప్రణాదే ప్రస్తుతము యీ
దోషముల నివారించుటకు చేతగాదని తెలుపుచున్నాడు.

ఇకను ఆవులను ప్రేమించువారి కొకమాట చెప్పవలసి
యున్నది. హిందువులపైగాని, మహమ్మదీయులపైగాని నా కే
మాత్రము పట్టునలేదని యీమధ్యను యిదివరకుగూడ చెప్పి
యుండలేదా? అది చేకూరువరకును నేను నమ్రుడైన యున్నను
యేమియు చేయలేకున్నయెడల గోమాత నన్ను రక్షించుచుగాక.
నాప్రాము ఆమె ప్రాముమై నాధారపడియున్నది. ఆమె
నన్యాయము జేయుని ఆమెకు దెలియును. ఆమెను పూజించు
యితరులకు దెలియకపోయినను నాచేతిగానితనకు ఆమెకు
దెలియును. (యంగిండియా).

స్టేటు కౌన్సిలు

బ్రాహ్మణేతరులకే ఓట్ల వ్యవలెననిదక్షిణయిండియా
లిబరలు ఫిడలేషనువారి తీర్మానము

తిరుచనాపల్లి, జూలై 6:—జేషి యిండియా లిబ
రలు ఫిడలేషనుయొక్క తిరుచనాపల్లి శాఖవారు మార్గాండం
పిల్లెయం. యల్. సి గారి అధ్యక్షతక్రింద చేసిన వార్షికసభ
లో ఈ దిగువ తీర్మానము నను రిందిరి. స్టేటు కౌన్సిలుకు నిలు
వబడు అభ్యర్థులలో బ్రాహ్మణేతరులకు మత్రమే బ్రాహ్మణే
తరులందరు ఓట్లవ్యవలెనని యాసపాదు తీర్మానించుచున్నారు.
(అ. ప్రె.)

పత్రికాధిపతి మరణము

తిరువనంతపురం:—తిరువనంతపురం పూర్వ తన యింగ్లీషు
వార్తాపత్రికయు నూతనముగా తనపత్రికగా మార్చివెట్టియు "తె
వ్వరవ స్టార్" యొక్క మేనేజింగ్ శాఖయిలరు సి. జాన్
గారు అతిమాత్రవ్యాధి క్రిత్యుక్త జెనరలు ఆస్పత్రికి వచ్చి
నిన్నటిరాత్రియందు మృతిజెందిరి. ఓడియ్యుటకేమునా
తెవ్వరవ స్టార్ పత్రికాధిపతి గౌరవబడెను. అప్పుడునే వీరికి
అంత్యక్రియలు జరుగవచ్చును. (అ. ప్రె.)

వెల్లింగటన్ వార్తలు

వెల్లింగటన్ జూలై 6:—వెల్లింగటన్ జగ్ మగ
పురయు ఆతపురయు వచ్చి థిలపుటట్టినట్లు తెలియుచున్నది.
మందుగండు సామాను ఫ్యాక్టరీ నూపర్చింట్లుగా నున్న జి.
యన్. బట్టరుగారు ఆడపురిని కొట్టిరి. షికారిలు మగపుకొర
కు వెల్లింగటన్ ప్రయోజనము కనబడలేదు.
నాదేశములోని గల్లంతులచే నిచ్చుటనే నిందిపొయిన
చాంగు, జె. జె. వాంగుగార్లు నిన్నటిదినమున మదరాసుకు
బయలుదేరిరి. అచ్చటినుండి వీరు హంకాంగుకు పోవుదురు.
(అ. ప్రె.)

మకలాప వార్తలు

మరణముల నివేదికము:—జూలై 4 వ తేదీ
లో అంతమయ్యే వారమునందు మరణముల సంఖ్య వెయ్యింటికి
పాలునకు 28.5 వేల యుండెను. అంతముందువారము 29.8
వేల యుండెను. 16 వందలకి పోయినను తగిలి 7 రు చని
పోయిరి. ఇకాపు ఎంబామన బీరు ఇతిరజ్వరముల వలన 29
గురు చనిపోయిరి.

గోప్లహాలులో ఉపన్యాసము:—ది వ్యక్త న
సహజము ఉపాధ్యక్షులగు సి. జనరాజుదాస ఎం. ఏ. గారు
శేవుసాయంకాలము 5-60 గంటలకు గోప్లహాలులో 4వన
పూర్వము చెప్పినట్లు అవి ఉపన్యసించారు. గోప్లహాలు
శంపంతులుగారు, అధ్యక్షులు వహించెదరు.

ఎన్నిక సభలు:—కె. శ్రీరాములునాయుడుగారి
(స్వరాజ్యపక్షము) అభ్యర్థిత్వము లభింపవలెకై కొత్తాలు
బజారు డివిజనులో భద్రయ్య కిడియందు (పచ్చయ్యపక్షా
కాల వేసుక) బహిరంగసభ జరుగను శ్రీ ఎన్ శ్రీనివాస
య్యంగారు అధ్యక్షుల వహించెదరు. కాంగ్రెసుపక్షము
కాన్సిల్లందరు ఉపన్యసించెదరు

మద్రాసు మెరిపు:—మద్రాసు మెరిపు డిల్లీ యన్.
భవానందంపిల్లెగారు 13 వ తేదీని గవర్నరుగారి అధ్యక్షతను కీ||
శే|| పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారి స్వారసభను జరుపుటకుగూర్చి
ఆలోచించుటకై 8 వ తేదీ సుండుభ జరుపుటకుగాను మహా
రునుండి మద్రాసుకువచ్చి టైమ్స్ సభ అట్టెంటు వాంతుకమి
వనరు భానుబాబుగారు కలెక్షనరుగా పాటు బహుమతులను
సయ్యదు కాసింసా మోబుగారును వచ్చి మెరిపుగానిన సత్కరిం
చిరి.

రాకపోకలు:—పంచాయతుల కిజప్టాగు జెనరలు
రా|| బి|| యల్. గోపాలస్వామి అయ్యంగారును, డి|| బి|| టి.
విజయరాఘవాచారిగారును భారతరాజసభ్యులగు డాక్టరు
హాశి, సయ్యదు అబ్దుల్లాఖాన్లను పాటు జీలాసీగారును, ఆంధ్ర
రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంస్కార్యక్షులు బాలును సాంబమూర్తి
గారును నేడు చెన్నై పురికివచ్చిరి.
వాల్తేరురేంకి డెప్యూటీ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలు
యల్. యన్. యన్. జాన్లెంగారును, సి. జి. అట్టమగారును
పింఛను: కెలవునూ. ఇంగ్లాండుకు పోవుటకై కోలంబోకు
వయవమైరి.

రైలు పట్టాలనుండి తప్పిపోవుట
లింబరా, జూలై 7:—రైలునుండి జిల్లా బ్రాఫీక్కు
నూపరిం తెండెంటిట్లు రింతినేయుచున్నాడు. "మామకును
లింబరాకును మధ్య రాత్రి 0-30 గంటలకు నేడు 16 వ నెంబరు
పైకిపోవు మేయిలు యింజను, 5 ప్రయాణీకులు పెద్దబండ్ల
సహా పట్టాలనుండి తప్పిపోయెను. ప్రయాణికు లింబడినుండి యీ
బండికి మార్చబడుచుండిరి. శేవు ఉపయమునకు మార్గము సరిచే
యబడును." (అ. ప్రె.)

యన్. సి. బానర్జీ గారు

స్వరాజ్యపక్షమును కలిసికొనుటకు కలకత్తాకు
పోవుచున్నారు.

రంగూను, జూలై 7:—ఇదివరకు 'రంగూను మేయిలు'కు
సంపాదకులును 'బ్యూక్రాసిక్' అను నింగ్లీషు దినపత్రికను
స్థాపించుటకు ప్రయత్నించుచున్న వారును అగు యల్. సి. బానర్జీ
గారి యువయమున స్వరాజ్యపక్షమువారిని కలిసికొనుటకు
కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. అట్లు నాయకులందరిని కలిసి
కొని బర్యాలోని రాజకీయపరిస్థితులపై తమ యభిప్రాయము
లను వారికి తెలుప నిచ్చగించుచున్నారు. ప్రస్తుతపరిస్థితులను
గురించి తెలిసికొనుటకు వీరు బెంగాలులో పర్యటనముజేయ
నిచ్చగించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

శాసనసభా ప్రవేశవాదుల సభ

రంగూను, జూలై 6—ఆగస్టు 9 తేదీ ఆదివారము
నాడు రంగూనులో జరుగు పై సభలో నీవాతీయ
వారు ఓదివరలో నేమి చేసినదియు తెలుపబడును. ఇకముందు
చేయవలసిన కార్యక్రమమునంగతిమాక విచారింపబడును. శాసన
సభలోని అధికారేతరసభ్యులలో నీవత్తునువారే యెక్కువ
మంది యుందుటచేత నవంబరులో జరుగు సెన్సికల సంవత్సరాన
నీసభ చాల ముఖ్యమైనదిగా కనబడుచున్నది. ప్రస్తుతము పం
తులును కౌన్సిలు కార్యమియ్యగూడ నీవత్తు మహాశే (అ. ప్రె.)

రైల్వే స్టాఫ్ కు కమిటీ
ఇండియను రైల్వే కౌన్సిల్ కౌన్సిల్ బ్రాఫీక్కు మి. జెం
భూరులో జూలై 20 వ తేదీని బి. జె. సి. వి రైల్వేజనరలు
బ్రాఫీక్కు మహేశ్వరు ఇ. టి. రామస్వామిగారు అధ్యక్షులను సమా
వేశముననియ, ఆసలు సభాధ్యక్షులు రైల్వేముం బిం
చర్చించుచునున్నాడు. గవల విమల మైత్రులు, బింబు
1, 2, 3 ఆగతిసత్తులగూర్చియు చర్చించబడుచున్నాడు. ఆగతి
సి సి డాక్టరు-కి కిడియన్.

విజయనగరము

దాసుగారిమరణమునకు సానుభూతిదెల్పుట
విజయనగరము, జూలై 6:—1. 25-6.25 తేదీని విజ
యనగర పురపాలకసంఘమువారు శ్రీయుత మారంపల్లి విజయ
రామయ్యగారు ప్రతిపాదించ ఏకగ్రీవముగా నీక్రింది తీర్మాన
మంగీరించిరి.
"అభిలఖారక స్వరాజ్యపక్ష నాయకు లగు చిత్తరంజన
దాసుగారి అకాలవరణమునకు ఈదేశమున గొప్ప అనంతైన
నష్టమునకు ఈసంఘమువారు చింతిల్లుచు దాసగారి కుటుంబ
మునకు ఈనష్టముయముల తమ సానుభూతిని తెల్పుచున్నారు.
తాలూకాబోర్డు సభ
2 1-7-25 తేదీని విజయనగర తాలూకాబోర్డువారు
ప్రక్కేనాథి గావించి, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అకాల
వరణమునకు గలయు, ఈభూమి యి. దాసుగారి
టుంబులకు తమ సానుభూతిని వాచించిమి చిత్తరంజన గా
వించి, నాటికి సభ నిలుపుచేరి
పౌరుల సభ
1-7-25 తేదీ సాయంకాలమున విజయనగర పౌరులు
అన్నిపక్షములవారను, వాగ్గులో బహిరంగసభ శ్రీయుత
మంధా సూర్యనారాయణగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగింది.
శ్రీయుత పూసపాటి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారు (తాలూకాబో
ర్డునకు, కాంగ్రెసు మిటిల అధ్యక్షులు) శ్రీయుత జయంతి
లచ్చయ్యగారు (వైసు చైర్మను) శేషవల్ల సీతాం మయ్యగారు
ఇంకా విరక్షలు తెదిరెట్లు సభకు విచ్చేరిరి.
శ్రీయుత పూ. బి. సీతా మచంద్రం జగారుకొన్ని
పర్యములు చేదివీరి. మచంద్రం పాపారావుగారు దాసుగారి
జీవసంగ్రహమున దెస్, ఈరోజు ప్రత్యేకముగా చేసిన 120
పంతులుగల పద్మము ఇంగ్లీషు రచించినది సభలో జదివిరి.
శ్రీయుత శేషవల్ల సీతాం మచంద్రం మచంద్రం ప్రతిపాదించ ప్ర
యతి కందాళ సర్వేశ్వరశాస్త్రిగారు అరగంటకాలము ఉప
న్యాసముతో బలరంప ఈక్రిందితీర్మానము గావించిరి.
విజయనగరపురములు, అన్నిపక్షములవారును బహి
రంగసభలో సమావేశముయి త్యాగమూర్తియగు దేశబంధు చిత్త
రంజనదాసు గారి యకాలవరణమునకు తమ సంతాపమును దాస
పుమ ఆయనయందు తమకుగల గౌరవమును భారతదేశ ప్రజలు
అన్నిపక్షములవారును స్వరాజ్య సంస్థాపనార్థమై ఏకభావము
గలిగి ప్రయత్నించుటలో చూపాలెని ప్రార్థించుచున్నారు.
వివర అధ్యక్షులగు మంధా సూర్యనారాయణగారు వి
మత్సమునకు అన్నిపక్షములవారును గడంబటు మంచివని చెప్పి
సభ ముగించిరి.

ఈరోజున 8 ఏండ్లబాలుడు గరిగావు గాంధీజాతీయ
పాఠశాల విద్యార్థుడు, పాండిభాషలో దాసుగారిని గరించి
ప్రస్తుతింపుట అతనికి అనియొక్క పాఠశాలకు గౌరవము ఇను
మడింప జేయుచున్నది.
ఇంకను జాతీయపాఠశాలవిద్యార్థులు, జాతీయపాఠశాలము
లను నల్ల కెండాలునుపట్టి పురమంతట నూరేరి (స్వకీయసభ్యురి)

ఒక ఆమోదము.

ఈ సుప్రసిద్ధమైన సాయ దేశీయ భిక్షాకంపెనీ చరిత్ర
ఇంత గొప్పగానుండుటకు కారణము క్రమే. వ్యక్తియైయు
మంచి లాభమును గడించుచున్నాడే, "ల షా వన. యి
యల్ గజల్"

పూర్తి వివరములకు ప్రాన్ డెక్లర్షన్ ఈ దిగి లాస
మునకు వ్రాయవలయును.
The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co., Ltd
POST BOX No 237, MADRAS.

సందిగ్ధస్థితి

దేశబంధు దాసుగారి మరణము మూలమున దేశమున సందిగ్ధస్థితి జనించె ననుటకు సందియములేదు. ఆ మహానుభావుని స్థానము నాక్రమింపగలవారు గనుపించరు. సంపూర్ణత్యాగము, ప్రేమ, దృఢవిశ్వాసము మున్నగు సద్గుణములచే నలరాజుకి నాయకులు దొరకుట యరుదు. లోకోత్తరపురుషుడగు గాంధీమహాత్ము డింకను నాయక పీఠము నధిష్ఠించినను, స్వరాజ్యపక్షమువారికిని మహాత్మునకును సంపూర్ణమగు నేకాభిప్రాయము గుదుర లేదు. శాసనసభా ప్రవేశావశ్యకత గూర్చి మహాత్మున కింకను విశ్వాసము గుదురలేదు. మహాత్ముని మార్గమునందు నమృతము గల వారిస్థితి మిగుల సందిగ్ధముగ నున్నది. బహిష్కారములా, నిలిపివేయబడెను. నిర్మాణ కార్యక్రమము నందరునుగలసి శ్రద్ధతో నిర్వహించుట కింకను అనుకూల వాతావరణ మేర్పడలేదు. పెక్కువిషయములు కాంగ్రెసు సభ్యుల మనముల నాకర్షించుచున్నవి. నిర్మాణ కార్యక్రమమున కెల్లర తోడ్పాటుండవలయును. స్వరాజ్యనిర్మాణమున కిది మిగుల ముఖ్యమయినను, ఉద్దేశకరహితమగు నీ పనియందు మనములను లగ్నము జేయుటకు ప్రజలింకను ముందుకు వచ్చుటలేదు. ఏ పని జూచినను, తారుమారుగ నున్నది. కొందరు స్థానికసంఘములను వశపరచుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. మరి కొందరు శాసనసభల నాక్రమించుటకు మార్గముల నరయుచున్నారు. అంతియగాని నిర్మాణకార్యక్రమముగూర్చి కృషి నలుపుటకు బలమగు దీక్ష గనుపించదు.

బహిష్కారపక్ష మంతరించినది. అందువై విశ్వాసముగల వ్యక్తులున్నను, వారు తమ నమ్మకమును వెలిబుచ్చుటకు వీలులేదు. అసహాయోద్యమమునందు పాల్గొనిన నాయకులు వరుసగ స్వరాజ్యపక్షమున జేరుట తట్టింపింపచున్నది. ఇది సహజమే. ఏవిధమగు చలనముజూపక, నూరకుండుట మానవునకు సాధ్యపడదు. గాంధీ-దాసు ఒడంబడికవలన, దేశమున శాంతిగలిగినను నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధికి తగిన ప్రోత్సాహము గలుగలేదు. ఇది మిగుల శోచనీయము. ఉభయపక్షములవారును విధిగ నూలు పడికి, కద్దరు ప్రచారమున కేమి. తదితర యంతములను నిర్వహించుట కేమి సంతతకృషి నలిపియున్నచో, నేటిస్థితి వేరుగ నుండెడిది. బర్మింగ్ హెడ్జు ప్రభువుగారి ప్రసంగములు మరియొకటిగ నుండెడివి. కాంగ్రెసుతరపున స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలకు బోవుటకు వీలయినను, కాంగ్రెసు తిర్మానము విధివాక్యము గాకుండుటవలన వారికిని తగినంత ప్రోద్బలమింకను

చేకూర కున్నది. బహిష్కారవాదుల స్థితి దుర్భరముగ నున్నను, స్వరాజ్యపక్షమువారిస్థితి యయినను విశేషప్రోత్సాహకరముగలేదు. రాజీయనిన కొన్ని యసందర్భము లేర్పడుట సహజము. తర్కమునకది అనుగుణ్యముగ నుండుట కష్టము.

కాని దానిని రద్దుజేయుచో, మరల దేశమున తీవ్రమగు వాదప్రతివాదము లుదయించుట సహజము. ఎట్టేటులో సమసిపోయిన వివాదములకు మరల చోటిచ్చుట వివేకముగాదు. దేశబంధు దాసుగారు మరణించి ఎంతకాలమో గాకముందే, ఐకమత్యమునకు భంగము కలిగించుటవలన, వారిస్మరణకు ద్రోహమొనర్చుట తట్టించును. నూలుచందాను తీసివేయవలయునని యొకరును, పన్నులనిచ్చుట నాపివైచి పెంతు నే శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవలయు నని వేరొకరును చాటుచున్నారు. వీరిసూచనల నామోదించుట దుర్లభమయినను, శాసనసభలలో జరిగెడి కార్యములతో సర్వమును ముగియదనియు, స్వరాజ్యసిద్ధి కి తరప్రతిక్రియ లవసరమనియు, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు గ్రహించుచున్నారనుట విదితము. శాసనసభా కార్యక్రమమున కనుగుణ్యముగ జరుగవలసినదేమి? ఆవిషయమునుగూర్చి దూరమాలోచింపవలయును. పన్నుల నిరాకరణము సులభసాధ్యముగాదని చెలుపబనిలేదు. అందుకు సాధనగ నిర్మాణ కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుట ముఖ్యమని, ప్రాజ్ఞులంగీకరింపక మానరు. ఏవిధమునజూచినను, నిర్మాణకార్యక్రమమునుండి దప్పించుకొనుట కుపాయము గనుపించదు. ప్రజలకు స్వశక్తియందు నమ్మకము గలిగినగాని, స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగ నేరదు. పరాశ్రయభావము వదలినగాని, స్వాతంత్ర్యము చేకూరదు.

దేశ మీ శ్రమయమున, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద కృషి నలుపవలసిన యావశ్యకత విశేషముగ గలదు. శాసనోల్లంఘనమునకై తొందరపడెడి పక్షాలు ప్రభృతులు, దేశమును నడుపుటకు మహాత్మునికన్నను అర్హు లింకొకరు లేరని గ్రహింపవలయును. శాసనోల్లంఘనమునకు, శాంతము, అంతస్సఖ్యము ముఖ్యము. అంతస్సఖ్యమును బలపరచుట, కద్దరు నిర్మాణమునకు బూని ప్రజల ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుట, అస్పృశ్యతను నివారించుట, పంచాయతులను నెలకొల్పుట, మున్నగు ప్రజాహితకార్యములు నెఱవేరుచున్నగాని, తుదిచర్య నవలంబించుటకు వీలుపడదు. మహాత్ముడు దెలిపినటుల, నిర్మాణము చురుకుగ జరుగుచో, తుదిచర్యతో బనిలేకుండనే స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగవచ్చును. ఎటులయినను, తగిన సంసిద్ధత జూపుట ముఖ్యమని ఎల్లరును గ్రహించిన గాని యభివృద్ధి గలుగనేరదు. ఈ విషయమును, దేశబంధు దాసుగారు చక్కగ గ్రహించిరి. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంభనము నలుపుటతోబాటు, నెలుపల నిర్మాణకార్యక్రమము గూడ చురుకుగ జరుగవలయునని, దాసుగారు కనిపెట్టిరి. మహాత్ముడును దాసుగారును కలసి, గ్రామ పునర్నిర్మాణమును చేట్టు నెంచిరి. కాని, దైవ మీవర్పాటుకు ప్రబలవిఘాతము గలిగించెను.

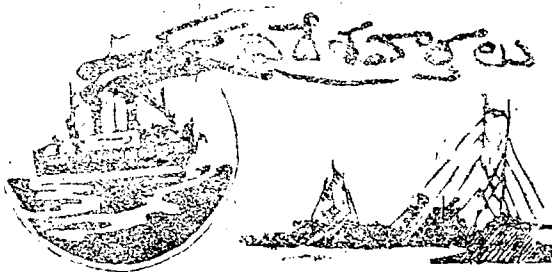
రాజోవు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీసభ యందేమి, స్వరాజ్యపక్ష సభయందేమి, యీ

విషయములను సాకల్యముగ చర్చించి, అనుకూలమగు కార్యపద్ధతిని నిర్ణయించుట ముఖ్యము. నిర్మాణకార్యక్రమము విధిగ జరుగవలయుననిన, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరును ఈపనిని తప్పక చేపట్టవలయును. ఉపేక్షపహించుట పాడిగాదు. సంవత్సరములో సగభాగముగడచినది. ఈలోపుగమరల నొక ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభను జరుపవలసిన యవసర మేమాత్రము గనుపించదు. జరిపినను, నిర్ణయించదగినదేమి? కాంగ్రెసుసభ గూడి శాసనసభాప్రవేశమునుగూర్చి ఆజ్ఞానీయపలయుననుచో, కాన్పూరు సభలో నావిషయమును నిర్ణయింపవచ్చును. నూతన శాసనసభల ఎన్నికల కింకను వ్యవధి గలదు. అందు నిమిత్తమై ప్రత్యేకసభ జేయుచో, దేశమున వెనుకటి వివాదమంతయు చెలరేగి ఉన్నగోడునుగూడ చెడగొట్టవచ్చును. నూలుచందా విషయమునుగూడ కాన్పూరు సభలో నాలోచింపవచ్చును. నూలు చందాను రద్దు జేయుట ఎవరికొరకు? దాసుగారు స్వరాజ్యపక్షము తరపున నూలుచందా నంగీకరించిరి. అది నిండు కాంగ్రెసుసభలో స్థిరపరపబడెను. దినమునకొక అరగంట నేపు నూలువడుకుట తప్పని, స్వరాజ్యపక్ష మువారనజాలరు. అట్టితరి, వీరు తమవాదానము నెటులనయినను చెల్లించుకొనుటయే పౌరుషము.

నూలుచందా నంగీకరించినందువలన స్వరాజ్యపక్షమున కెట్టి నష్టముగలుగలేదు. మీదుమిక్కిలి గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ మగు తోడ్పాటును సంపాదించుటకు వీలయ్యెను. కాంగ్రెసునందలి రాజకీయ సంచలనము నీపక్షమువారు నడుపుటకవకాశము గలిగెను. ఇట్టిలాభమును విడనాడుట భావ్యమా? నూలుచందాను కాంగ్రెసుసభ్యులు చెల్లించుచో, కద్దరు నిర్మాణమునకు మితిలేని ప్రోత్సాహము గలుగుట నిశ్చయము. నిర్మాణకార్యక్రమమున కిందు వలన ప్రోద్బలమధికమగును. కాంగ్రెసుసభ్యులందరును తాము వడికి ఇతరులచే వడికించుటవలన, దేశమునకు మహోపకారము గలిగింపగలరు. స్వరాజ్యపక్షమున కభ్యంతరములేకున్నను, స్వతంత్రపక్షమువారిని మితవాదులను కాంగ్రెసులోనికి రప్పించు నిమిత్తము నూలుచందాను దొలగింపవలయునని పక్షాలుగారు కోరుచున్నారు. అసహాయ దృష్టిగల ఉభయపక్షములవారును ముందుగ నేకమై బనిచేయుచున్నగాని, ఇతరుల నాకర్షింపజాలరు. లేనియెడల కేవల సహకార పద్ధతి కంగీకరించి, కాంగ్రెసును పూర్వకాలపు స్థితికి గొంపోవుట తట్టించును. స్వశక్తినిమానుకొని, ఇతరుల నాశ్రయించు పద్ధతిపై ఎల్లరును ఛాళిపడినపుడు ప్రయోజనముండదు. స్వతంత్ర కార్యక్రమమునందేకిభావము గుదిరినపుడే, ప్రయోజనముండును. అసహాయ కార్యక్రమము నిలిపివేయబడినను, ఆత్మ విశ్వాస దృష్టిని నయితము కోల్పోవుట వివేకముగాదు.

ఆ విషయమును భిన్నాదాసు మహతాగారు స్పష్టపరచిరి. మితభాదు లాక్షేపించునది నూలు చందా గాదు. అవసరమగుచో నూలును బజారులోకొని యీయగలరు. మహతాగారు దెలిపినటుల, అసహాయోద్యమమును, బహిష్కారమును, శాసనోల్లంఘనమును ఎన్నడును తలపెట్టని పరతుమీద మితవాదులు కాంగ్రెసులో చేరెదరు. ఈపరతులను జాతీయవాదు లంగీకరించెదరా?

ఇరాకునందు గతేప్తూరము 155 కు బ్రిటిషు ఉద్యోగులున్నారనియు నిలవనర్హియనను 1,000,000 ఖర్చయ్యెననియు యాఖ్యర్లు క్రమేపి తగ్గింపబడుచున్నదనియు ఆమెరిగాకు కామ్యూనల్లో దలిపిరి.

టాంబీరు విషయమున ఉపద్రవము లేదు

కామన్న సభలో ప్రశ్నించినట్లు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండను, జూలై 6. — టాంబీరులో బ్రిటిషువారి కేసును ప్రస్తుతము ఉపద్రవము నూచింపలేవనియు, కాని పరిశీలనలపైను బాగలేగా పరిశీలించుచున్నారనియు, కేసు బదులేనుగారు కామన్నసభలో ప్రశ్న పుత్రువుగా తెలిపిరి. బ్రిటిషువారు నైతిక నావికాదళముల నుపయోగించెడి చర్యలకు గడంగినపుడు ముందుగా సభలో సర్పించ ననకాశమిత్తురా యని యడుగ, నిష్పాటు రూఢిగా జెప్పజాలవనిరి. కాని టాంబీరు యరు ప్రాంతములం దిహాయము గోచరింపగనే వెంటనే చర్య దీసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికార ముండవలెననిరి. స్పెయిసువారి మనవి (1 వ లేటి లెంటి) కింకను ప్రత్యుత్తర మీయలేదనియు ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా విచారించనిది, ప్రత్యుత్తర మీయజాల రనియు తెలిపిరి.

రషియా చీనా సంబంధము

బ్రిటిషువారి విధానము మార్పుకొనునూచనలు లేవు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండను, జూలై 6. — కామన్నసభలో ప్రశ్నలకు తరువుగా కేంబరులేను గా రిట్లు తెలిపిరి: చీనానుగూర్చి రషియా ప్రభుత్వమువారి కింకను ఏమి ప్రాసే పంపలేదు. పరిశీలనలకు బట్టి అవసరమగు చర్యలకు గడంగు స్వాతంత్ర్యము ప్రభుత్వమువారికి విడిచిపెట్టవలెను. (మంత్రివర్గము మార్గస్థములు). రషియాను గూర్చిన ప్రభుత్వమువారి విధానము మార్పుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు రాలోచించుచున్నారను వదంతులనత్యము. ప్రస్తుతము అనుదినము శ్రద్ధగ పరిశీలనలకు గమనించుచుండవలయున్నది. బ్రిటిషు గౌరవము కాపాడవలెనన్న తగిన చర్య నడిపింప ప్రభుత్వమువారి కధికార ముండవలెను. తమ విధానముం దేమయిన మార్పున్నచో వెంటనే ప్రకటించెదరు.

ఇండియా రాజ్యాంగవిధానము

భారతనాయకుల సహకారావశ్యకత

మెట్టను ప్రభువి అభిప్రాయము

లండను, జూలై 6. — బర్మిను హేడుప్రభుని ప్రకటనాసంతరము మెట్టను ప్రభువుగారు సండే మెట్టను పత్రికలో భారతదేశ రాజ్యాంగ విధానమునందు 1925 సంవత్సరము లోపున నేమియు మార్పువరములేదని తెలుపుచు కొక వ్యాసమును వ్రాసిరి. అన్ని రాజ్యాంగవిధానములవలెనే యీ సూత్రవిధానమునందు కూడ లోపము లుండవచ్చును. కాని, యేదియు గూడ ఉభయల అభిప్రాయము బడయజాలదు. ఇప్పుడు ముఖ్య సమస్య ఒకటే యున్నది. పాశ్చాత్య పద్ధతులపై యేర్పడిన రాజ్యాంగవిధానము దేనికైనను భారతదేశ అతివాద నాయకులకు ఒప్పించుట కష్టముగ నున్నది. మన రాజకీయ సంస్కారమునకు ముఖ్యతముగా మన్న 'ద్యంధ్యప్రభుత్వవిధానము'చే తమ పురాతన హిందూసంఘనిర్మాణము విధ్వంసమునకును అతివాదులు సహింపజాలరు. ముందంజవేయచున్న పక్షమువారి అనాచారాలకు హిందూపూర్వాచారపరాయణులు వినుగుజేందియున్నారు. మహమ్మదీయులలో ననేకులు గాంధీగారి మధ్యస్థత్వమునకు ఆసక్తిచూపుచున్నారను. ప్రభుత్వమువారు స్థిరముగా ఈ సూత్ర విధానమునే అనుసరించుచు చివరవరకు ఒకేవిధముగ నుండినచో చాలమంది వారి పక్షమునే చేరుదురు. ప్రజాభిమానముంతయు ప్రభుత్వమున కనుభూలముగ మార్చును, అని మెట్టను ప్రభువుగారు వ్రాయుచున్నాను.

రిఫలపై ఫ్రెంచివారి విజయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

పారిసు, జూలై 6. — జూలై 5 వ రేడియో గ్రామ ఉత్తరమన ఫ్రెంచి సామలపై రిఫ లానర్మినదాడి విఫల మయ్యెననియు వారికి చాలనవచ్చును కలిగిననియు ఫ్రెంచివారు స్వల్పయుద్ధమందు ఆయుధములను వండుకుండు దోచుకొని కోసేనీకి పశ్చిమోత్తర దిక్కునకు వెగబ్రాకి ఆక్రమించుకొని రనియు ఫేజివార్ తెలుపుచున్నది శత్రువుల భయముచే జేబాగము నుండి స్త్రీలు పిల్లలు మందుగనే పారిపోయిరి

చీనా పరిస్థితులు

అమెరికా బాధ్యత

మాస్కో, జూలై 6. — మాస్కోలోనున్న బ్రిటిషు చార్జి ఆఫీసరు రా బర్న్ మార్క్స్ రో మాడ్డి సను గారికి చిచారినుగారి ఒకనిగనపపత్రి వంజిరి దాసరు అను నిరువురు రషియనులను మాంకోలో విచారింపరాదనియు, వారి నేరములు గా నూచింపబడిన కారణములు స్పష్టరీతిగటచే, వారిని వెంటనే విడుదల చేయవలసిననియు అందు గలదు

అమెరికా బాధ్యత

కింగ్, జూలై 5. — అమెరికను కేంబరు ఆఫ్ కామన్నవార చీనాకేంబరు వారికి విల్లు వ్రాసిరి — బ్రిటిషువారి కొ సంగబడిన సౌకర్యములలో నొకటి యెడగొనబడెను కాని అచ్చట బ్రిటిషు కాకాశాఖోద్యోగి హోకోలో అంతర్జాతీయ సంఘమువారి తరపున పంజేయటచే, మేనుగూడ సమష్టివర్గ చానందు (ఫ్రెంచి, బెల్జీ, జాపాను, అమెరికా) ఉన్నవార ములులచే వారిచర్యలకు మేనుగూడ కొంతభాగ్యత వహింపవలసి యున్నది మేము వారిపక్ష ములంబించుచున్నాము ఈవిషయము చివరదేయల కెరింగింకెదరుగాక

రషియా- పోలెండు

సరిహద్దుతగవు

మాస్కో, జూలై 5. — సోవియటు- పోలెండు సరిహద్దు తగవుగూర్చి చిచారినుగారు పోలెండు ప్రభుత్వమువారికి తగిన శ్రద్ధహించవలసినదని కోరెను వ్రాసిరి ఇకముందు సరిహద్దులలో అపాయము రాకంజూచి క్రస్తుతము తగవు విచారింప సమష్టి సంఘమును నియమించుమని కోరిరి ప్రస్తుతము కలెగిన నవ్వునకు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు పరిహారము కోరెద దనుచున్నాని

సోవియటు పెట్రోలు పైనికలు హామీ లెఫ్టికెంటు రోట్టె, ఎయిరనియు దానికి బదులుగ పోలీసు ఉద్యోగులు రషియా కలిపాడ్డు పైనిస్థానమును కాన్పిరనియు వార్తావార్త తెలుపుచున్నది విరిగివురను శిక్షింతురు

సోవియటుల నిరసనపత్రము మర్యాదవాక్యములతో నుండుటచే ప్రమాద మేమియునుండదు

ఉదయపూరులో

రాజద్రోహపు శిక్ష

కామన్నసభలో ప్రశ్న

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

ఉదయపూరులో నాను జూడిషియలు కమిషనరుగారు, బి ఎస్ పతీసుగారిని రాజద్రోహపునేరముక్రింద కంబర్గా దుగ్రమందు యింకనైజేండ్లు కైదీగా నుండవలెనని విధించిన శిక్షకు బ్రిటిషు లెండెంటు గారంగీకరించిరా యని లాంకుబీగారు కామన్నసభలో ప్రశ్నించిరి పతీసుగారి రిడివర కైంకాలము కైదుననుండిరని యడిగిరి పతీసుగారిని ఉదయపురం స్టేటుఅధికారులు 1922 సం॥ అక్టోబర్ 25 రి ఇతరవిషయము లేమియు తెలియవచ్చులేదని వింతలుటలుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఆర్ 'ఎస్' చాదగిగారిని జయపూరు స్టేటునుండి పొక్కుని స్టేటుప్రభుత్వమువారి సంగిన ఉత్తరువును ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సామెదింబిరే లేదో గూడ తెలియని వింటురును గాగ. కేరొ' ప్రశ్నకు బదులు జెప్పిరి.

ఇండియాలో గవర్న మెంటు

ఉద్యోగులు

అధికారుల వేడుకొనుటకు నియమములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండను, జూలై 6. — కామన్నసభలో హేసుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఓంటరుటనుగారిట్లు దోడిరి ఉద్యోగవరతులనుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వముక్రిందనుండు ఉద్యోగులవలెనైన యధికారులకు నిన్నవింపకొనుటకు సర్వము రిగ్యులేషనులందు అవకాశ. మేర్పడియున్నది కాని యిందొకనిబంధన గలదు అట్టి వినతిపత్రములు చిట్టచునందు నూచింపబడుకొన్ని పద్ధతుల ననుసరించి ఉద్యోగరీత్యా పంపవలెను లేకున్నచో గమనింపబడవు ఈవిబంధనలు పిలువసర్వము ఉద్యోగులకు, ఇతరగవర్న మెంటు కాఖరులకుగూడ అనువరించును చివ్వువారులకుగా వివతిపత్రముల సంప జూచినచో ఆగ-కాఖాధికారులు వారికి తగినరీతి శిక్ష విధించెదరు

ఉద్యోగులకు న్యాయముగ నుండు నిబ్బందులను విన్నవింపుకొని ఉపశమనము గోరుటకు తగిన అవకాశములు ఈ నిబంధనలయం చున్నందులకు బర్మిను హేడుగారు సంతృప్తి చెందిరి

ఫ్రెంచి బడ్జెటు

పారిసు, జూలై 4. — నూటికి 4 వడ్డీచొప్పున స్థిరమైనబాండులకు కెయిలూగారు వరతులను ప్రకటించిరి మారకము లేలు పానుకు రో లేక 95 ప్రాంతలలోపుగ నుంశినచో వడ్డీ నూటికి సాలువకు 4 చొప్పున 6 నెలలకొకసారి యిచ్చింపబడును 95 కు మించినచో 4 85 చొప్పున ఒసంగబడును అసగ మారము రిగినకొలది వడ్డీహెచ్చును

మిత్ర మండలి యుద్ధములములు

అంగ్లో-ఫ్రెంచి-రాయబారములు

లండను, జూలై 4. — యుద్ధములములగూర్చి ఇంగ్లాండుబడిన సర్క్యులరునకు ఫ్రెంచువారి కొసంగిన ప్రత్యుత్తరము లండను చేరినది అనకులముగ ముంపనట్లు తోచును. ఇతర 5 దేశమున ప్రత్యుత్తరము రాలేవు బ్రిటిషు ఫ్రెంచివారిమధ్య చర్చజరుగవచ్చును కాని అన్ని దేశముల సభ జరుగనేరదు

ఫ్రెంచివారి సీతి

ఇంగ్లాండున కీయవలసిన ఋణముగూర్చి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు కొన్ని యేర్పాటులను నూచించుచు బ్రియాండుగారు బ్రిటిషువారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి

ఋణసమస్యనుగూర్చి చర్చింప అమెరికాకు శుభసంఘమును ఫ్రెంచివారంపనున్నారని బ్రియాండుగారు ఒక ఉపన్యాసము నొడు దెలిపిరి. ఫ్రాంసు కోంతి భంగము కలిగించుచుండు నని యుయుద్ధమును గోరుచులేడుననియు గల వదంతులను ఖండించిరి. ఫ్రాంసెన్నడును ఋణముల నిరాకరింప లేదనిరి

సంరక్షణ సంధి

జర్మను ప్రజల ప్రత్యుత్తరము

సంరక్షణ సంధిగూర్చి ఫ్రెంచివారు ప్రాసినదానికి జర్మను క్యాబినెటు పూర్తిగా అంగీకరించినట్లు జెల్పిన ప్రత్యుత్తరముతోబాటు ప్రజాపక్షమువారుగూడ యాదిగన రీతిని ప్రకటించిరి

ఈదిగన వరతులపై సంరక్షణ సంధికి వారు అంగీకరింతురు

జర్మనీవారు రషియాతో గాని మరియే యితరదేశముతో గాని సంబంధ మేర్పరచుకొనినచో ఫ్రాంసువారు శోక్యము కలుగ జేసికొనరాదు తగవుల పరిష్కరించుటయందు సంధి వరతుల నియమించుటయందు జర్మనీకి సరిగమననాకుటొండవలెను ఆయుధములు తగ్గించువరకు సంధి అంగీకరించవలెను. జర్మనీ జాతిసమితిలో చేర్చుటకు పూర్వము ఫ్రాంసు రూరుకొణించు వీడిపోవలెను

పత్రికలు, జాతీయపత్రికమువారు గూడ యుద్ధవరతులనే బలపరచుచున్నారు.

కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగుపండితుడు
 బి. బి. హెచ్. ఎమ్. స్కూలు, నేటపాళెం (గుంటూరుజిల్లా)

పంజాబు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

గురుద్వారా చట్టముపై సెలెక్టు కమిటీవారి రిపోర్టు ఆమోదించబడెను

సిప్లా, జూలై 6:— పంజాబు శాసనసభ సేతు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. సూర్యకంఠే అధికముగ ప్రశ్నల జాబితా యుండినను ప్రశ్నల కన్నిటికిని సమాధానము సులువు జెప్పి కార్యము త్వరితముగ ముగింపబడెను. సర్వసాధారణముగ “సమాధానము సిద్ధముగ లేదు. జవాబు సభ్యులకు బంపబడును” అని ప్రశ్నలకు జవాబియ్యబడెను.

ఏల సమాధానము సిద్ధముగ లేదని బోధరాజుగారు ప్రశ్నింప విచారణకును విషయసంగ్రహమునకును కాలము పట్టునని సర్ స జీ హు నే న్ని ను స మా ధా న మి డె ను. ప్రశ్నలకు సమాధాన మిచ్చుటకు ముందుగ తగినంతకాల మిచ్చినను జవాబియ్యబడుటలేదు చీరాంజువానీగారు అధికారుల నాడెడిది.

సభ్యులు వివరములను గోరుచు అడిగిన సమాచారములను సమాధానములు కాలముపట్టునని శాసనసభానాయకు డగు సర్ మేనార్డుగారు చెప్పిరి. కాబట్టి పెక్కుప్రశ్నలకు దొరతనము సమాధాన మియ్యబోవలెను.

గురుద్వారా చట్టము

గురుద్వారా చట్టమును గురించి విచారింపవలసిన దని భారత తారాసింగుగారు చట్టమును బ్రతిపాదించిరి. మిక్కిలి ప్రాముఖ్యముగ చట్టమును గురించి వివిధశాఖల సభ్యులును చూపిన చురుకులేదనవలయును మెలకువకును సామరస్యమునకును తారాసింగుగారు సెలెక్టు కమిటీ సభ్యుల ప్రశ్నలకు సమాధానములు ఇచ్చుటకు నాల్గైతరములుగ విభజింపబడినది. ఏకాగ్రములు గురుద్వారములని యెంచవలసినదియు, ఆస్థానముల కే ఆస్తియెందె యున్నదియు, ఆస్థానములను చరమందుమకొనినవారి కేమి ముద్రాయాయవలసినదియు నిర్ణయించుటయు, భావిపరిపాలన నిమిత్తము చేయవలసిన యేర్పాట్లు అని నాల్గైతరములు గల చట్టము భాగింపబడియున్నది. నాల్గైతరములందును సెలెక్టు కమిటీవారు గావించినమాన్యులను స్పష్టముగ తారా సింగుగారు వివరించిరి. ఉద్దేశముపక్షములను రాజీయములకొరకేట్లును నిర్ణయించబడినది. చట్టముచేత ప్రతినిబంధనయు సింగుగారికి సంభృష్టికరముగ లేదు. స్థానికనిర్వాహకసంఘముతో బాటు కేంద్ర సంఘము బాధ్యతలను భర్త్యులను నిర్వహించుటకు తగినంత అధికారము గలదిగ నుండవలయును. తమసమృద్ధి నొసంగి చట్టమును ఆమోదించవలసినదని తారా సింగుగారు ఎల్లసభ్యులను గోరిరి. రాజా నరేంద్రనాథు, డాక్టరునరంగుగార్లచే నొసంగబడిననివేదిక అధికసంఖ్యకులచే తయారుచేయబడిన నివేదికను ఖండించుట లేదని మారా సింగుగారు చెప్పిరి. వారు సిక్కుస్నేహితుల హితమును గోరి కొన్ని సూచనలను చట్టముపై గావించినట్లు తారాసింగుగారు చెప్పిరి. (హర్షధ్యానములు)

డాక్టరు గోకులచందు నరంగుగారు

పంజాబు హిందూశాసనసభ్యుల పక్షమున స్వరాజ్యనాయకు డగు డా॥ గోకులచందు నరంగుగారు గురుద్వారాచట్టము ననుసరించిరి. సెలెక్టు కమిటీ నివేదికయందు తమచే జేర్చబడిన వ్యాఖ్య గురుద్వారా చట్టమును ఖండించుటలేదని నరంగుగారు స్పష్టముగ బోధిరి. సిక్కుసభ్యు లావిషయమై యోచించుటకు తాను నాఅంతములను సూచించిరి నని డాక్టరు గోకులచందుగారు చెప్పిరి. జయసమయముందు ధారాశాస్త్రమును వెల్లెబ్బ చూపవలసినది కోరెను. ఉదాహరణకు చాల బాధకలుగును. అందులకు గొంతవరకు వారే ఉత్తరవాదులు. కాని వారియందు బహు సంఖ్యాకులు లేవభృక్తిగల సత్పురుషులు. కాని కొందరు గావించిన దుండగములే ఎల్లరును దుండగింద్రుని తలచుట భావ్యము గాదు. వారి అభిప్రాయములను దొరతనమున కెరిగించుటకు కట్టుబట్టుముగ నేర్పాట్లు చేసికొనలేదు. ఉదాహరణ అభిప్రాయములను తానును హిందూసభ్యులును తెలిసిందిరి. కాని తాముగావించిన సూచనల సంగీకరించుచు దియు లేనిదియు సిక్కుసభ్యులపై నాధారపడియున్నది. అచ్చమహాప్రకాశమున సన్యాసి, సన్యాసినిల నెదుర్కొనిన పశ్చిమ యిప్పుడు ఉదాహరణ నెదుర్కొనినవి. ఆస్తిగలసన్యాసుల మతముల ప్రభుత్వము వశముగావించుటకు శాసనమును నిషేధించి గొంధరి సభ్యులతలను దీనివేసెదనని పార్లమెంటు

హోస్తిరాజు దేవరీం నెనట. పంజాబు శాసనసభ్యులు మండిదీ యందున్నారు. వారల సెట్టి దేవరీంపులు కలవరపరచుటలేదు. (నవ్వు) ముఖ్యకార్యదర్శి యగు క్రేకుగారు వారిలో “పరాజయులు యుద్ధరంగమునుండి విరమింపవలయును” అనిరి. దుర్భలత్వముకంటె ఏమోమైనది లేదని వక్ర అభిప్రాయము.

క్రేకుగారు:—తక్కువ సంఖ్యాకులు వివాచనమునందుండి మరలవలయునంటిని

డా॥ గోకులచందుగారు:—మీరు చెప్పిన అంశమునందు వ్యత్యాసము లేదు. తక్కువ సంఖ్యాకుల పక్షమును గాపాడబడుటకు ప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వమునకు గౌరవకరమైనదిగాదు. ఈవిషయముందు తక్కువ సంఖ్యాకులు గోరునది అధికముగ ప్రాముఖ్యముగ అంతముగాదు. కాని భావి యందు ప్రభుత్వము తక్కువ సంఖ్యాకులను సంరక్షింపవలసిన చిన్నపప్పుడు దొరతనము మినూత్రమును సవరణగావించుకొనవలసినదని. మహాంతలుగనుండవలసినవారియొడ సిక్కులు ధారాశాస్త్రములతో మెలంగవలయునని డాక్టరు నరంగుగారు నడిపిరి. ఉదాహరణకు సమాధులను సంరక్షించుటకు తగిన యేర్పాట్లు గావించబడునని సిక్కుసభ్యులు నడుపుట లేమను సంశయముగనున్నదని స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు నడిపెను. గురుద్వారములు సిక్కులపరిపాలనయందు నిత్యముగ నుండునని గోకులచందుగారు విశ్వసించుచున్నారు. ఈ గురుద్వారములు ఉదాహరణ అధికారమందుండవలయునా లేక సిక్కుల పరిపాలనందుండవలయునా అనువిషయముందు హిందువులకు ప్రసక్తిలేదు. అవిషయము వారుభయములు బరిష్కరించుకొనవలసిన అంశము. అంతియగాని మాడవత్తుమందు జోక్యము దీసికొనజనదు. హిందువులును సిక్కులును సోదరులనంటివారు. దొరతనముతో ఒడంబడికపడి సంపాదించిన గురుద్వారాచట్టమును సిక్కులను గోకులచందుగారు శాసించిరి. నిబంధనల ప్రకారముగ ఉభయ పక్షములును సంఘటించుననియు, ప్రత్యేకముగ గాని, పరోక్షముగాని చట్టమందలి నిబంధనల వమ్ము గావించుటకు బ్రయత్నములు జరుగవని నమ్ముచుంటిని. కొన్ని సవరణలు చట్టమందు చేర్చబడునని సభ్యులతో సంప్రదింపగ జరిగినవనియు, గురుద్వారా ఉచ్చయ పరిష్కారమున జాతీయోచ్చయమును బలపర్చుటకు సిక్కులు బూనుకొనవలయుననియు గోరుచు డా॥ గోకులచందునరంగుగారు బోధిరి. (హర్షధ్యానము)

సర్ జాన్ మేనార్డుగారు

క్రేకుగారి ప్రసంగమునందుండి ఒకవాక్యమును దీసి డా॥ నరంగుగారు అపార్థమును జేయుటచే వాటిల్లిన దుర్భ్రమము దొలగించుటకు సర్ జాన్ మేనార్డుగారు లేచి ప్రసంగించిరి. మతైకవిషయములందు సంఘమందలి అధిక సంఖ్యాకుల అభిప్రాయముల నాదరించవలయుననియు, తక్కువ సంఖ్యాకులకు సంఘమువారు అధికసంఖ్యాకులుల అభిప్రాయము సారముగ మెలగవలయునని క్రేకుగారి అభిప్రాయమును సర్ జాన్ మేనార్డుగారు స్పష్టముగ సమాధాన మిచ్చిరి. తక్కువసంఖ్యాకులను సంరక్షించుటకు ప్రభుత్వ మెప్పుడు బూనుకొనియున్నదని సర్ జాన్ మేనార్డుగారు స్పష్టముగ చెప్పిరి. క్రేకువసంఖ్యాకులను సంరక్షించుటకు దొరతనమునకు గల అభిలాషకు గురుద్వారా చట్టమే తారాగ్రహముని మేనార్డుగారు చెప్పిరి. అందుచేతనే స్థానిక నిర్వాహకసంఘమును స్థానిక గారీయనులే ఎన్నుకొనవలయునని నిబంధన దొరతనము గావించెను. అధికసంఖ్యాకుల దాడినుండి తక్కువసంఖ్యాకులను ప్రభుత్వము సంరక్షింపజాల దను అపవాదమును తీవ్రముగ సర్ మేనార్డుగారు నిరసించిరి. (హర్షధ్యానములు)

సర్దారు హరామోసింగుగారు

సిక్కు ఉచ్చయచరిత్రను, సర్దారు హరామోసింగుగారు జేర్కొనిరి. ఉదాహరణ గురుద్వారములనుబరిగ బరిపాలనగావించుటకు యీఉచ్చయమునకు. భారతమున సర్దారు హరామోసింగుగారు చెప్పిరి. జయతోకు మతైకకారణములే సిక్కులు బోయరీయు అచ్చలవారు నానాభాషలు ననుభవించుచున్నారనియు హరామోసింగుగారు చెప్పుచుండ సభ్యుడు అసభ్య విషయములను గురించి ప్రసంగించుచున్నాడని శాసనసభాధ్యక్షుడు మండించెను. సిక్కురాజ్యమును స్థాపించుటకు సిక్కులు తలచుటలేదని సభ్యుడు స్పష్టముగ చెప్పెను. జేయ వ్యవహారములకు చక్కబరచుటకు మిత్రసంఘములకు సిక్కులు దోడ్పడిదరని సభ్యుడు చెప్పెను.

మక్ బల్ మహమ్మదుగారు

క్లిష్టసమస్య పరిష్కారమునకు అదను ఆసన్నముగ నుండున గురుద్వారాచట్టమును సభ్యుడు బలపర్చెను. ఈడువచ్చిన యువకులకును స్త్రీలకును ప్రాంతైకత లేక ఎన్నికసత్వము లిచ్చుట జనానుభూతిగ విశేషమని సభ్యుడు నడిపెను. సి

క్కులు ఎన్నికసత్వమును క్రమముగ నుపయోగించువా రనుభవించుచు ముఖ్యము జేకేలేరులను ననుభవించు వర్గులని సాటింపవలయును. గురుద్వారాచట్టమును సిక్కులు నిర్ణయించుటవలన హిందూ మహమ్మదీయ ప్రతిష్టాపనలను ఉచితరీతిని పరిపాలనగావించుటకును శాసనములను నిర్ణయించుటకును మార్గవర్తులగుచున్నారు. నిర్భాగ రాజకీయ పరిష్కారమునుజూపి సిక్కుసమస్య బరిష్కారముగావించినందులకు మక్ బల్ మహమ్మదుగారు దొరతనమును ప్రశంసించిరి. గతమందు కష్టకరముగ భర్త్యులను దొరతనము నిర్వహింపవలసియుండెను. అట్టితరీ విధ్యుక్తమును నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వము సంకోచింపలేదు. సిక్కుసోదరులయొడ ముసల్మానుల సానుభూతిని సభ్యుడు వెల్లెబ్బచెప్పెను.

జహారు వసింగుగారు

వెనుకటికంటె యికముందు సిక్కులకును దొరతనమునకును గల సంబంధములు అనుకూలముగ నుండును. ఇందులకు గారణము పంజాబు గవర్నరు సర్ మాల్ కోము హేలీగారు జహారుసింగుగారు నుడిపిరి. గురుద్వారా చట్టము నిరపాయముగ నిర్ణయించబడి సిక్కుసభ్యుల ఆహ్వాననొందుటకు సర్ మాల్ కోముగారే గారణము. కష్టదశనుండి చట్టమును గాపాడెను.

మాలిక్ షెరోజ్ ఖాను

ముప్పది ఒక్కకోటి సిక్కులందు ఉదాహరణ 2600 మందిమాత్రమే గలరనియు, వారియొడ అత్యధికముగ సానుభూతిజూప సావత్వములేదని షెరోజ్ ఖానుగారు నుడిపిరి. ఉదాహరణ నిష్క్రయజనులు. వారు సేవచేయు అర్హులు. అర్హుల సేవసిక్కుల కనావత్వమైనయెడ సిక్కులు వారలను బంపివేయవచ్చును.

చట్టముపై సవరణలు

సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు సంగీకరించుటకు వోటులువేయబడెను. ఏకగ్రీవముగ సెలెక్టు కమిటీ నివేదిక శాసనసభ్యులచే సంగీకరింపబడెను. తదనంతరము విచారణమిత్తము సవరణలు ప్రతిపాదించబడెను. చర్చజరిగిన విషయ సవరణసంఖ్యయందు చాల భాగము ఉపసంహరింపబడెను.

గురుద్వారములందలి ఉదాహరణుల సమాధులు గౌరవింపబడుననియు, ఉచితరీతిని మరమ్మత్తులు చేయబడుననియు, హిందూదేవాలయములను దేవస్థానములను సిక్కుగురుద్వారములందుండి విభజించుటకు సిక్కులు సుముఖులుగనున్నారనియు సర్దారులు జోధసింగు తారాసింగుగార్లు అభయ మిచ్చిన విషయ డా॥ గోకులచందునరంగుగారు ఒకసవరణను ఉపసంహరణము గావించుకొనిరి, నరంగుగారి మరియొక సవరణపై సవరణ గావించబడిన విషయ సభ్యులచే ఆమోదించబడెను. (అ. ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

జాంబాయి, జూలై 6:—లండనునుండి రెండవలేదిన తపాలతో బయలుదేరిన పిఆండుట్ మెయిలుస్టీమరు నాల్గవలేదిన యువయం 4-30 నిమిషములకు మార్సెయిల్ను విడిచిపెట్టెను.

క్రిందటి నెల 25 లేదిన లండనునుండి తపాలతో బయలుదేరిన “మాసిడోనియా” స్టీమరు 5 లేదిన మధ్యాహ్నము ఏడెను విడిచిపెట్టెను. సరిగా వచ్చినట్లయిన ఆస్టీమరు 9 లేదిన గురువారం సాయంకాలము 4 గంటలకు జాంబాయి చేరవలసియున్నది.

నోటిసు

నెన్నపురి హైకోర్టు ఆఫ్ జూడికేచరులో

ఆర్డినరి బరిజనల్ సివిల్ జూరిస్ డిక్ న్ సి. ఎన్. నెం 73/1923

తవ్వ ఉడయవర్లు చెట్టి వాది VS నాతా రంగమన్నారచెట్టి ప్రతివాది

పైదావాలో 8-1-1924 లేదిన అమృతమునకై యన్య బడిన ఉత్తరువు ననుసరించి మద్రాసు, తిరుచిక్కోటి, వాలాజోడ్డుగోన్నన్న నెం 53, 54 రుగ్గహములు, నేలు (మునుపటి డోర్ నెంబరులు 2/51 అండు 52) సదరు గృహముల యొద్దనే హైకోర్టు అఫీషియల్ రెఫరీగారిచే అమృతము మరత్తుల ననుసరించి 16-7-25 లేదిన గురువారమునాడు సాయం ప్రము 4 గంటలకు బహిరంగ వేలమువేసి విక్రయించెదమని యందుమూలముగా అందరికిని తెలియజేయడమైనది.

టి. జి. రాఘవాచారి, వాదితరపున వక్తలు.

ఉక్కుపరిశ్రమ సంరక్షణ

టారిఫుబోర్డు విచారణ

పీటరుసను, సదేగార్ల సాత్యము

కలకత్తా, జూలై 6:—ఉక్కుపరిశ్రమ కింకను రక్షణ

మునిచ్చుటకు టారిఫుబోర్డు నేడు కలకత్తాయందు విచారణ చేయుట ప్రారంభించెను. ఇనుము, ఉక్కు రయారుచేయు తా తా కంపెనీయందు బనిచేయుచున్న జె. సి. కె. పీటరుసను, యస్. కె. సాదేగార్ల నేడు బోర్డుయెదుట సాత్యమిచ్చిరి. పరిశ్రమక్షేమమును బట్టియు, దిగుమతియు, వ్యయదారులయు క్షేమమునుగోరియు, అమలునందున్న ఆర్థిక నియమాలకును మరి పునర్విచారముచేయుట లాభదాయకమైనదిగా దని కంపెనీ భావించుచున్నదని సాక్షులు చెప్పిరి. విధించిన పన్ను ల విధానము సర్వదా మార్పు గావించుచుండుట మంచిదిగాదని కంపెనీ అభిప్రాయముగాన సాధ్యమైనంతవరకు పరిశ్రమను సం రక్షింపుటకు పోటీనీయవలయును. ఇప్పుడు అమలునందున్న రూపముననే పోటీనీయవలయును. అనగా ఉక్కుఖడ్గీలపై పోటీనీ నీయవలయును. కష్టములేకుండ యావిధానము నడపబ డుచున్నది. పోటీనిచ్చుట కింతకంటె సులువగుమార్గము అవ లంబించుటకు అవకాశములేదు. 1923-1925 సంవత్సరములకు కంపెనీ కీయబడిన ఆర్థికాలు బైటనుండి ఈయబడిన కంట్రాక్టు లు చెరసి 80495 టన్నులు. పోటీతో గలపుకొని సటన రూ 168.82 ధర గా లేలు చు న్ను ది. పో టీ స హి త ము గ గ లు పు కొ ని ట న్ను న కు రూ 187 లు రైలుపట్టాలపై ధరగిట్టునని టారిఫుబోర్డు చెప్పె ను. కాని టన్నునకు రూ 168.82 లు మాత్రమే ధర వచ్చుచు న్నుది. కాబట్టి 80495 టన్నులపై రూ 706874 లు రేడాకన్పించుచున్నది. పోటీ సంవత్సరముందు టన్ను రూ 124 లు చొప్పు న సరకు సప్లయచేయుటకు కంపెనీ బెంగాలు వాగపురం రైలు కంపెనీతో కంట్రాక్టు చేసెను. ఐరోపాఖండమునుండి దిగుమతి యెగుమతి రైలు పట్టాలలో యిట్లు పోటీ చేయబడెను. మార్చి 1926 వ సంవత్సరములో పాల్కురు రైల్వేతో చేసిన కంట్రాక్టు అంత్య మగును. ఐరోపానుండి దిగుమతి యగు రైలుపట్టాలతో పోటీయందు నిలచిన గాని రైలు కంపెనీలు విదేశీయులందుండి రైలుపట్టాలను డెప్పించుకొనును. ఇరవ కంపెనీలకంటె టన్ను నకు రూ 2 లు తక్కువగా రైలుకంపెనీలు కొరిన నమోనాప్రకారము రైలుపట్టా కంపెనీ సప్లయచేయునని తెల్పితివి.

సంరక్షణచేయబడిన ఎస్టి మేటు ప్రకారముగ మొత్తము మీద 857000 టన్నులు రయారుచేయబడెను ఎస్టి మేటు దా ఖిలుచేయబడినది. ముందు రెండుసంవత్సరములలోను స్వల్పముగ పెట్టుబడి హెచ్చుగావించినచో సరకు హెచ్చుగ సురక్షితచేయ వచ్చును. ప్రస్తుతపు ఎస్టి మేటు అతిశయితర తయారుచేయ బడినది. ఈసంవత్సరమందు అట్టిబరులలోపున మాస్కోలిమి నిర్మింపబడినచో 1926-1927 సంవత్సరముందు 4 లక్షల టన్నుల ఉక్కు నవలీగ రయారుచేయవచ్చును మాస్కో మాడవకొలిమిని తయారుచేయుటకు కంపెనీ బోర్డు డైరెక్టరులు ఆలోచించుచు న్నారు. పరిశ్రమ ప్రస్తుతమందున్న పరిస్థితిగల్గితలందు ప్రస్తు తము జరుగుచున్న విచారణపై భారతకానసభ యివమిత్యుని విశ్వయించినగాని అదనముగ వ్యయముచేయుట మంచిదిగాదని బోర్డు డైరెక్టరులు దలంచుచున్నారు. ప్రారంభమందు ఉక్కు పరిశ్రమ రక్షణకానసమ ప్రకారముగ నీయవలచిన సంరక్షణము నియ్య దలచినచో, మిగతకాలమందు నట్లు ఇచ్చుటకు అభయమిచ్చినయెడ ఉక్కు ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేయుటకు డైరె క్టరులు వెంటనే చూచుకొనెదరు. (అ. ప్రె.)

పూర్వము బంబాయి హైకోర్టుజడ్జి యైన విలియంక్రోగారు మరణించుట

బంబాయి జూలై 6:—ఇదివరలో బంబాయి హై కోర్టుజడ్జిపని చేసిన విలియం హెన్రీ క్రోగారు (వి. సి. యస్.) జూలై నాల్గవ తేదీన ఇంగ్లాండులో మరణించినట్లు వార్తాపత్రము తెలిపినది. క్రి. కే. షేఖరు క్రోగారు బంబాయి సివిల్ సర్జికులలో 1887లో ప్రవేశించి సర్జికునుండి 1903 లో చాలించుకొనిరి. (అ. ప్రె.)

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 18 0-12-0

ఈ మాత్రల సుపయోగించుటవలన శైత్యపు శ్రలభిష్టి, ఘోటికలనాష్టి వెంటనే జోవును. అమృతాంజనం దీపో, బంబాయి - మదరాసు

పండిత మోతీలాలునెహ్రూగారు

నిదురలేమియు, తీయరోగములచే చాల ఋజు గ్రస్తులై యున్నారు

దేశబంధుని మరణము మఱింత రోగోద్రేక కారణమాయెను

లాహోరు, జూలై 6:—పండిత మోతీలాలునెహ్రూ గారు నేటిరాత్రి చింతానంద్ యాత్రకు గుటుంబముతో వచ్చి రి. ఇచ్చట రెండు దినములపాటి యలహాబాదునకు శివ లేడి బుద్ధవారమునాడు బయలుదేరినారు. అటనుండి కలకత్తాకు 12-13 రోజులందు బయలుదేలి స్వరాజ్యపక్షపు సభ జరుపు టను చేదుమును.

అసోసియేటెడు ప్రతినిధి పండితులను సందర్శింపగా తమ దేశోగ్యమును గూర్చి యిట్లుచెప్పిరి. "తీయరోగమేగాక నిదురపట్టకపోవు జబ్బుకూడ తలపించినది. ఆజబ్బునచ్చినప్పటి నుండి 3 వేర్లు బలుపు తగ్గితిని. వరుసగా రాత్రులందొక్కొక్కమాటు చాల కష్టమును గలుగజేయును. రాత్రయంతయు నొక్కక్షణ మైన నిదురవట్టను. దీనికొకడు తీయరోగమువలని బాధ రాత్రయంబలు తప్పదు. ఒక్క గంటకాలమే రాత్రీ నిదురపట్టి నను విశేషవిశ్రాంతిగలిగినటు లుండును. డబ్బాసీనగర కీతో వనీతులు దేహమున కనుమాలించి కొంచెము నయమగు సమయ మున దేశబంధుని మరణవార్త వచ్చుచేదము గావించినది. నాఁ టినుండి శేఛివతకు మనశ్శాంతికుండుటక; దేశోగ్యము మఱింత ద్రవ్యమయినది. అయినను సంపూర్ణ విశ్రాంతి దీసికొనుచు కొంతవఱకు దేహమును గాపాడుకొనుచునేయున్నాను."

రాజకీయములలో యించుకంతయు బరిచయము లేప్పినది

ప్రస్తుతము దేశము నావరించుచున్న రాజకీయ వాతా వరణమునుగూర్చి ప్రకటన చేసినవారయిటకు ప్రతినిధికోరగా, తాను ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగూర్చి పూర్తిగా నపరిచితుడనని యు, కొన్ని వారములనుండి పత్రికలవైకల జూచుటలేదనియు, నతని వై ద్యులు దేశోగ్యభంగ కరమని దాని కియ్యకొనలేదని యు నుడివిరి. పంజాబునందలి రాజకీయములు సంకల్ప పీకరముగ లేదనియు, స్వరాజ్యపక్షము లేకుండుట కొంచీయమనియు, తాను నాయకుడగునన్న కేంద్ర కానసభలోనికి షర్ల ప్రాతి నిశ్య సంబంధమును తిగాయిదా లుండనేరవనియు సంభాషణావసరమునక చెప్పెను. లాహోరులో లజపతిరాయిగారిని గలసికొనుటకు పండితుడు దూహించెను. కాని సోలనునుండి లాహోరులో గలసికొనజాలననియు, దారిలో నంబాలాస్తేషను వద్ద గలసికొందుననియు పండితునకు లజపతిరాయిగారు తంతి నిచ్చిరి. రాజకీయమలందు తాను పనిచేయగల యవకాశలిగి, పత్రికాసమాచారములను బాగుగా గ్రహించువఱకు పెట్టి ప్రక టవముచేయజాలనని పండితుడు నుడివెను. ఎట్లునై పను పెం ట్రులుయేషియము సంఘము యెదుట హిందూ మోత్రయగు బుద్ధిక్రమోత్థమాదియవశ్యాసముపై ప్రభుత్వం గావించ నూ హిందువులపక్షము ఆ ప్రకటనముగూడ శివ లేడినచేయు ము. ఆప్టుటికి 7 వ తేదీన ప్రభువుల సభలో బర్మిక్ హెడ్డు గాతుచేయు నుపన్యాసమునగూడ చూచుట కవకాశముం డును. (అ. ప్రె.)

పూనా ఆరోగ్య ప్రదర్శనము

విచ్చిక నేవకులకు విందు

పూనా, జూలై:—నూతనముగా పూనాలోజరిగిన శిశువుల ఆరోగ్యప్రదర్శన సంవత్సరమున విచ్చికముగా నేనజేసినవారి కందరికిని నైసిక కంట్రాక్టురైన ఖాన్ సాహెబు షేకువాక్ ను హమ్మదుగారు ఆదివారమునాడు సాయంకాలము హుక్ నోహు లో విందొనర్చిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు హెయిగుగారును చాలమంది యూరపియను యింగ్లీషును స్త్రీ పురుషులును వచ్చియుండిరి. ఖాన్ సాహెబు జాన్ మహమ్మదుగారు అతిథులకు స్వాగతోపన్యాసము నిచ్చుచు విచ్చేసంవత్సరపు ఆరోగ్యప్రదర్శన మింతకంటె పెక్కువ జయప్రథముగా జరుగవచ్చు నని చెప్పిరి. ఆరోగ్యవారమునకు గౌరవకార్యదర్శియైన దేశోహర్ గారు పనితీసిన వారందరి తరపున చక్కని విందొనంగినందులకే గాక ప్రదర్శన ములలో గలుపొందినవారికి సారితోషికము లిచ్చినందునగూడ ఖాన్ సాహెబుగారికి వందనము లర్పించెను. ఒకగంటనైపు చక్కగా కాలక్షేపము జరిగినతరువాత అతిథులు ఎవరిండ్లకు వారు పోయిరి. (అ. ప్రె.)

రాజమహేంద్ర వరం

(స్వకీయవిశేషం)

రామారావు చిత్రకళామందిరము

రాజమండ్రి, జూలై 2:—దామేర్ల రామారావుస్మారక సంఘమువారు చిత్రకళాకాలను నెలకొల్పినవని భారము మీద బైచిగొని నాలుగుమాసములుపైగా కావచ్చినను యింతవర కేమియు పని జరుగ లేదనియే చెప్పవచ్చును. కాని రామారావుచిత్ర మలను దేశముయెదుట ప్రదర్శించి దేశీయులలో కళాభిరచిని ప్రోత్సహింప నుద్ద్యమమై శ్రీ దామేర్ల వెంకట్రావుగారును, రామారావు శిష్యువర్గమువారును చేయుచున్న ప్రయత్నములు గమనార్హములు. వెంకట్రావు గారు తమగృహమున కొంతభాగమును ప్రత్యేకించి రామారావు చిత్రకళామందిరము నొక దానిని స్థాపింపనున్నారు. ఈనెల 18 వ తేదీన జరిగిన ఆంధ్ర జాతీయరథాకాలలో దేశీయ శిల్పనాచార్యులగు ప్రమోదకుమార ఫటోపాధ్యాయులుగారు మందిరమును బహిరంగపరచెదరు. రామారావు చిత్రకళాపరిణామమును నూచియు వివిధకముల చిత్రములును, అతని శిష్యులగు సత్యనారాయణ, వెంకటరత్నం భగీరథమున్నగువారి చిత్రములును, సతీమణియగు సత్యవాణీ సోదరియగు బుచ్చి కృష్ణమ్మగార్ల చిత్రములను అందు ప్రదర్శింపబడును. రామారావు స్మారకసంఘమువారు నెలకొల్పబోవు చిత్రకళాకాల కిది పునాదిగ నుండునటుల యుద్దేశింపబడినది. స్మారకసంఘమువారు చేయుచున్నప్రయత్నములు మందముగ నుండుట చాల విచారకరము.

తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునకు విందులు

ఈమధ్య తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగానెమ్మకొనబడిన శ్రీహరిగోవిందరావునాయుడుగారి గౌరవార్థము వరక ప్రముఖులును, మ్యూనిసిపలుకాన్సిలర్లు నగు శ్రీయుత శిలా వీర భద్రుడుగారు జూను 28 వ తేదీన పితాపురం వహారావారి బంగాళాలో అల్పహరవిందు జరిగెను. సర్. కె. వి. రెడ్డి, న్యాయతి సుబ్బారావువంతులు, చిత్రపు వెంకటాచలం, మాది రెడ్డి వెంకటరత్నంనాయుడు, కంమమర్రి శివారామచంద్రరావు గార్లును తదితరులను విందులో పాల్గొనిరి. 29 వ తేదీన దోస కాయలపల్లి గ్రామములో మార్చి వెంకటకృష్ణయ్యగారువిందు చేసినటుల తెలియుచున్నది.

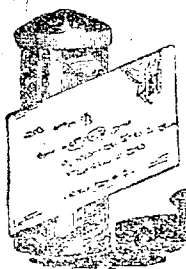
తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిపై దావా

జూలై, 3:—రాజమహేంద్రవర తాలూకాబోర్డుమొం బరగు శ్రీయుత అల్లూరి వెంకటస్వారాయణ రాజుగారు రు 200 ల ధరావతుకట్టి శ్రీయుత హరిగోవిందరావుగారి అధ్యక్షపదవి కెన్నిక అక్రమమును న్యాయవిరుద్ధము నని మా జిల్లాకోర్టులో అర్జీని దాఖలుచేసిరి. వారు అర్జీలో నిరూపించిన ముఖ్య ఆధ్యంతరముల నిట బొందుపరచుచున్నాను.

శ్రీగోవిందరావునాయుడుగారు బోర్డుప్రదేశమునకు చెం దనివారనియు అట్టివారిని వారిమామగారు రగు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు శ్రీమాదిరెడ్డి వెంకటరత్నము నాయుడుగారు మొంబర గను తాత్కాలిక అధ్యక్షునిగను నియమించుట శాసనాతిక్రమ ణమనియు శ్రీరాజుగారు పిటిషనులో నూచించిరి. అటుడు మామవిద్వరు కలిసి బోర్డులోనున్న స్వరాజ్యవాదలతో ధర్మ విగ్రహమున ఒడంబడికలను గావించుకొనిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షు లును, గోవిందరావు నాయుడుగారును, జిల్లాబోర్డులో 6 స్థాన ములను స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుల కిచ్చునట్లును, తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షపదవి స్వరాజ్యవాదికి నిప్పించుటకును, బోర్డును 6 మాసములలోగా మాడుభాగములుగాచేయుటకు తమకుగల అధికారమును పలుకుబడిని వినియోగించుటకును అంగీకరించినయు దానికిబదులు స్వరాజ్యవాదులు తమవోట్లనొసంగి గోవిందరావు నాయుడుగారి ప్రెసిడెంటు యెన్నికను బలపరుచుట కంగీక రించినయు పిటిషనులో నూచింపబడెను. ఇట్టి వరతులపై స్వరాజ్యవాదుల వోట్లను సంపాదించుట లభిగొండితనమనియు ఆక్రమముగా పలుకుబడిని వినియోగించుట యనియు నూచింప బడెను ఇందొక అక్రమవర్గ యే మన బాధిక్షేపముల చేయుటలో జిల్లాబోర్డుఅధ్యక్షులు లేరు యల్లనిశ్చిత్రెసిడెంటుయెన్ని కలో వోట్లుచేయవలెనను వరతుమీదనే ఆయాసభ్యుల నియామించిరి ఈభాగములచే ఎన్నిక అనాస్త్రియమనియు, ప్రెసి డెంటు ఈభాగప్రయత్నములో తన కీ చట్టవిరుద్ధమును చర్యలు ప్రతిబంధకము యొగ్గినయు రాజుగారు కిట్టనులో చెప్పి యెన్నికను రద్దుచేయవలె నని కోరిరి

దేశబంధు ప్రచురణకార్యాలయము

దేశబంధుదేరిల నొక ప్రచురణాలయమును నెలకొల్పుటకై శ్రీయుత వెన్నెటి సత్యనారాయణగారును మరికొందరు ప్రముఖులును పురమున చంచాలు చేయించుచున్నారు. సుమారు వెయ్యిరూప్యములవరదా పడినటుల 1 వ తేదీ దేశబంధుక్రంద సభలో శ్రీసత్య నారాయణ గారు తెలియబరచిరి నిన్న రాత్రి రెనాలి రామలింగసభవారు శ్రీకృష్ణలూథానామము ప్రదర్శించి యానిధికి సమర్పించిరి.

జాబ్బులు

గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము - పిన్ని కలు

జూను నెల బుధవారము ఏర్పడిన గ్రామ సంఘములనుబట్టి యీ క్రింద కనుపర్చబడిన ప్రకారము ఫిర్యా, తాలూకాలలో, జిల్లా సంఘములకున్నా, రాష్ట్ర సంఘములకున్నా ప్రతినిధుల ప్థానములు ఖాళీలు గలవు. ఈ ఖాళీ స్థానములకు జూలై నెలలో పిన్ని కలు జరుపవలసివచ్చినదిగా, కార్యసంఘమునాగు, కాలమును హెచ్చించినారు. కాబట్టి ఆయా ఫిర్యా, తాలూకాలనుంచి యభ్యర్థిలు యీ జూలై నెల 10 వ తేదీలోగా, తమ అభ్యర్థి పరఖాస్తులను జిల్లా సంఘకార్యాలయమునకు పంపవలెను. సదుపాయముగామించిగాని, పరఖాస్తులోని అన్ని కాలములు సరిగా పూర్తి చేయబడకగాని, రాబడే పరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు. పరఖాస్తు ఫారములు తాలూకా సంఘములకున్నా, తాలూకా దార్లకున్నా పంపబడినవి.

(సం) మాచిరాజు రామమూర్తి కార్యదర్శి

వైశ్యవిద్యానిధి వేతనములు

శ్రీలక్ష్మీ న్యూనియా సోమయాజి వైశ్యసమాజము-బందరు

మేము ప్రతి సంవత్సరము సహాయము చేయు ప్రకారము యీ సంవత్సరమునా దీక్ష వైశ్యబాలకు విద్యాదానము చేయబూనితిమి గనుక వేతనములు సహాయముగోరు బాలురు అనగా బందరు తాలూకా, నడివాడ తాలూకా, పివి తాలూకాలనుండి యీ క్రింది విధముగా 1-7-25 లగా యతు 15-7-25 తేదీనకు పరఖాస్తులు పంపగోరుచున్నాము. తరువాత వచ్చిన పరఖాస్తులు పట్టినేరము గనుక నెంటునే పంప గోరుచున్నాము.

పరఖాస్తు ఫారము

- 1 ఇంటి నెంబరు
2 పేరు-వయస్సు
3 తండ్రి పేరు-గోత్రము
4 గతకాము
5 ఈ సంవత్సరముచదువు క్లాసు
6 నెలకు ఎంత సహాయము కావలయును
7 ఇదివరకు ఎవరివల్ల సహాయమును పొందుచున్నార.
8 ముందు సహాయముచేయువా రెవరయినావున్నార.

పాలకుర్తి నెంకటేశ్వరమూర్తి తారము, మోటుమర్రి లక్ష్మీనారాయణ, కార్యదర్శులు.

కీర్తిశేఖరలైన చింతా శేషయ్యగారి ఆరవ సాంవత్సరికోత్సవము - ఏలూరు

ఆదిమాంధ్ర కులజులకును, ఆదిమాంధ్రులకు ప్రథమ నాయకులకును, అరు సు-రా-శ్రీ, కీర్తిశేఖరలైన చింతా శేషయ్యగారి స్మారకవివరములను మ-రా-శ్రీ, నరాల శెట్టి దేవేంద్రుడుగారి అభ్యుత్పాదకరించు జూన్ 30 వ తారీఖున ఘోషాపాఠశాలాభివేషమున అత్యంత ప్రజాప్రేమగా జరిగెను. ఆసభకు మ-రా-శ్రీ, దివాన్ బహదూర్ మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులు (యేలూరు నిమ్మబాత్తుపల్లె సమూహ్యక్షులు) వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిగారు, రాయదుంగంగయ్య బహు సాధముని కలవశ్రీ సహాపథుల నీలం వెంకయ్యదాసుగారు మొదలగు ఆదిమాంధ్ర నాయకులు సభకు అరుదెంచిరి.

కీర్తిశేఖరలైన చింతా శేషయ్యగారి జీవితమును గురించియు ఆదిమాంధ్రుల ప్రస్తుత పరిస్థితులను గురించియు, దివాన్ బహదూర్ మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు మహాపన్యాసము గావించిరి. రాయదుంగంగయ్యగారు, శేషయ్యగారి జీవితమునుగూర్చి వుపన్యాసించుచు ఆదిమాంధ్రులకు ప్రస్తుత కాలమున గలుగచున్న అనేక యిక్కట్లను కాలమార్పులను గురించి చక్కని ఉపన్యాస మిచ్చిరి. భజనసంఘమువారు కీర్తనలుపాడిరి. సభ జయప్రథముగా జరిగెను. ఒమగు నాథముని.

కర్నాటికు-పేపరు మిల్లులు

శ్రీయుతి దర్శా శివరామరామగారు 4 వ తేదీన యటల వ్రాయుచున్నారు - 26-6-25 తేదీన యి.ప.త.లో రెండవ పేజీయందు "కర్నాటిక్ పేపరు మిల్లులు అసాధారణభ" అను శీర్షిక క్రింద ప్రచురించిన రెండు వుత్తరములకు సమాధానముగా మ. రా. రా. రా. వుత్తరములు వి. ఆర్. వుత్తరములకు గలదు. 2097 రు. 28-6-25 వ తేదీన యిచ్చిన వుత్తరము తమప్రతికలో వాటాదారుల డేముముకొరకు ప్రచురింప గలదులకు యందులో జరిపరచుమైనది వుత్తరమునుబట్టిని, జూలై నెల వ్యవసాయపనులకు అనుకూలముగా యుండివుండుటచేత యీ అసాధారణ సభ ఆగస్టు నెలలో జరిపించమని వాటాదారుల కోరినందుచున్న, ఆమోదించు ఆగస్టు నెలలో 15 వ తేదీనగాని ఆ ప్రాంతమునందుగాని జరుపుటకు యేర్పాటు చేయడమైనది అట్లు నియమించు తేదీ వాటాదారుల కందరకు అనుకూలముగా యుండునని తలచుచున్నాను.

* * *
రా. బ. వి. ఆర్. వుత్తరములకు లెఖ
ది కర్నాటిక్ పేపరు మిల్లు లిమిటెడ్
సి వి శివరామరామ గి పి, బి, ఎల్,
వకీలుగారికి, కాకినాడ

ప్రియమైన అయ్యా, కర్నాటికు పేపరు మిల్లు లిమిటెడ్ వారికి యెడమచేసిన 22 వ జూన్ తేదీన మీ వుత్తరములను, మే 25 వ తేదీ వుత్తరముయొక్క నకలును రిజిష్టరులో యిచ్చి దాఖలు పంపినవి నాకు యీ రోజున అందినవి సదుపాయము వుత్తరములు బొగ్గు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు యెదుట సుంపబడుననిన్ని, వారి తీర్మానము క్రమపద్ధతిని మీకు తెలియజేయబడుననిన్ని యిందుచుండునగా తెలియజేయడమైనది.

వి. ఆర్. వుత్తరములకు,
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, (అసలుకు సరియైన నకలు)

బొబ్బిలిలో 6 యేండ్ల బాలిక 100 వ నెం॥ నూలు తీయుట

బొబ్బిలి, జూలై 1 - కార్యాలయముచే నీగ్రామము రాగా, మిత్రులూరు శ్రీయుత వారణాసి జగన్నాథముగారి గృహమునకు గొంపోయి శ్రీ జగన్నాథముగారి కుమార్తె అలమేలువంగమ్మ యను ఆరవత్సరముల బాలిక మిగల సత్సహాయతో చక్కని సన్ననినూలు (సుమారు సూరవ నెంబరు) తీయుచుండెను ఓరియంటల్ పేపరు ప్రతి వేళి యున్నారు నాకాయన యుత్సాహముతో గొంపోయి వాటిని చూపించిరి ఏకు లాబాలికయే చక్కగా తయారుచేసుకొనును నిత్యమును ప్రాతఃకాలమున తేది 8 ఘంటలవరకును వదుకుచుండును. వడివడిగ సన్ననినూలు చక్కగా తీయును. ఇట్టి యుత్సాహముగలదగు బాలికామణులే భారత మాతకు కావలయున్నారని దేశభక్తి గల తల్లిదండ్రులూ యీ బాలికయగు యలమేలువంగమ్మ మార్గమునే తమబాలికలకు నేర్ప బ్రాధితులు - పురిపండా అప్పలస్వామి

పంచమమహాజన సభ - బ్రాహ్మణయూలేరు

జూన్ 28 తేదీ అనంతపురం తాలూకా బ్రాహ్మణ యూలేరు గ్రామము పంచమల సూడెనునందు మౌరాలి యూలేరు గిర్జా సమితికి గారి ఆధిపత్యమున పంచమసభ జరిగెను. ఆదిన మాగ్రామపంచలి పంచమలందరు సుమారు 100 మంది వరకు చేరియుండిరి ఇతర గ్రామములనుండి కొందరుహడా వచ్చి యుండిరి సమితికి గారు తాగబోతు తనములన వారికి కలుగు చున్న చెడుగలు చచ్చినపశువులమాంసము తినుటవలన కలుగు రోగములు వారభివృద్ధికి రావలెననిన అనలంబించవలసిన మార్గములను గురించి బోధపరచిరి తుగకు సభలోనున్న పంచములందరు ఒక్కొక్కరుగ వారిదేవుని మందు యీ క్రిందివిధముగ పమాణము చేసిరి (1) మధ్యపానమును పూర్తిగా బహిష్కరించెదము (2) చచ్చిన పశువులమాంసము భక్షింపము (3) న్యభిచార తిగల బసవరత్న దుగజేయు అలవాటును మాన్పించెదము (4) దేహపరిశుభ్రమును పాటించెదము (5) మొరటు తినమున వాడుకగనున్న దుర్గావలు మాని మాటలయందు వినయము నీతి పాటించెదము. తమసంఘపక్షమున (1) బుక్క-పుర యర్రనల్లిప్ప (2) చాళికి నరసప్ప పీరు ప్రతినిధులగునండి చుట్టుపట్ల గ్రామములలో ప్రచారముచేయుటకు నియమించిరి 16 వ.డి పంచమగా

లురకు ప్రత్యేకపాఠశాల నేర్పరుచుటకు సుబ్బిరెడ్డిగారును. వరి కొందరు గ్రామజనులును క్రద్ధతో ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ సభవలన పంచమలలో నొక నూత్నోత్సాహము మార్పుకలిగినది. వీరిని మార్గదర్శకముగ గైకొని ప్రతి గ్రామముందును పంచములలో సంచలనము గల్గించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుగాక.

అనంతగిరి వేరనార్యకవి, అనంతపురము

ప్రతాపరుద్రీయ నాటక ప్రదర్శనము

శ్రీనరసయ్య పిందూనాటక సమాజము

పై నాటకసమాజమువారు ప్రతాపరుద్రీయ నాటకమును గడచిన శనివారము 4-7-25 వ రాత్రి 9-30 లకు మిక్కిలి జయప్రదముగా ప్రసంగము పర్యాయమున ప్రదర్శించిరి చుట్టు పట్టులనుండి ప్రేక్షకులు బహుమంది విచ్చేసిరి పిలంతయు క్రిక్కిరిసియుండెను స్థానిక ఉద్యోగియులును పలువురు విద్యార్థులును విమర్శకులును సభనలనకరించిరి ఈ ప్రాంతముల ఏ తెనాలి రామవిలాససభవారో తప్ప ఈ నాటకమును ఈ జిల్లాలో శ్రద్ధగా ప్రయత్నించి ఫలసమేనర్పట లేదు ఈ సమాజమువారు ఈనాటకమును అసాధారణ ప్రజా విశేషములతో ప్రదర్శించి ప్రేక్షకబృందముయొక్క ప్రశంసకుడు మన్ననకును పాత్రులైరి

(2) ఈనాటకములో పాత్రములు గైకొనినవారెల్లరు విద్యార్థులగుటచేతను, క్రద్ధమై సుఖీతులగుటచేతనూ, నాట్యకళయందు జౌత్సాహికముగా పరిశ్రమచేయువారగుట చేతను నాటకప్రదర్శనము కడవరకును చాలరక్తివంతముగా నుండెను

(3) నాటి వాక్తరులలో యుగంధర భూమికనుభరించిన శ్రీయుత మక్కావల సుబ్బరావు పంతులుగారును (యల్ యం పి యల్ సి పి యల్) పేరిగాని పాత్రమును గైకొనిన శ్రీగిరిరాజు సుబ్బయ్యగారును ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులైరి విద్యానాథపాత్రమును గైకొనిన పి. రాధాకృష్ణమూర్తిగారు వారి సహజ గానశీలముచేతనూ, చురుకుకి శాస్త్రీగా నటించిన కోట నెంకట స్వయ్యగారు సమచిత పాత్రపోషణముచేతనూ (ప్రేక్షకులను రంజింపగలిగి)

(4) నాడు యుగంధరపాత్రధారు లగు శ్రీసుబ్బరావు గారు చూపిన భావప్రకటనము, హాసభావ విలాసములు అత్యంత వనోహరములుగాను కడు కంభీరముగానుండి ప్రాజ్ఞుల మెప్పును బడయగల్గినవి వీరు యీ పాత్రమును యీ ప్రాంతములలో నాటక రంగమున నిర్వహించు సుప్రసిద్ధులగు కేరికి దీపిపారని పెక్కుపర్యాయములు యీనాటక ప్రదర్శనమును జూచిన విజ్ఞులయొక్క విమర్శకులయొక్క యభిప్రాయమై యున్నయది నాటకాంతమున శ్రీసుబ్బరావుగారిని ప్రేక్షకులలో ప్రముఖులు అభినందించిరి శ్రీయుత యల్. సత్య నారాయణ మూర్తి బి. ఏ. గారు తమ సంతసమును తెలియజేయుచు యుగంధర పాత్రధారులకు ఒక స్వర్ణవ్రతమును పారితోషికముగా నొసంగదుమని యెరియజేసిరి ఈసమాజమును శ్రీజగదీశ్వరుడు ఆశీర్వదించి పోషించుగాత

కోనూరి చంద్రశేఖరరావు సహాయోపాధ్యాయుడు ఎ ఇ ఎల్. ఎం పాఠశాల సత్రవల్లి

నోటీసు

కర్నూలు డి శిరువెల్లి తాలూకా పోబుల్ శివరావు గారు గువ్వతిమ్మారెడ్డికి సవరు గామము దేగూడి కందులకోబుళి రెడ్డి 12-7-1922 తేదీ రు 120-1-7 లకు నె 13 రు 100-0-0 కి రు0-12-0 పరకారం అగు అప్పులు వడ్డీ చేరి రు 158-1-7-లకు సవరు గువ్వతిమ్మారెడ్డి చేరి పోవుటకై అతని భార్య గువ్వతిమ్మ నాగమ్మ సంద్యాల డి ము కోర్టులో OS 200/1925 రుగా దావా తెచ్చి సవరు మొత్తమును యీమె రాబట్టుకొనుటకు గువ్వతిమ్మారెడ్డికి యవరు వా ర్దులు లేరనిన్ని వై గువ్వతిమ్మ నాగమ్మ వాదన సరిఫీకట్టు పొందుటకు O P. 17/1925 రు గా అర్జి దాఖలు అయియున్నది సవరు అర్జి వాయిదా 16-7-1925 తేదీన వెయ్యబడినది అందుకు యవరై నా ఆక్షేపించువారు యున్నయడల సంద్యాల డి ము. కోర్టులో హాజరు అయి ఆక్షేపించవచ్చును నం ద్యాల } పి. రామచంద్రయ్య } 4-7-25 } వాదితరఫైన వక్టీలు.

వ్యతంత్ర లేఖలు

నెల్లూరు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

తాలూకా బోర్డు

జూలై, 8:—నెల్లూరు తాలూకా బోర్డు సమావేశము జూలై 8 80 లేదీ, బోర్డుకార్యాలయమున, అధ్యక్షులు శ్రీ అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. సభ్యులెల్లరును విచ్చేసియుండిరి. ఈసమావేశముననే తాలూకాబోర్డు వారు యిరువురిని జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొనవలసియుండెను. కాంగ్రెసుపక్షమునకు జెందినవారు 9 మంది సభ్యులుండిరి. ఎన్నికలసమయమున అధ్యక్షులకును, కాంగ్రెసుపక్షమువారికిని కొంత వాగ్వివాదములు జరిగెను. కాంగ్రెసుపక్షమువారు, అధ్యక్షులవర్గమునూర్చి యాశ్చర్యమందు సభ్యులందరితోను, శ్రీయుతులు కామటూరు లింగారెడ్డి, పెడమూరు సబ్బారెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు అధ్యక్షులు తీర్మానించిరి. సభ్యులందరితోను 9 మందియు శ్రీయుత పానకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారి అధ్యక్షతన ప్రత్యేకసభ గావించిరి. శ్రీయుతులు లిక్కవరపు రామరెడ్డి, పానకా గోవిందరెడ్డిగార్లు జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొని, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు తెలియజేసిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు దీనింగూర్చి విచారణ సలుపుచున్నారు.

ఈ ఎన్నికల విషయము జిల్లా జడ్జిగారికి అప్పీలుచేసికొనున్నారనియు, త్వరలో కేసు దాఖలుగుననియు వినుచున్నాము.

దివితాలూకా వార్తలు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

గుంటకాల యూనియన్ బోర్డు

ఈ యూనియన్ బోర్డు యొన్ని కలు జూలై 26, 27 లేదీలందు జరిగినవి అభ్యర్థులు వోట్లకొరకు పలుకవలయు పడి చక్కని ప్రచారము చేసిరి. 56 వార్డులలో పార్టీలుండుటలన గట్టి ప్రచార మొనర్చిరి. జూలై 28 లేదీన వోట్లు లెక్కపెట్టిరి అందు యిక్రిందివారు అభ్యర్థులుగా మెచ్చు వోట్లద్వారా యెన్నుకొనబడిరి. వేమూరి రా. కొ. వెంకయ్య, గొర్రెపాటి వెంకటసుబ్బయ్య, కొండవల్లి సుబ్బయ్య, గొర్రెపాటి నరసింహము, వేమూరి సీతారామయ్య దోనేపూడి వెంకట్రాయులు, వేమూరి వెం. కృ. కొ. వెంకయ్య, చింతల వెంకటరత్నం, వేమూరి రా. కొ. రత్నయ్య మల్వూరి శోభనాద్రి గార్లు, మాడవూరుకు పాటిలేకుండగనే గొట్టెపాటి బ్రహ్మయ్య, గొర్రెపాటి న. కొ. వెంకయ్యగార్లు యేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనబడిరి ఇంచుమించుగా అందరు జాతీయవాదులే కోర్టు చెడిపోవుట.

మాతాలూకాలో ఉపైవగాలివలన మట్టికోర్టు అన్నియు పాడైపోయి జనము నడచుటకు చాలాకష్టముగా నున్నది. చల్లపల్లి, కొదాలికోర్టు సంతముగా గోతులుపడుటవలన రాత్రులందు ప్రయాణము చేయువారు బహు యిబ్బంది పడుచున్నారు తాలూకాబోర్డువారు వర్షములు విశేషముగా కురియుట ప్రారంభించక పూర్వమే గోతులు మెరకలు సమము చేయించిన బాగుండును లేకున్న బాటసారులు చాలా అవధి పడుదురు.

గొడవ రు (కృష్ణాజిల్లా)

కాలమానము

ఇచ్చి పడికోజలనుండి రాత్రింబవళ్లు వట్టుగానుండి అప్పుడప్పుడు చినుకులుమాత్రము పడుచున్నవి కాలువలకు నీరు వచ్చి చాలకోజలైనను అధికారులు తిన్నగ పంటకాలువలకు నీరు రువలకుండుటచే, ఆకుమట్ల తయారుకాలేదు ఆకారముచేత ఇంకను వూడ్పులు మొదలుపెట్టలేదు

జాతీయ పార్టీల

ఈవార్తల మూడు సంవత్సరములనుండి గ్రామస్థులయొక్క జీవితాధ్యయంతో విక్రింది జయప్రదముగ నడచుటకు చుట్టి ఇప్పుడు పాతకాలయందు విద్యార్థులు 100 మందిగల పాఠశాల జయప్రదముగ జరుగవలెనన్న సాధనకు కనీసము ఆరుపుట్టాన్నము కావలెను ప్రస్తుతము కేసునందు జాతీయవాదులు ఈ తావును కొరతపడియుండుటచే యీసంవత్సరము గ్రామస్థులనుండి తిగింపి సహాయమును పొందలేక పొవుచున్నది. కాని

గ్రామమునందు యకరమునకు యొక అడ్డు భాగ్యమును వసూలు చేసినయెడల ఆరుపుట్టాన్నము చేకూరగలదు. రైతుసోదరులు యీవిధముగా నైనను కృషిచేసి, ఈవిధము ఎరికిని కష్టము కలిగించదు గనుక జాతీయపార్టీలకు సహాయము చేసెదరని ఆశించుచున్నాము.

శ్రీ శ్రీ దేశబంధుదాసుగారు

జూలై 1 వ లేదీన జాతీయపార్టీల విద్యార్థులు గ్రామస్థులకులసి దాసుగారిపట్టును ఉరేగించి సాయంత్రము అయిదుగంటలకు సమావేశమై యాదిగువ తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించిరి.

“సుప్రసిద్ధ దేశభక్తుడు అఖిలభారతి యశోనాయకుడు, ఉన్నతవిద్యార్థియోగ్యతా స్వభావగుణములుగల వ్యక్తియు, తనసర్వమును దేశమునకు సమర్పించి, ఆత్మార్పణముచేసిన ధీరోదాత్తుడును, కీర్తిశేఖరులయిన శ్రీయుత దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి ఆకస్మిక అకాలమరణమునకు గలిగిన దీర్ఘ విచారమును వెల్లిబుచ్చుచు వారికుటుంబమునకు, మా సానుభూతిని చూపుచున్నాము.

కాపురు వార్తలు (రేపల్లె తాలూకా)

అశుకవిచక్రవర్తులకా - కమ్యూనియట్ల సత్కారము

జూలై 30:—అవధాని పంచానన అశుకవి చక్రవర్తుడి సుప్రసిద్ధ బిరుదాంశుల బ్రహ్మశ్రీ కొప్పరపు సోదరకవి శోమణులు చెఱుకుపల్లిపురమునం దనధానమహాసభను జయప్రదముగా గావించి సమచిత్రసత్కారముల నందిన పిదప మా పౌరసేవకవలెను సమాహ్వనముచే మాగ్రామమునకు దయచేసిరి. జగదద్భుతాశుకవితావధాన విధాన సామర్థ్యధుని లు శ్రీవారిచే 28-6-26 లేదీ సాయంకాలము గ్రంథాలయభవనమున పౌరప్రముఖులు సభ గావించిరి. అసభకు సమాపగ్రామములనుండి పలువురు రసకులు విచ్చేసిరి. ఘనము 200 సభ్యులతో సభాభవన మలంకరింపబడెను. అందు చెఱుకుపల్లి పుర వాస్తవ్యులను సుకవిసర్వలును సుర బ్రహ్మశ్రీ చెఱుకుపల్లి వెంకటకృష్ణకవిగారి కగ్రాసనాధిపత్య మొనగఁబడియె. శ్రీ కవిచక్రవర్తు లగ్రాసనాధిపతులచే బుష్పమాలా లంకృతులై సభ్యాభిప్రాయసారము సుభద్రాపరి యా మాకుప్రబంధముగా మృదుమధురపదధూయిస్తామగుకు ప్రాథమికముగను, తత్తత్సమయాను కూలరసపోషణ చమత్క్రియా ధురీణముగా ననేక వృత్తభేదములతో 45 నిమిషములలో 200 పద్యములచే బూర్తి గావించిరి. పిమ్మట దత్తవిధాన ప్రాశస్త్యము సభ్యులందఱు సమస్తాంకారశోభిత యైన తత్తత్తా సరస్వతికి, జాతీయ పాతకాలా సంస్కృతిలోపాధ్యాయు లు బ్రహ్మశ్రీ భట్టిప్రోలు జనార్దన శాస్త్రిగారును ఆంధ్రోపాధ్యాయులకు తమ్యుల సీతారామమూర్తి చాదరిగారును పద్యపుష్పవహారముల సమర్పించిరి. అంత కమనాయకసంఘమువారు శ్రీకవిభావణులఁ గొనియాడుచు రు 116-0-0 నూట పదారు రూప్యములచేతను వస్త్రతంబులచందనాదులచేతను సత్కరించి యానందింపఁ జేసిరి. సభాకర్త రితిగ్రామములనుండి వచ్చినవారికి భోజన సదుపాయము లొనరించిరి. విద్యాభివృద్ధికిని దేశభక్తయమునకును హేతుకములని నిట్టి సమర్థ కార్యముల నొనరించిన ప్రాజ్ఞ లను మా పురవాసులకు బరమేశ్వరుఁడు సర్వశుభాభివృద్ధుల నొసంగుఁ గాక! (ఒక విలేఖరి)

చంద్రవోలు (గుంటూరుజిల్లా)

(ఒక విలేఖరి)

మా గ్రామంలో పంచముల తాలూకు ఘనము నూరు యిండ్లు వుండివున్నవి. ఈ పంచములు చాలా బీదవాళ్లు. గతించిన గాలివానకు కొంపలు యానట్లు వాయుదేవుడు పొట్టును పెట్టుకోగా చాలాబాగాలు పడి రెండుమాసములు కాలేదు. గవర్న మెంటువారి సహాయమువల్ల దయవక్రపచే తిరిగి యెవరి గుడిసెలు వాళ్లు వేసుకొనిరి. ఇం త్రలో నిన్నటిదినం అనగా 2-2-20 లేదీ శుక్రవారం నుధ్యాహ్నం రెండగంటలవేళ శ్రీమంతులు జిరాయితివనులకు పొలములు పొయివున్న సమయములో సదరు మాలవల్లెకు ఒక యింటిని అగ్నిహోత్రుడు ప్రవేశించి ఘనము తొలించి యిట్లున్న గడ్డివాసులున్న ఒకగంటలో పరకరాము శ్రీతి అయినది. గ్రామంలో యెంత నుండి ఆర్తదయకు వెళ్లివా సాక్ష్యపడలేదు. విశ్వప్రయత్నము మీద పది కొంపలు మాత్రము దక్కినవి. ఘనము పదిహేను పుట్టా భాగ్యమున్నా యెబది బట్ల గడ్డిన్ని కూడా తగలబట్టింది. ఈ మధ్యాహ్నం సమయములో వీళ్ల పిల్లలు ముసలివాళ్లు యి

నుక దిబ్బలుమీదికి చేరి వీళ్ల కోదనమాడగా నల్లగాయి కూడా కరిగి పొయ్యిస్థితి యేర్పడ్డది. పశువులను యెట్లు పోషించెదరో తోచు. 2. వీరపంచములకు గ్రామంలో హిందువులు, మహమ్మదీయ సోదర, దేశీభవించి నిన్న రాత్రియున్నా యీ రోజున్న భోజనయిబ్బంది లేకుండా చేశారు. వీరలకు వస్త్రసహాయముకూడా చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నా రు క్రోధన సంవత్సర మహిమ బీదపంచములమీద చాలా జోరుగా సాగుచున్నది. ఇదియేమి అన్యాయమా తోచదు. తోపులలోను యిసుక దిన్నెలమీదను చంటిబిడ్డలతో వీళ్లు పడే అవధి చెప్పటకు నలవికారు. వర్తాకాలమున్నూ సమీపించినది. ఇట్టి సమయములో పోరంబోకులలో వుండే తాగున్నూ తాటి ఆకు వగయిరా. గవర్న మెంటువారు దయచేయించ ప్రార్థించు చున్నారు. గవర్న మహా యిట్టి సమయములో యానట్లు అగ్నిహోత్రుడికి సమర్పించ నంటిగుడ్డతోనున్న యీ పంచము సాక్ష్యకు యేమిసహచరమున భవసహాయం చేసినట్లయిన అనేక తీర్థయాత్రలు చేసిన ఫలము ననుభవించుటగాక.

అంతర్జాతీయ సహకార

దినోత్సవము

కలకత్తా, జూలై 4:—బెంగాలు కో-ఆపరేటివు నిర్మాణసంఘమువారు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంస్థనవ అంతర్జాతీయ సహకారదినోత్సవము నాచరించిరి. గౌరవనీయులగు నాడి యామహారాజుగా రభ్యక్షులతోహించిరి. అభివృద్ధియొక్క విధమును పరికించి ఖర్చులను పోల్చిచూచుకొనుటకై సంఘముల యొక్క నిర్మాణాభివృద్ధులను అధికారేతరుల హస్తగతము చేయవలసిన స్థితిలోనికి తెంగాలులోని కో-ఆపరేటివు యుద్యమము వచ్చినదని గవర్నరు పంపిన సందేశమును అధ్యక్షుడు చదివెను. వివేదికములో క్రమాభివృద్ధి కనబడుచుండెను. కాని గ్రామపర పరిసంఘములలో మితవ్యయబుద్ధిని వ్యాపకారిక బుద్ధిని ప్రవేశ పెట్టుటకింకను యెంతయోచేయవలసియున్నదని చెప్పబడియుండెను. ఋణములు చెల్లించవలసిన సమయమునకు చెల్లించకుండుట సర్వసామాన్యమైన విషయము. ప్రతిసభ్యుడును పరస్పరముగా నమ్మకబుద్ధిని నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నించినగాని నిజమైన సహకారభావ మేర్పడదని నంగదేశ మింకను నేర్చుకొన్న నలసియున్నది. గవర్న రీయున్యమమునకు జయమును కోరెను. సహకారమును ప్రతిగృహ మందును నెలకొల్పుటకు ప్రతిమనుజుడును ప్రయత్నించిన యెడల వివేకములతో జరిగినట్లుగానే హిందూ దేశమందును జరుగగలదని అధ్యక్షుడుచెప్పెను. సహకారోద్యమము వంగదేశమం దతివేగముగా నభివృద్ధిగాంచినది. ప్రస్తుతము 9,000 మైగా సహకార సంఘములున్నవి. ఈ యుద్యమములో మొత్తము 5 కోట్ల రూపాయలకు మైగా పెట్టుబడిపెట్టబడినది. సభ్యులు 3 లక్షల 40 వేలకు మైగానున్నారు. (అ.ప్రె.)

మైమెన్ సింగు బాంబుఘోరము

కలకత్తా, జూలై 5:—జూను 28 వ లేదీన ఖారియా గ్రామములో జరిగిన బాంబుఘోరము సమాచారము మైమెన్ సింగునుండి యిచ్చటికి తెలిసెను. ఈ ఘోరము ముక్తగాచా పోలీసు స్టేషనుకు సమీపముననే జరిగెను. అందొక బంగారి వాడు చంపబడెను. ఆనాడు రాత్రి కొంతమంది బందిపోటు గాంగ్రు కైలాస చంద్రుడే యశోహనియింట్లో బలవంతుగా ప్రవేశించి ఆతిథిండ్లోనున్న సొమ్మును నగలను అన్నింటిని యివ్వవలసినదని అడిగిరి. దానికతడు నిరాకరింపగా బందిపోటుగాం ద్రులో నొకడొక బాంబును వానిపై విసరినెను. అది కైలాసు మొగముమీద తగిలి కైలాసు ను గుమిగూడిన జనులను పారబ్రోలుటకై మరిరెండు బాంబులను విసరి బందిపోటుగాంగ్రు సొమ్మును తీసుకొనకుండ పారిపోయిరి. పరిశీలనగా బాంబులలోపల యిసుప మేకులును పిండి అరబ్బి భావలలో వ్రాయబడియున్న కొన్ని కాగితములున్నవి దొరికెను. (అ.ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయి, జూలై 4:—క్రిందటి నెల 29 లేదీన బొంబాయినుండి తేలాలతో బయలుదేరిన “రాజ్యక్ష్మ” అనే పి. ఆంధ్ర 2. మెయిలుస్టీమరు 8 లేదీ ఉదయము 7 గంటలకు మార్సెయియన్ వచ్చెను. పి. ఆంధ్ర 2. స్పెషల్ ట్రెయినులలో జయలు దేవే ప్రయాణికులు కనివారము మధ్యాహ్నమునకు లండను చేరుదురు. ఆదివార ముదయమున తేలాలు లండనులో బెట్టాదా చేయబడును. (అ.ప్రె.)

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో ననా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మ ద రా సు వె న్ని ల్లు ప్రత్యేక సదుపాయములు-జూను నెలొఖరువరకు మాత్రమే

ఇప్పటి ధరలమీద 100 కి 5 చొప్పున తగ్గించడమైనది. చెన్నరాష్ట్రము, నైజామురాజ్యము, బొంబాయి రాష్ట్రములో బొంబాయివరకు గల ఏడట్టణమునుండి అయినా 50 రూ. కు పైబడిన అర్దుకు రైలుఖర్చులు మేమే భరింతుము.

వ్యాపారసులకు మంచిలాభముగదా—తరుణము మించకుండగ ఆర్డుపంపండి

మ ద్రా సు వె న్ని లు ప్యా క్ట్ రి-మ ద్రా సు.

1964

ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన మాన కము మీకు తెలియును

చిత్రపువళలు, నగిషీలు, పూజలు, మొదలగు సవిగల నాగవల్లులు, పట్టెడలు, నాగరములు, జడ బిళ్ళలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు, కెంపులు, పచ్చలు, పువ్వరాగములుచేర్చి కట్టబడిన మోపులు, హంసబిళ్ళలు మొదలగునవి, చెండిసామానులను మా వద్ద సిద్ధపాగానవువి. ఆక్రరతేనివో వుచ్చుని స్థాన ప్రకము వాపడిచ్చెదము. సవరము బంగారుకు, సీసా చెండికి, పట్టెడల పువ్వరాగములకు కెంపులకు పూచీ నిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చెనాబజారుతోడ్డు, మద్రాసు.

మాత్ర కోత వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాన్ పల్సు ఉపయోగించిన చాలును

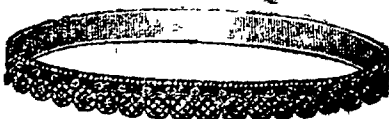
అన్ని దుండుల సుపులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు కొరకును.

ప్రాసిక్టరు కావలసినవాడు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. I. Hall & Co. 46, Singarachaari Street, Triplicane, Madras

న వ ర ము బం గారు తో చేయబడిన

రకంబారిగాజులు, చెయినలు, అడ్డి గెలు, మల్లెమొగ్గలు ఉంగరాలు, కైరా నగలు, చెండిసామానులు, బహుమతి నొసంగుటకు యోగ్యమైన మరియొకసారి మావద్ద తప్ప వేరే స్థలములందు అడ్డు యివ్వరు. మజారిలు చాలా సహాయముగా యివ్వబడును.

పతకములు కోటలు ఏ గెలా నగలు గ్యారంటీ గానున్నా చెప్పిన టాయి ముకు సరిగా పంపించును. మావద్ద నుంచి వకసారి తెప్పించినవో మీరు

ఇండియన్ జ్యూవెలరీమార్ట్, నగర్తవేట, బెంగుళూరుసిటీ.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

రాష్ట్రభాషా హిందీప్రథమ పుస్తకము (రామానందశర్మ విరచితము)	మొ 0 3 0
కలక మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనా రాయణకాశ్రి విరచితము)	... 2 4 0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	... 0 6 0
రాను ఖర్చులు ప్రత్యేకము	ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతివాండ్రుమానాదిని ప్రచురింపబడును సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతినందికయందును 3, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాణ్ణయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 8 0 0
అర్ధసంవత్సరము	" 3 0 0
విడిపత్రిక	" 0 10 0

ప్రస్తుతము పోస్టలు చూల్చు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు వంపిన శ ఖర్చు తగ్గుదు. పి. పి. లు వంపినవో సొము-మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు వంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అలాలు 0-10-0 ప్లాంపులు వంపిన వంపబడును. ఉచితముగ వంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయింపకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము వంపవచ్చును.

మే నే జ రు, భారతి.
పోస్టుచార్జ్ పెంపూరు 12 చి. జా. శ.

హిందీ - తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయిన శులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-6-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము-చెన్నపురి